

SISÄLLYSLUETTEL

VANTAAN KAUPUNGIN TIETOTILIN- PÄÄTÖS

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO.....	2
JOHDANTO.....	3
TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2019.....	5
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA.....	18
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA.....	30
MAANKÄYTÖN, YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN TOIMIALA.....	34
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA.....	37
TALOUSSUUNNITTELU.....	38
ELINKEINOPALVELUT.....	43
KAUPUNGINKANSLIA.....	45
SISÄINEN TARKASTUS.....	48
VIESTINTÄ.....	50
HENKILÖSTÖKESKUS.....	53
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUIDEN TOIMIALA.....	57
ASUKASPALVELUT.....	58
HANKINTAKESKUS.....	60
TIETOHALLINTO.....	63
VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS.....	67
TIETOTILINPÄÄTÖKSEN 2019 LIITTEET.....	70
LIITE 1: VUODEN 2019 TIETOTILINPÄÄTÖKSEN RAKENNE.....	71
LIITE 2: VANTAAN KAUPUNGIN TIETOTURVALOUKKAUKSET 2019.....	73
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA.....	73
APOTTIIN LIITTYVÄT TIETOTURVALOUKKAUKSET.....	90
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA.....	99
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA.....	104
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA.....	107

JOHDANTO

Vantaan kaupungin ensimmäinen tietotilinpäätös tehtiin vuodelta 2018. Ensimmäisessä tietotilinpäätöksessä kuvattiin henkilötietojen käsittelyä kaupungissa ja sitä, miten EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltaminen kaupungissa käynnistyi. EU:n yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltamaan EU:n jäsenmaissa 25.5.2018. Kaupunginhallituksessa ensimmäinen tietotilinpäätös käsiteltiin 29.4.2019.

Pääpaino ensimmäisessä tietotilinpäätöksessä oli koota kaikki kaupungissa käsiteltävät henkilötiedot yhteen paikkaan, jotta saataisiin kokonaiskuva kaupungissa käsiteltävistä henkilötiedoista. Kokonaiskuvan avulla tiedon hallitseminen helpottuu ja tiedon hallinnan kehittäminen koko kaupungin tasolla on mahdollista yhtäläisin periaattein. Tämän kautta myös tietosuojan merkitys kasvaa ja tietosuojan huomioiminen kaikissa prosesseissa tulee hiljalleen automaattiseksi eli tietosuoja saadaan sisäänrakennettua kaikkiin kaupungin prosesseihin, joissa henkilötietoja käsitellään.

Vuoden 2018 tietotilinpäätöksessä koottiin toimialoittain tiedot seuraavista tietosuojan kannalta merkittävistä asioista:

- Mitä henkilötietoja käsitellään
- Järjestelmät, joissa henkilötietoja käsitellään
- Tietojen käsittelyä koskeva erityislainsäädäntö
- Auditoinnit ja sertifiointit
- Tietosuojaa ja tietojenkäsittelyä koskevat vastuut
- Resurssit tietosuoja-asioiden hoitoon
- Tietojen käsittelyä koskeva ohjeistus
- Sopimukset
- Vaikutustenarvioinnit
- Tietosuojaa ja tietojenkäsittelyä koskevat koulutukset
- Tiedon hallinta
- Käyttöoikeuksien hallinta
- Tietojen käsittelyn valvonta
- Etäkäyttö
- Tietoturvaloukkaukset
- Rekisteröidyn oikeudet
- Informointiasiakirjat
- Selosteet käsittelytoimista
- Havaitut ongelmat tietosuojan osalta
- Kehittämistarpeet

Vuoden 2018 tietotilinpäätökseen kerätyt tiedot ovat pohjana tuleville tietotilinpäätöksille ja niin myös tälle vuoden 2019 tietotilinpäätökselle. Kaikki vuoden 2018 tietotilinpäätöksessä esiin nostetut asiat ovat edelleen tärkeitä ja ajankohtaisia ja kaikkien niiden kehittämiseen tulee jatkuvasti panostaa. Tietosuojan kehittäminen on jatkuva prosessi.

Vuoden 2019 tietotilinpäätöksessä on nostettu erityisesti esiin kaksi tärkeää asiaa, vaikutustenarvioinnit ja tietoturvaloukkaukset. Vuoden 2019 tietotilinpäätös ja siihen sisältyvä tietosuojavastaavan raportti keskittyy pääosin vaikutustenarviointeihin ja tietoturvaloukkauksiin.

Vaikutustenarvioinnit ovat tietosuojan sisäänrakentamisen kannalta ensiarvoisen tärkeässä asemassa. Vaikutustenarvioinnit ovat pohja sille, että kaikissa prosesseissa tietosuoja tulee otettua huomioon ja toiminta on lainmukaista. Vaikutustenarvioinnit ovat pakollinen toimenpide, jota EU:n tietosuoja-asetus edellyttää. Niiden tekemättä jättäminen on lainvastaista ja rangaistavaa.

Mikäli vaikutustenarviointien tekemiseen ei panosteta, niin tulevaisuudessa kaupungin tietosuojan tasoa ei voida merkittävästi nostaa. Vaikutustenarvioinnissa havaitaan prosesseihin ja järjestelmiin liittyviä tietosuojaongelmia. Mikäli vaikutustenarviointeja ei tehdä, niin puuteet ja ongelmat tulevat joka tapauksessa jossain vaiheessa esille ja niiden myöhemmin tapahtuva korjaaminen tulee huomattavasti kalliimmaksi ja aiheuttaa näin kaupungille viime kädessä enemmän kustannuksia.

Tietoturvaloukkaukset ovat seurausta siitä, että kaikilta osin ei ole toimittu oikein. Pääasiallisesti on kyse yksittäisen työntekijän tahattomasta virheestä eli on toimittu **huolimattomasti**. Tämän tyyppisiä tietoturvaloukkauksia voidaan vähentää yleisellä tietosuojakoulutuksella ja tietosuojaosaamista lisäämällä. Useimmiten työntekijä on kuitenkin itse heti huomannut tehneensä virheen eli kyse ei ole osaamisen puutteesta vaan huolimattomuudesta, joka monesti johtuu kiireestä. Tällaisella huolimattomuudella voi olla tietoturvaloukkauksen kohteelle vakavat seuraukset.

Toinen pääasiallinen tietoturvaloukkausten tyyppi on **rakenteelliset** tietoturvaloukkaukset. Rakenteellisia tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi järjestelmät, jotka on otettu käyttöön ilman, että niiden tietosuoja on selvitetty kunnolla tai järjestelmään liittyviä tietojenkäsittelyprosesseja ei ole suunniteltu loppuun asti tietosuojan näkökulmasta. Tällöin on kyseessä koko ajan päällä oleva tietoturvaloukkaus, ja tietoturvaloukkausten määrä voi olla tällöin huomattava. Vaikutustenarvioinnit ovat ensisijainen työkalu tämänkaltaisten tietoturvaloukkausten eliminoimiseen.

Vakavia seurauksia aiheuttavat **ulkopuolisen tahon** tekemät tietoturvaloukkaukset. Ulkopuolisen tahon tekemissä tietoturvaloukkauksissa tietoja hakkeroidaan, järjestelmään pääsee haittaohjelma tai järjestelmä joutuu kyberhyökkäyksen kohteeksi. Tietomurtoihin liittyy aina myös isoja taloudellisia riskejä.

Vantaan kaupunki on tähän asti onnistunut torjumaan suurimittaiset hyökkäykset. Jotta jatkossa tähän myös pystyttäisiin, tulee tietoturvan tasoon panostaa. Parantamalla kaupungin tietoturvan tasoa ja ennakoimalla uhkia kaupunki voi merkittävästi laskea riskiä joutua hyökkäyksen kohteeksi ja estää sellaisen onnistumisen.

TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2019

EU:n yleistä tietosuojasetusta alettiin soveltaa kaikissa EU:n jäsenmaissa 25.5.2018. EU:n tietosuojasetusta täydentävää kansallista tietosuojalakia alettiin soveltaa 1.1.2019. Vuosi 2019 on ollut siten myös merkittävä tietosuojalainsäädännön uudistamisen kannalta. Se on ollut ensimmäinen vuosi, jolloin sekä EU:n tietosuojasetus että kansallinen tietosuojalainsäädäntö on ollut sovellettavana.

Vantaan kaupungissa tietosuojalainsäädännön asettamien velvollisuuksien sisäänrakentaminen kaupungin prosesseihin on käynnissä ja kaupungissa ollaan menossa kohti entistä parempia tietosuojakäytänteitä. Tietosuojan sisäänrakentaminen kaikkiin prosesseihin vaatii paljon työtä ja resursseja, jotta Vantaan kaupunki pysyisi kuntien kärkipäässä hyvin hoidetussa henkilötietojen käsittelyssä ja suojauksessa.

Raportissa on nostettu esille neljä kokonaisuutta, jotka ovat tietosuojan sisäänrakentamisen kannalta välttämättömiä: tietosuojakoulutukset, tietosuojatyöryhmät, vaikutustenarvioinnit ja tietoturvaloukkaukset. Tietosuojaosaamista kasvattamalla ja vaikutustenarviointeja tekemällä saadaan minimoitua tietojenkäsittelyyn liittyvät riskit ja näin tietoturvaloukkauksien määrä vähenee.

TIETOSUOJAKOULUTUKSET

Vuoden 2019 tietosuojakoulutus kaupungin henkilöstölle järjestettiin valtuustosalissa kaupungintalolla 20.11.2019. Vuoden 2019 tietosuojakoulutuksessa käsiteltiin neljää tärkeää kokonaisuutta, joista kukin oli kestoaltaan noin 30 min.

1. Työntekijöiden henkilötietojen käsittely ja yksityisyyden suoja – tietosuojavastaava Mikael Valtomaa
2. Tietoturvaloukkaukset Vantaan kaupungissa 2019 – tietosuojavastaava Mikael Valtomaa
3. Tietosuojan vaikutustenarviointi – tunnista, arvioi ja hallitse henkilötietojen käsittelyyn sisältyviä riskejä – Jukka Koskinen, konsultti/KPMG
4. Tietojen kalastelu – mitä se on ja miten suojautua – Ilkka Lehto, konsultti/Sofigate

Koulutus videoitiin ja materiaali on katsottavissa tallenteena kaupungin omilta intra sivuilta. Esimiesten on suositeltu varaavan alaisilleen aikaa tallenteen katsomiseen. Näin lisätään yhdeltä osin työntekijöiden tietoisuutta henkilötietojen käsittelystä ja siihen liittyvistä uhkatekijöistä.

Vuoden 2020 syksyllä on tarkoitus saada toteutettua koko kaupungin henkilökuntaa koskeva **tietosuojatesti**, jonka jokainen henkilötietoja käsittelevä kaupungin työntekijä olisi velvollinen suorittamaan hyväksytysti.

TIETOSUOJATYÖRYHMÄT

Kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän tehtävänä on valmistella kaupunkia koskevia tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä ohjeita sekä antaa suosituksia ja kannanottoja edellä mainituista asioista. Kaupungin tietosuojavastaava toimii ryhmän puheenjohtajana ja kaupunginjohtaja nimeää työryhmän jäseniksi toimialojen edustajat.

Vuonna 2019 tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä kokoontui 10 kertaa. Työryhmän muistiot ovat nähtävissä kaupungin sisäisillä sivuilla tietosuoja- ja tietoturvaosiossa. Kokouksissa käsiteltäviä aiheita olivat mm:

- Ohje henkilötietojen hävittämisestä
- Ohje kuvaamisesta ja kuvapankista
- Ohje lokitiedoista
- Ohje henkilötietojen hävittämisestä
- Vaikutustenarviointiohjeistus
- Sähköpostin lähettämiskäytännöt
- Tietoturvaloukkausprosessi
- Valtakunnallinen TAISTO-harjoitus 2019
- Tietosuojakoulutuksen järjestely
- Tietotilinpäätöksen valmistelu
- Vahva tunnistautuminen ja sen käyttöönotto Vantaalla
- Valvonta- ja analytiikkaratkaisujen käyttöönotto ohjauspalvelimilla ja työasemilla
- Ohje teknisin menetelmin tapahtuvasta valvonnasta työpaikalla
- Kansallisen tietosuojalain vaatimat muutokset kaupungin ohjeistukseen
- Apotin tietosuoja-asiat ja vaikutustenarviointi
- Tietoturva- ja tietosuoja-auditoinnit
- Toimenpiteet tietomurroissa
- Ohje testien käytöstä työsuhteessa
- Ohje erityisten henkilötietojen käsittelystä
- Turvakieltomerkinnät ja sitä koskeva vaikutustenarviointi
- Intran tietoturva ja tietosuoja
- Ohje poliisin tiedonsaantioikeudesta
- Ohje profiloinnista
- Ohje tietosuojaan liittyvistä käsitteistä
- Ohje sosiaalisessa mediassa toimimisesta

Tietosuojan jalkauttamisessa ja sisäänrakentamisessa toimialojen ja palvelualueiden tietosuojavastuuhenkilöt ovat keskeisessä asemassa. Heidän tehtävänä on jalkauttaa tietosuojaa koskeva ohjeistus ja tietosuojatyöryhmässä sovitut käytänteet oman toimialansa/palvelualueensa prosesseihin. Ilman heidän aktiivista panostaan ja puuttumista epäkohtiin ei tietosuojaa saada sisäänrakennettua toimialan/palvelualueen prosesseihin. Osalla tietosuoja vastuuhenkilöitä tietosuoja on sisällytetty heidän työtehtäviinsä. Tietosuoja tulisi sisällyttää kaikkien vastuuhenkilöiden työtehtäviin ja ennen kaikkea varata riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen.

Pääkaupunkiseudun tietosuojatyöryhmään kuuluvat Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kelan tietosuojavastaavat. Työryhmässä käsitellään kaupunkeja ja Kelaa koskevia tietosuoja-asioita. Asioiden yhdessä käsittelemisestä saadaan paljon hyötyä, koska kaikkia kaupunkeja koskevat

amat säännöt ja velvollisuudet. Resursseja säästyy ja lainsäädännön tulkinnot ja linjaukset pystytään pitämään yhtenäisinä.

Vuonna 2019 työryhmä kokoontui 7 kertaa ja työryhmässä käsiteltiin mm seuraavia asioita:

- Tietosuoja-asetuksen 30. artiklan mukaiset selosteet, infoasiakirjat
- Sote-tietojen lähettäminen kirjeitse ulkomaille
- Kuntaliiton tietosuojatyöpajat koululaisille
- Tietosuojavaastaavan rooli ulkoisessa viestinnässä
- Vaikutustenarvioinnit
- Tietosuojan asemoituminen hallinnollisesti
- Henkilötietojen anto valtakirjalla
- Tietoturvaloukkaukset
- Kuntien työterveydenhuolto
- Sopimusvelvollisuus tytäryhteisöjen kanssa
- Evästeiden käyttö kaupungin verkkosivuilla
- Whistleblowing-kanavan käyttöönotto
- HUS:n ja kaupunkien välinen tietojen käsittely
- Kaupungin sisäiset tietosuojasopimukset
- Suhdetoimintaa (esim. kutsuvieraslistat) koskeva henkilötietojen käsittely
- Tietosuojavaaltuutetulle tehtävät kysymykset
- Datan yhdistäminen kehittämistarkoituksissa

TIETOSUOJAN VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Mikä on tietosuojan vaikutustenarviointi?

Tietosuojan vaikutustenarviointi on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen **pakollinen** toimenpide, jolla arvioidaan suunnitellun käsittelytoimen vaikutuksia henkilötietojen suojalle. Vaikutustenarvioinnilla **pyritään tunnistamaan, arvioimaan, vähentämään ja hallitsemaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä**. Kyse on eräänlaisesta itsearviointityökalusta henkilötietojen käsittelyyn liittyvien riskien hallitsemiseksi.

Vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on:

- Kuvata henkilötietojen käsittelyä
- Arvioida käsittelyn tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta
- Arvioida käsittelyn riskejä
- Määritellä toimenpiteet riskien hallintaan

Vaikutustenarviointi auttaa rekisterinpitäjää tietosuojalainsäädännön vaatimusten noudattamisessa, sen dokumentoinnissa ja osoittamisessa. Vaikutustenarviointi on keskeinen työkalu EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisen **osoitusvelvollisuuden toteen näyttämisessä**.

Vaikutustenarviointi on tehtävä myös käsittelytoimille, jotka on jo aloitettu ennen tietosuoja-asetuksen soveltamista, jos kyseisiin käsittelytoimiin on asetuksen mukaan tehtävä vaikutustenarviointi.

Mitä hyötyä tietosuojan vaikutustenarvioinnista on?

Vaikutustenarviointien tekeminen **edistää tietosuojaa**. Kaikkien henkilötietoja käsittelevien on tiedettävä mitä henkilötietoja he käsittelevät, miten henkilötietoja tulee käsitellä, minne henkilötietoja saa tallentaa ja miten niitä voidaan luovuttaa tietoihin oikeutetuille. Nämä kaikki asiat käydään vaikutustenarvioinnissa läpi yksityiskohtaisesti kunkin prosessin osalta. Tulevien virheiden määrää pystytään vaikutustenarvioinnin avulla huomattavasti vähentämään.

Vaikutustenarviointien tekeminen **kasvattaa luottamusta** henkilötietojen käsittelyyn. Kuntalaiset ja henkilökunta voivat luottaa siihen, että tietoja käsitellään lainmukaisesti ja vain siinä määrin kuin se kulloinkin on tarpeellista.

Vaikutustenarviointi on tärkeä väline **tietojen elinkaaren hallintaan**. Tiedämme, mitä henkilötietoja eri prosesseissa käsitellään, kun asiat on heti alussa dokumentoitu.

Vaikutustenarvioinnin ottaminen mukaan kaikkiin prosesseihin heti alkuvaiheessa tuo **kustannussäästöjä**. Puutteiden varhainen korjaaminen on kustannuksiltaan huomattavasti edullisempaa kuin jälkikäteinen korjaaminen.

Kuka vastaa tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemisestä?

Rekisterinpitäjän (Vantaan kaupunki) tehtävänä on tietosuoja-asetuksen mukaan varmistaa, että vaikutustenarviointi on tehty. Tietosuojan vastuut on määritelty kaupungin **hallintosäännössä**. Hallintosäännön mukaan **apulaiskaupunginjohtaja** vastaa toimialan tietosuojasta ja **tulosaluejohtaja** tulosalueen tietosuojasta. Vaikutustenarvioinnit kuuluvat yhtenä osana hallintosäännön mukaisiin tietosuojavastuuihin. Vuoden 2020 alusta voimaan tullut uusi hallintosääntö ei tuonut muutosta tietosuojaa koskeviin vastuisiin muuten kuin, että tulosaluejohtajien vastuu on siirtynyt 1.1.2020 alkaen palvelualuejohtajille.

Kaupunginhallitus on 28.5.2018 hyväksynyt Vantaan kaupungin **tietoturva- ja tietosuojapolitiikan**. Poliitikassa syvennetään kaupungin viranhaltijoiden ja organisaatioiden tietoturva- ja tietosuojavastuita. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka sisältää tavoitteet, periaatteet, vastuut ja toimintatavat, jotka ohjaavat Vantaan kaupungin toimintaa kaupungin tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikan tavoitteena on varmistaa yhdenmukaiset käytännöt tietoturvan ja tietosuojan toteuttamiseksi. Tietoturvasta ja tietosuojasta huolehtiminen on osa kaupungin riskienhallintaa.

Resurssit vaikutustenarvioinnin tekemiseen

Vaikutustenarvioinnit vaativat paljon resursseja. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikassa on määritelty resurssien järjestämisestä. Poliitikan mukaan apulaiskaupunginjohtajien tulee huolehtia riittävästä tietoturvan ja tietosuojan resursoinnista toimialallaan ja tulosalueiden johtajat (mukaan lukien liikelaitokset) ja tulosityksiköiden päälliköt ovat vastuussa tietoturvasta ja tietosuojasta oman tulosalueensa ja tulosityksikkönsä osalta. Johtajien ja päälliköiden tulee järjestää riittävä resursointi tietoturvan ja tietosuojan toteutumiseksi omassa yksikössään.

Jokaisella **hankkeella tai prosessilla** tulee olla **omistaja ja vastuuhenkilö**, jonka tehtävänä on viedä hanketta tai prosessia eteenpäin. Hänen tehtävänsä on huolehtia myös tietosuojan huomioimisesta kyseisessä hankkeessa tai prosessissa. Vaikutustenarviointi on työkalu, jolla hankkeen tai prosessin tietosuojaa arvioidaan ja hallitaan.

Toimialoille on nimetty **tietosuojan vastuuhenkilöt**, joiden tehtävänä on ohjata ja avustaa vaikutustenarviointien tekemisessä. **Kaupungin tietosuojavastaava** toimii toimialojen tietosuojasta vastaavien henkilöiden apuna.

Milloin vaikutustenarviointi tulee tehdä?

Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi on tehtävä silloin, kun on luultavaa, että käsittelystä seuraa yksilöiden oikeuksiin ja vapauksiin liittyvä korkea riski.

Vaikutustenarviointi on tehtävä:

- Tietosuoja-asetuksessa yksilöidyissä käsittelytilanteissa
- Tietosuojaviranomaisen luetteloimissa käsittelytilanteissa
- Kansallisen lainsäädännön määrittämissä tilanteissa (asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa)

Vaikutustenarviointi on erittäin käyttökelpoinen työkalu myös muissa kuin pakollisissa tilanteissa. Henkilötietojen käsittelyyn sisältyy aina riskejä, ja riskit on syytä arvioida ja käydä systemaattisesti läpi ja miettiä asiaankuuluvat riskienhallintakeinot.

Vaikutustenarviointi tulee **sisällyttää prosessiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa** ja tehdä sitä prosessin edetessä. Näin helpottuu riskienhallintakeinojen sekä tietosuoja-asetuksen mukaisten sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteiden noudattaminen. Samoin saadaan minimoitua taloudelliset kustannukset.

Vaikutustenarviointi ei ole kertaluontoinen tehtävä, vaan jatkuva riskien tunnistamisen ja hallitsemisen prosessi. Vaikutustenarviointi on tehtävä ennen käsittelyn aloittamista ja sitä on päivitettävä aina kun riskit, prosessit, toiminta tai tekniikkaa muuttuu.

Milloin vaikutustenarviointia ei tarvitse tehdä?

Vaikutustenarviointia ei tarvitse tehdä, jos katsotaan, että henkilötietojen käsittely ei todennäköisesti aiheuta luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkeaa riskiä tai samankaltaisesta käsittelystä on jo tehty vaikutustenarviointi.

Vantaan kaupunki käsittelee asiakkaiden ja henkilöstön henkilötietoja laajamittaisesti. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatuksen ja opetuksen toimialoilla käsitellään asiakkaiden erityisen arkaluontoisia henkilötietoja. Kyseisillä toimialoilla vaikutustenarviointi tulee tehdä käytännössä kaikissa henkilötietojen käsittelyprosesseissa ja hankkeissa. Samoin henkilöstöpalvelut käsittelee kaupungin työntekijöiden henkilötietoja, joihin sisältyy erityisen arkaluontoisia henkilötietoja, jolloin myös vaikutustenarvioinnin pakollisuuden kriteerit täyttyvät käytännössä aina.

Vaikutustenarvioinnin tekemisen laiminlyönti

Vaikutustenarvioinnin tekeminen on siis pakollista, kun lainsäädännössä määritellyt kriteerit täyttyvät. Valtaosassa kaupungin eri prosesseissa nämä edellytykset täyttyvät. Mikäli vaikutustenarviointia ei ole tehty silloin kun se olisi tullut tehdä, on laiminlyöty lainsäädännön asettamat velvollisuudet.

EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisia hallinnollisia sakkoja ei Suomen lainsäädännön mukaan voida määrätä julkishallinnolle. Vaikutustenarvioinnin laiminlyönnin seuraamukset menevät yleisen virkavastuun mukaisesti. Viranomaisia sitoo hallinnon lainmukaisuusperiaate ja lainmukainen henkilötietojen käsittely kuuluu viranomaisissa työskentelevien virkavelvollisuuksiin.

Virkamiehen asemaan kuuluu myös rikosoikeudellinen virkavastuu, kurinpidollinen virkavastuu sekä vahingonkorvausvastuu. Lisäksi viranomaisen toiminnasta voidaan kannella, ja laillisuusvalvojat valvovat viranomaisten ja virkamiesten toiminnan lainmukaisuutta.

Vaikutustenarvioinnin ohjeistus kaupungissa

EU:n tietosuoja-asetusta alettiin soveltamaan 25.5.2018. Vaikutustenarviointeja on Vantaalla tehty EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisesta alkaen. Ohjeistusta on tehty paloissa ja käytäntöjä hiottu asetuksen soveltamisen alkamisesta lähtien.

Laajan ja kattavan vaikutustenarviointiohjeistuksen valmistelu aloitettiin vuonna 2019. Ohjeistusta valmisteltiin toimialojen tietosuojavastuuhenkilöistä koostuvassa pienryhmässä. Kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä ohjeistusta käsiteltiin 4 kertaa. Ohjeistuksen valmistuttua toimialojen ja tulosalueiden tietosuojavastuuhenkilöille järjestettiin 18.10.2019 työpaja, jossa ohjeistusta käytiin läpi. Tietosuojavastuuhenkilöt ovat avainasemassa ohjeistuksen jalkauttamisessa käytäntöön. **Kaupungin johtoryhmässä** ohjeistus käsiteltiin ja hyväksyttiin **20.10.2019**.

Vaikutustenarviointia koskeva ohjeistus sisältää:

- Alkukartoituslomakkeen
- Riskianalyysilomakkeen
- Vaikutustenarviointia koskevan ohjeen
- Vaikutustenarvioinnin muistilistan
- Vaikutustenarviointi-diasarjan
- ASTA ohjeen

Ohjeistus löytyy kaupungin tietosuoja- ja tietoturvasivustolta.

Vaikutustenarviointien käynnistyminen Vantaalla

Tietosuojan sisäänrakentaminen kaikkiin kaupungin prosesseihin, joissa käsitellään henkilötietoja, on iso ja jatkuva prosessi. Vaikutustenarvioinnit ovat tietosuojan sisäänrakentamisessa avainasemassa. Vuonna 2019 kaupungissa ollaan vielä vaikutustenarviointien sisäänrakentamisen alkuvaiheessa. Prosessi on kuitenkin lähtenyt hyvin liikkeelle ja tietoisuus vaikutustenarvioinnin pakollisuudesta ja tärkeydestä on pääasiassa ymmärretty ja tiedostettu sekä johdon että vaikutustenarviointi prosessiin osallistuvien työntekijöiden keskuudessa.

Suurin ongelma vaikutustenarviointien käynnistymisessä on **epäselvyys prosessin omistajuudesta**. Prosessille tulee löytää omistaja, joka vastaa siitä, että myös tietosuoja huomioidaan prosessissa. Tietosuojan osalta vastuut menevät kuten muutkin prosessin vastuut. Prosessin omistajan tehtävänä on järjestää vaikutustenarviointiin liittyvät kokoukset ja työpajat. Prosessin omistaja tuntee myös parhaiten asiantuntijat, joita kokouksissa ja työpajoissa tarvitaan. Toimialojen/palvelualueiden tietosuojavastuuhenkilöt ohjaavat vaikutustenarviointiprosessia.

Ennakkokuuleminen

Jos tietosuojan vaikutustenarviointi osoittaa, että henkilötietojen käsittelystä aiheutuu korkea riski rekisteröidylle, eikä rekisterinpitäjä saa omilla toimenpiteillään riskiä pienemmäksi, tulee tietosuojaviranomaista kuulla ennen käsittelyn aloittamista. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun riskinä on, että rekisteröity voi joutua kärsimään huomattavasta tai peruuttamattomasta seurauksesta.

Ennakkokuulemisessa tietosuojaviranomainen (tietosuojavaltuutettu) antaa kirjalliset ohjeet toimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä riskin alentamiseksi. Rekisterinpitäjän tulee toteuttaa kyseiset toimenpiteet, jotta henkilötietojen käsittely olisi laillista.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Milloin on kyseessä henkilötietojen tietoturvaloukkaus?

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta on säädetty EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tietoturvaloukkausta, jonka seurauksena on siirretty, tallennettu tai muuten käsiteltyjen henkilötietojen vahingossa tapahtuva tai lainvastainen tuhoaminen, häviäminen, muuttaminen, luvaton luovuttaminen tai luvaton pääsy tietoihin.

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi:

- Henkilötietoja on lähetetty suojaamattomassa/salaamattomassa sähköpostissa
- Henkilötietoja on lähetetty sähköpostitse tai kirjeitse väärälle henkilölle (asiakkaalle, kaupungin työntekijälle tai muulle sivulliselle)
- Henkilötietoja on tulostettu/faxattu tulostimeen niin, että ne ovat olleet muiden nähtävänä
- Sähköisesti tallennetut tai paperiset asiakirjat ovat voineet olla ulkopuolisen nähtävänä
- Lukitsemattomat tilat
- Huono äänieristys
- Asiakirjat ovat kadonneet tai varastettu (väliaikaisesti tai pysyvästi)
- Tietokone tai puhelin on kadonnut tai varastettu
- Henkilötietoja on tallennettu paikkaan, jossa ne ovat voineet olla sellaisten henkilöiden nähtävänä, joiden työtehtäviin tiedot eivät kuulu
- Henkilötietoja on tallennettu väärälle asiakkaalle
- Asiakastietoihin on tehty väärä kirjaus
- Järjestelmän käyttäjällä on työtehtäviinsä nähden liian laajat käyttöoikeudet
- Järjestelmässä on käyttökatkos
- Hakkerointi
- Haittaohjelmatartunta
- Tietojen kalastelu
- Kyberhyökkäys

Henkilötietojen tietoturvaloukkaus voi olla tahallinen tai se voi myös johtua huolimattomasta tietojenkäsittelystä.

Mitä vaikutuksia tietoturvaloukkauksella voi olla sen kohteeksi joutuneelle?

Tietoturvaloukkaus voi aiheuttaa sen kohteeksi joutuneelle fyysisiä, aineellisia tai aineettomia vahinkoja. Tietoturvaloukkauksen mahdolliset seuraukset rekisteröidylle voivat olla esimerkiksi:

- Omien henkilötietojen valvomiskyvyn menettäminen tai oikeuksien rajoittaminen
- Syrjintä
- Identiteettivarkaus tai petos
- Taloudelliset menetykset
- Pseudonymisoitumisen luvaton kumoutuminen
- Maineen vahingoittuminen
- Salassapitovelvollisuuden alaisten henkilötietojen luottamuksellisuuden menetys

Sosiaaliset vahingot
Taloudelliset vahingot

Kiireessä ja huolimattomuudessa tehty virhe voi johtaa yksittäisen henkilön kohdalla vakaviin seurauksiin. Tämän vuoksi henkilötietojen huolelliseen käsittelyyn täytyy kiinnittää erityistä huomiota.

Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneelle ilmoittaminen

Henkilötietojen loukkauksen kohteeksi joutuneille tulee ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta mahdollisimman nopeasti, mikäli loukkaus aiheuttaa **korkean riskin** rekisteröidyn oikeuksille tai vapauksille.

Korkeaa riskiä arvioitaessa tulee ottaa huomioon seurausten vakavuus loukkauksen kohteeksi joutuneelle ja se kenen haltuun tiedot ovat joutuneet. Mikäli tiedot joutuvat toisen viranomaisen tai muun lähtökohtaisesti luotettavan tahon haltuun, ei tästä yleensä aiheudu korkeaa riskiä loukkauksen kohteeksi joutuneelle. Jokaisessa tapauksessa riski tulee kuitenkin arvioida tapauskohtaisesti.

Ilmoitus tietosuojavaltuutetulle

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta täytyy ilmoittaa valvontaviranomaiselle, jos loukkauksesta **voi aiheutua riski** luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille. Suomessa valvontaviranomaisena toimii tietosuojavaltuutetun toimisto.

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta on ilmoitettava tietosuojavaltuutetun toimistolle ilman aiheetonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa siitä, kun kaupunki on tullut tietoiseksi tietoturvaloukkauksesta. Kaupungin tietosuojavastaava tekee ilmoituksen tietosuojavaltuutetulle. Tehty ilmoitus toimitetaan kirjaamoon.

Palveluntuottajan tietoturvaloukkaus

Palveluntuottajan (henkilötietojen käsittelijä) tulee ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta ensin rekisterinpitäjälle (Vantaan kaupunki), jollei ole erikseen sovittu, että palvelun tuottaja voi ilmoittaa tietoturvaloukkauksista suoraan tietosuojavaltuutetun toimistolle. Vastuu ilmoituksen tekemisestä säilyy kuitenkin Vantaan kaupungilla.

Kaupungin ohjeistus tietoturvaloukkauksiin

Kaupungin on rekisterinpitäjänä suojattava henkilötiedot siten, että riski tietoturvaloukkauksille olisi mahdollisimman pieni. Tämän lisäksi on kuitenkin varauduttava mahdollisiin tietoturvaloukkauksiin laatimalla ohjeet tietoturvaloukkaustilanteita varten. Tietoturvaloukkauksiin on reagoitava nopeasti ja arvioitava loukkauksen laajuus ja riski ja ryhdyttävä välittömästi sen mukaisiin toimiin.

Kaupungissa on laadittu ohjeistus tietoturvaloukkauksien havaitsemiseen ja toimimiseen tietoturvaloukkauksen tapahduttua. Tietosuoja- ja tietoturva sivustolta löytyvään ohjeistukseen kuuluvat seuraavat ohjeet:

Tietoturvaloukkauksen määritelmä

Tietoturvaloukkausten selvittäminen ja ilmoittaminen

Lomake tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseen

Tietoturvaloukkauksen selvittämistä ja ilmoittamista koskevaa ohjetta ja lomaketta tulee päivittää usein, koska prosesseissa ja organisaatiossa tapahtuu jatkuvasti muutoksia ja tietoturvaloukkaus ohjeistuksen tulee olla ajan tasalla.

Kaupungissa tapahtuneet tietoturvaloukkaukset vuonna 2019

Kaupungissa tehtiin vuonna 2019 tietoturvaloukkaus ilmoituksia yhteensä **154** kertaa.

Ilmoitukset jakautuivat toimialoittain seuraavasti:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	76
Apotti	40
Suun terveydenhuolto	1
Sivistystoimen toimiala	24
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	4
Kaupunginjohtajan toimiala	9

Ilmoituksista suurin osa on tapahtunut sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla. Käsiteltävien henkilötietojen määrä on sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla ylivoimaisesti suurin, kuten myös henkilötietoja käsittelevien työntekijöiden määrä. Lisäksi uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönotto on aiheuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tietoturvaloukkauksia.

Ilmoituskynnys voi vaihdella toimialoittain. Ilmoitusten määrä ei suoraan kerro sitä, että tietoja olisi toimialalla käsitelty huolimattomasti. Potilastietojen ja sosiaalihuollon asiakastietojen käsittely on ollut lainsäädännössä jo pitkään tiukasti säänneltyä ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle on kehittynyt vahva toimintakulttuuri tietosuojan osalta. Valtakunnallisestikin sosiaali- ja terveydenhuollon sektorilta tulee paljon ilmoituksia.

Tiivistelmät kaikista vuonna 2019 tapahtuneista tietoturvaloukkauksista ovat tämän tietotilinpäätöksen liitteenä nro 2 toimialoittain jaoteltuna.

Tietoturvaloukkausten dokumentointi

Rekisterinpitäjänä kaupungin on dokumentoitava kaikki henkilötietojen tietoturvaloukkaukset. Dokumentointivelvollisuus tulee suoraan EU:n tietosuoja-asetuksesta.

Vantaalla kaikki tietoturvaloukkausilmoitukset toimitetaan kaupungin kirjaamoon, jossa ne kirjataan ASTA-järjestelmään.

Tietoturvaloukkausten syyt

Suurin osa vuoden 2019 tietoturvaloukkauksista on aiheutunut työntekijöiden inhimillisten erehdysten vuoksi ja huolimattomasta käsittelystä. Toinen iso ryhmä on väärät käyttöoikeudet.

Tietoturvaloukkauksia on vuonna 2019 aiheutunut kaupungissa seuraavanlaisista tapahtumista:

- Järjestelmän testaus
- Väärän liitetiedoston lähettäminen
- Liian laajat käyttöoikeudet
- Käyttöoikeudet voimassa kaupungin palveluksesta poistuneella
- Järjestelmään tehty asiakkaille väärä kirjauksia
- Tietoja lähetetty väärälle asiakkaalle
- Väärä henkilö merkitty puolesta-asioijaksi
- Väärän asiakkaan tietoja kirjattu toiselle asiakkaalle
- Asiakkaalle tehdyt kirjaukset hävinneet järjestelmästä
- Asiakastietoja näkyy yli rekisterirajojen ilman asiakkaan suostumusta
- Asiakkaan yhteystiedot kirjattu väärin ja sivullinen saanut tietoja
- Asiakastietoja lähetetty väärälle rekisterinpitäjälle
- Kirjekuorta ei suljettu tai kirjekuoren päältä ilmeni asiakastietoja
- Järjestelmä lähettää automaattisesti tietoja väärään yksikköön
- Työntekijän tietoihin kirjattu toisen työntekijän tietoja
- Asiakastietojen käytettävyys estynyt tietoliikennehäiriön takia
- Tietoturvahyökkäys
- Tietojen kalastelu
- Huono äänieristys
- Virheellinen tulostus
- Laitteen (tietokone, puhelin, muistitikku) katoaminen tai varkaus
- Henkilötietoja sisältäneitä asiakirjoja yleisessä tilassa
- Tietokone tai huone ollut lukitsematta
- Tiedot tallennettu väärään paikkaan
- Luotu tunnus järjestelmään väärälle henkilölle
- Toimittu ilman asiakkaan suostumusta

Miten tietoturvaloukkauksia voidaan vähentää

Ennaltaehkäisy on olennainen osa tietoturvaloukkausten estämisessä. Kaikki prosessit tulee suunnitella tietosuoja huomioon ottaen. Riskit tulee aina kartoittaa ja arvioida. Tämän jälkeen tulee kiinnittää riskikohtiin erityistä huomiota ja ohjeistaa ja kouluttaa jatkuvasti työntekijöitä.

Valtaosa tietoturvaloukkauksista on kaupungissa johtunut **huolimattomasta** tietojenkäsittelystä. On selvää, että inhimillisiä erehdyksiä tapahtuu ja niistä kaikista ei koskaan päästä eroon. Tietoturvaloukkausten määrää voidaan kuitenkin vähentää kiinnittämällä huomiota huolellisuuteen kaikissa henkilötietojen käsittelyvaiheissa. Useat tietoturvaloukkaukset tapahtuvat kiireessä ja työntekijä yleensä itse huomaa tehneensä virheen, esimerkiksi lähettäessään sähköisesti postia väärälle saajalle. Kun henkilötietoja lähetetään, tulisi lopuksi aina vielä kerran varmistaa, että saaja on oikea.

Työntekijöiden **käyttöoikeuksiin** tulee kiinnittää erityistä huomiota. Esimiesten tehtävänä on huolehtia siitä, että työntekijälle myönnetään käyttöoikeudet vain niihin tietoihin, joita hän tarvitsee työtehtäviä suorittaessaan. Käyttöoikeuksia myönnettäessä tulee noudattaa myös tietojen minimoinnin periaatetta. Käyttöoikeudet tulee myös pitää ajan tasalla. Mikäli työntekijän tehtävät muuttuvat, niin käyttöoikeudet tulee päivittää välittömästi vastaamaan uutta tehtäväkuva.

LOPUKSI

Teknologia kehittyy koko ajan ja henkilötietojen käsittelyyn syntyy jatkuvasti uusia innovaatioita. Jotta pystyisimme kaupungissa vastamaan tulevaisuuden suuriin haasteisiin, tulee tietosuojan perusrakenteiden olla kunnossa. Tietosuojan perusrakenteet ovat suhteellisen pysyviä ja uutta on helpompi rakentaa vanhan päälle – ja se on myös taloudellisempaa.

Tavoitteena on, että henkilötietoja pystytään käsittelemään niin, että tiedot ovat aina mahdollisimman helposti niiden henkilöiden saatavilla, jotka tietoja työtehtävissään tarvitsevat. Tietosuojalainsäädäntö taas asettaa säännöt, miten henkilötietoja tulee käsitellä. Kun kaikessa tietojenkäsittelyn kehityksessä huomioidaan yhdessä nämä seikat heti varhaisessa vaiheessa, niin saamme rakennettua hyvin toimivan henkilötietojen käsittely-ympäristön sekä työntekijöille että kuntalaisille.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Lisätietoja: lakimies Tia Forsbom
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa johtaa sosiaali- ja terveyslautakunta, jonka alaisuudessa toimii yksilöasioita käsittelevä jaosto. Toimiala vastaa kuntalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen ja ylläpitämisen edellytyksistä. Toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, perhepalveluiden, terveystalveluiden ja vanhus- ja vammaispaalveluiden palvelualueet sekä suun terveydenhuollon liikelaitos.

Toimialan tietoturva- ja tietosuojavastuut määräytyvät Vantaan kaupungin hallintosäännön sekä kaupunginhallituksen hyväksymän tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti. Henkilöstöä koskee myös lakisääteinen salassapito- ja vaitiolovelvollisuus.

Toimialan tehtävistä johtuen suuri osa henkilöstöstä käsittelee asiakas- ja/tai potilastietoja sekä muita henkilötietoja työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Jokaisella on vastuu siitä, että tiedot on tallennettu lain edellyttämällä tavalla sellaisiin paikkoihin, jossa tietojen käyttöä pystytään valvomaan. Jokaisella on lisäksi velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan puutteista tai ongelmista tietosuoja-asioissa, jotta niihin pystytään puuttamaan.

Toimialalle on nimetty oma tietosuojavastaava, jonka tehtävänä on muun muassa ohjeistaa tietosuojaan liittyvissä asioissa.

TIETOSUOJA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALALLA VUONNA 2019

Tietosuoja-asioihin liittyviä prosesseja ja ohjeistuksia on työstetty paljon uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton vuoksi. Erityisesti tietojen luovuttaminen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon rajojen yli on ollut esillä sekä toimialan sisällä että julkisuudessa. Tietoisuus tietosuoja-asioiden huomioimisesta on lisääntynyt, ja sekä henkilökunta että johto on nostanut monia kysymyksiä esille. Tämä edesauttaa kehittämään tietosuojaa edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla.

Henkilökunnan koulutukseen ja tiedotukseen tietosuoja-asioissa on vuoden 2019 aikana panostettu. Tapahtuneita tietoturvaloukkauksia käydään läpi henkilökunnan kanssa, ja ne on käsitelty johtoryhmissä ja viety tiedoksi eteenpäin. Tietoturvaloukkausten käsittelystä on lisäksi tehty prosessiohje, joka on selkiyttänyt toimintaa. Esimiehillä on nyt aiempaa paremmin tietoa siitä, miten toimia, kun tietoturvaloukkaus tapahtuu. Tietoturvaloukkausten ilmoitusprosessia on kehitetty vuoden 2019 aikana ja kehitystyö jatkuu vuonna 2020. Tavoitteena on selkiyttää prosessia ja dokumentoida tietoturvaloukkaukset entistä paremmin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on tehty tietosuojan huoneentaulu, joka muistuttaa työntekijöitä päivittäisistä tietosuoja-asioista. Huoneentaulu on monissa yksiköissä käytössä ja näkyvillä.

Terveydenhuollon palvelualueelta toivottaisiin, että kyberturvallisuuden teema olisi hyvä huomioida jatkossa. Kyberturvallisuus koskettaa koko toimialaa.

Tietojen luovutukseen liittyy myös kehittämistarpeita, jotka ovat nousseet erityisesti esille uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton myötä. Tietojen luovutusprosessia on vielä tarpeen kehittää ja selkeyttää. Lisäksi järjestelmän toimintoja liittyen tietojen luovutukseen on kehitettävä ja ohjeistusta tehtävä selkeämmäksi. Lisäksi henkilökunta toivoo tietojen luovuttamisesta enemmän koulutusta.

Tietosuojaan vaikutusten arviointia on aloitettu tekemään vuoden 2019 loppupuolella. Palvelualueet tarvitsevat vaikutusten arviointien tekemiseen koulutusta ja tukea lakimiehiltä. Vaikutusten arviointien koulutuksia jatketaan vuoden 2020 puolella ja tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan työntekijöiden tietoisuutta asiasta ja näin lisätä vaikutusten arviointien tekemistä.

Henkilöstön tiedottamiseen tietosuoja-asioissa on kiinnitetty vuoden 2019 puolella huomiota. Toimialan tietosuojamateriaali on koottu yhteen paikkaan ja tietosuoja-asioista on myös uutisoitu henkilökunnan intranetissä. Tietosuojaan liittyvää materiaalia päivitetään jatkuvasti. Tiedonkulkua tietosuoja-asioissa tulisi edelleen kehittää ja lisätä.

Resurssit

Vuoden 2019 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on kokoontunut kaksi kertaa kuukaudessa tietosuojatiimi, jonka kokoonpanoon on kuulunut toimialan tiedonhallinnan ja tietosuojan asiantuntijoita. Asiantuntijat ovat laatineet ja päivittäneet tietosuojaan liittyviä dokumentteja kuten käsittelytoimiselosteita, tietotilinpäätöstä, toimialan ohjeistusta, tietosuojariskianalyysiä jne.

Lisäksi tietosuojaan liittyvään ohjeistukseen ja neuvontaan menee 1,5 täysipäiväisen lakimiehen työpanos. Vuoden 2019 aikana toimialan tietosuojalakimiehen resurssit on nostettu 1 henkilöstä 1,5 henkilöön. Lisäksi toimialalla työskentelee osa-aikainen lakimiesharjoittelija, joka keskittyy tietosuoja-asioihin. Apotti-tietojärjestelmähankkeessa työskentelee oma täysipäiväinen lakimies.

Asiakirjojen järjestämisprojektissa työskenteli 5,5 projektityöntekijää.

Asiakirjahallinto

Vuonna 2019 arkistoprojektin tuloksena tiettyjen erityisaineistojen tietosuoja on parantunut merkittävästi. Esimerkiksi lastensuojelun aineistojen osalta tietojen löydettävyyden ja asiakkaan tiedonsaantioikeus on turvattu aineiston läpikäynnin, järjestämisen, luetteloinnin ja henkilökunnan opastamisen myötä. Myös muuta aineistoa on kehitetty niin, että tietojen löydettävyyden ja käytettävyyden on parantunut selvästi ja tietosuojariskit pienentyneet siltä osin. Toimintayksiköiden nimetyille arkistovastaaville on järjestetty koulutuksia kuten edellisinkin vuonna, ja käytäntö jatkuu vuosittain. Vuodelle 2020 on valmisteltu projekti, jonka tarkoituksena on jatkaa tietosuojan parantamista ja riskienhallintaa sosiaali- ja terveystoimen asiakirjahallinnossa muun muassa toimintayksiköissä suoritettavien auditointien myötä.

Tietojen luovutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla luovutetaan henkilötietoja rekisteröidylle itselleen EU:n tietosuoja-asetukseen perustuvan tarkastusoikeuden perusteella. Julkisuuslain perusteella rekisteröidyllä on oikeus saada tieto itseään koskevista asiakirjoista ja oikeus saada tietoa asianosaisaseman perusteella erityisesti lastensuojeluasioissa.

Tietoja voidaan luovuttaa sivullisille vain siihen oikeuttavan lainsäädännön perusteella tai rekisteröidyn suostumuksella. Asiakas- ja potilastietojen luovuttamisesta sivullisille säädetään mm. laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista.

Tietoja pyydetään pääsääntöisesti kirjallisesti. Tietojen pyytäjän tulee perustella tietopyyntö ja tietopyyntö tulee toimittaa Vantaan kaupungin kirjaamoon, Vantaa-infoon tai sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteeseen.

Viime kädessä päätöksen tietojen luovuttamisesta tekee Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä. Päätöksenteko-oikeus on voitu delegoida esimerkiksi palvelupäälliköille. Kun tietoja on pyydetty EU:n tietosuoja-asetuksen tarkastusoikeuden perusteella ja pyynnöstä kieltäydytään, annetaan asiakkaalle todistus tarkastusoikeudesta kieltäytymisestä. Asiakkaalla on oikeus valittaa kieltäytymisestä tietosuojavaikuttetuille. Kun tietoja pyydetään julkisuuslain perusteella ja tietojen antamisesta kieltäydytään, tulee asiakkaalle antaa viranhaltijapäätös tietojen luovuttamatta jättämisestä. Asiakkaalla on oikeus valittaa asiasta hallinto-oikeuteen.

Vuoden 2019 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on laadittu ohje tietojen luovuttamiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi on laadittu ohje tietojen luovuttamiseen lastensuojelussa, jossa on käsitelty tarkemmin sosiaalihuollon tietojen luovuttamista lapsen tietojen näkökulmasta. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietojen luovuttamisen prosesseja kehitetään jatkuvasti. Tietojen luovuttamiseen on vaikuttanut myös uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto.

Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on vuoden 2019 aikana siirrytty käyttämään uutta asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apottia. Apotti on helmikuuhun 2020 mennessä otettu käyttöön koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla. Apotin käyttöönotto on nostanut esille monia tietosuoja-asioita esille sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedot ovat ensimmäistä kertaa Suomessa samassa järjestelmässä. Myös tämä on nostanut esille monia tietosuojakysymyksiä ja -haasteita. Uuden järjestelmän käyttöönotto on lisäksi edellyttänyt uudenlaisia työskentelytapoja.

Apotti-järjestelmän tietosuojan vaikutustenarviointi on aloitettu vuoden 2018 puolella ja työtä on jatkettu vuoden 2019 ajan. Apottiin liittyviä tietosuoja-asioita käsitellään yhteistyössä järjestelmätoimittajan ja muiden samaa järjestelmää käyttävien rekisterinpitäjien toiminnassa.

Tutkimustoiminta ja tietojohdaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toimii tutkimuksen koordinaatioryhmä, jossa käsitellään tutkimuslupahakemuksiin liittyviä kysymyksiä. Tietosuojalakimies on osallistunut tutkimuksen koordinaatioryhmän toimintaan elokuusta 2019 lähtien. Vuonna 2019 voimaan tulleella lailla sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä on laajoja vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tieteelliseen tutkimukseen ja tietojohdamiseen liittyviin prosesseihin. Tietosuojalakimies on ollut mukana lain vaikutusten arvioinnissa. Lisäksi tutkimuslupien myöntämistä koskevia prosesseja on arvioitu EU:n tietosuoja-asetuksen kannalta. Työ jatkuu vuoden 2020 puolella.

Järjestelmät, joissa henkilötietoja käsitellään

Akseli	Ilmoittautumisjärjestelmä suurimmissa hammashoitoloissa. Käytössä 16.11.2019 asti. Tullaan integroimaan Apottiin vuonna 2020.
Apotti	Asiakas- ja potilastietojärjestelmä, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja.
Chat -palvelu	Potilaiden pikaisiin kysymyksiin. Käytössä 16.11.2019 asti.
Delfoi Planner	Toiminnanohjausjärjestelmä. Pilottina Pohjois-Vantaan alueella 1.9.-31.12.2019
EPSS Audit- verkkokoulutus	Audit-kyselyjen verkkopohjainen tuki- ja koulutussovellus, joka sisältää vastuuhenkilöiden ja ylläpitäjien nimi- ja yhteystiedot.
eResepti	Sähköisten reseptien ja palveluiden keskitetty ulkoinen tietovarasto.
Evondos lääkeannostelupalvelu	Etähoitojärjestelmä, joka sisältää Evondos asiakkaiden ja heidän yhteyshenkilöiden (omaisten) henkilötietoa: nimi, syntymäaika, henkilöturvautunnus sekä asiakkaan kieli, katuosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero sekä yhteyshenkilön (esim. omainen) lisätietoineen.
Facad	Suun terveydenhuollon suunnitteluohjelmisto. Sisältää henkilötietoja.
FastROI Hilka: SOSTER	Kotihoidon mobiilisovellus, johon

	tallennetaan kuntalaisten, henkilöstön ja omaisten tietoja.
Finstar	Kyselykäytössä olevan vanha potilastietojärjestelmä (vanhojen tietojen haku). Sisältää asiakas- ja potilastietoa.
Forsante	Diabetes- ja Marevan-lääkkeiden annostusasiointipalvelu, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja. Sisältää käyttäjien tiedot: (myös Vantaan henkilöstöä) etunimi, sukunimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, käyttäjän lähettämät ja hänelle lähetetyt viestit mahdollisine liitetietoineen.
Graafinen Finstar -tietojärjestelmä (GFS)	Potilastietojärjestelmä, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja.
HaiPro	Järjestelmä, jolla tehdään työturvallisuusilmoituksia ja työturvallisuushavaintoja. Sisältää esimiesten nimi- ja yhteystiedot.
Kanta-palvelut	Kansallisen terveysarkiston (Kanta) tarjoamia suomalaisia, julkisia palveluita kansalaisten, terveydenhuollon ja apteekkien käyttöön. Kela vastaa henkilötiedoista.
Klinik Pro	Hoidontarpeen itsearviointiin henkilöasiakkaiden käyttämä järjestelmä. Sisältää myös henkilöstön perustiedot ja yhteystiedot.
LibreView	Asiakkaiden glukoosidatan seurantasovellus, joka sisältää mm. asiakkaan perustiedot ja tutkimustulostiedot.
Likuma	Kuljetuspalvelu- ja kuljetusten laskentasovellus, joka sisältää kuljetuspalveluiden asiakastiedot.
Navitas	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin käyttämä aluetietojärjestelmä (ATJ), joka sisältää potilastietoja.
pDRG (Diagnosis Related Groups) Tuotteistusjärjestelmä	Tuotteistus- ja potilasluokittelujärjestelmä, joka sisältää potilaiden käynti-, tutkimus- ja

	hoitotietoja. Sisältää organisaation henkilöstötietoja.
Pediatric	Lasten kasvuseulaohjelma, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja.
PhysioTools	Sovellus kuvallisen kuntoutussuunnitelman tekemiseen, johon tallennetaan asiakkaan nimi- ja yhteystiedot sekä asiakkaan kuntoutussuunnitelman tiedot.
Pieni Piiri	Mahdollistaa erilaisten digitaalisten ja videovälitteisten palvelujen (kuvapuhelujen, viestien ja valokuvien lähettämisen ja vastaanoton, muistutusten vastaanoton ja kuittauksen, sovelluksien käytön) asiakkaille. Sisältää henkilötietoja.
PompiDou	Päihdepalvelujen asiakastieto- ja tiedonkeruujärjestelmä, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja.
ProConsona	Lastenvalvojien asiakastietojärjestelmä. Sisältää asiakastietoja sekä huolto- ja elatussopimukset.
PSOP Palveluseteli	Verkkopalveluna toimiva järjestelmä kuntalaisille, palveluiden tuottajille ja palvelunjärjestäjille (esim. kunta). Sisältää tiedot hyväksytyistä palveluntuottajista, palveluntuottajien hinnasto palvelusetelipalvelulle, tiedot myönnettyistä palveluseteleistä, palvelusetelien asiakastiedot sekä palvelusetelien laskutustiedot.
RAI	Vanhusten mielenterveyskuntoutujien palveluiden kotihoidon, laitoshoidon ja akuutin hoidon järjestelmä, joka sisältää asiakas- ja potilastietoja.
Romexis	Suun terveydenhuollon järjestelmä, joka sisältää potilastietoja.
Soredex Digora	Suun terveydenhuollon järjestelmä, joka sisältää potilastietoja.
SPro	Järjestelmä, jolla ilmoitetaan sosiaalihuollon toteuttamista koskevista epäkohdista. Rekisteri sisältää ilmoituksen tehneen henkilön ja

	ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden yksilöintitietoja, kuten henkilö- ja yhteystietoja sekä muita henkilöjä koskevia tietoja, jota ilmoitukset sisältävät.
Sähköinen terveystarkastus	Terveysseurantatietorekisteri. Sisältää rekisteröityneiden kuntalaisten ja henkilöstön terveystietoja.
Telelab	Etätestauspalvelu kotinäytteenoton hallintaan. Sisältää henkilön yhteystiedot, tutkittavien henkilöiden tutkimuspyynnöt ja tutkimusvastaukset sekä asiakkaalta pyydetty lisätiedot.
Titania	Hoitohenkilökunnan työajan suunnittelu- ja seurantajärjestelmä.
WAIKA	Hammaslääkäreiden työajan suunnittelu- ja seurantajärjestelmä. Käyttöönotto 18.11.2019.
VATJ asiakastietojärjestelmä	Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä, joka sisältää asiakastietoja.
WinHIT	Suun terveydenhuollon potilastietojärjestelmä, joka on siirtymävaiheen katselukäytössä vuoden 2020. Siirrytty Apotin käyttöön 16.11.2019.
WinHIT – tekstiviestipalvelu	Potilaiden ja suun terveydenhuollon ajanvarauksen viestittelyyn. Käytössä 16.11.2019 asti.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Lokakuussa 2019 hyväksyttiin Vantaan kaupungin alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia koskeva ohjeistus ja työkalut näiden tekemiseen. Asia esiteltiin tällöin myös Vantaan kaupungin johtoryhmässä. Vaikutustenarviointeja on tehty myös ennen tätä siihen asti käytettävissä olleilla työkaluilla. Velvollisuus vaikutustenarvioinnin tekemiseen tulee EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja se on pakollista, jos asetuksessa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojavastaava on esitellyt vaikutustenarvioinnin työkalut ja prosessin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmässä joulukuussa 2020. Toimialan tietosuojavastaava/tietosuojalakimies on esittänyt eri hankkeiden vaikutustenarviointiin liittyvää prosessia ja työkaluja loppuvuoden 2019 aikana. Prosessin ja työkalujen esittämistä ja prosessien jalkauttamista toimialalle jatketaan vuoden 2020 puolella. Toimialan tietosuojavastaava/tietosuojalakimies opastaa tarvittaessa vaikutustenarviointien tekemisessä.

Vaikutustenarviointien tekeminen on aloitettu muun muassa Co-Created Health and Wellbeing (CoHeWe) -hankkeista, Ankkurimallin toiminnasta, aulapalvelun toiminnasta (tietojen luovuttamisen osalta) ja optikkopalveluista. Vaikutustenarviointeja on tarkoitus käynnistää ja tehdä useita vuoden 2020 aikana. Vuoden 2020 alkuun on sovittu vaikutustenarviointien aloittaminen mm. palvelusetelijärjestelmän, Lapset SIB -hankkeen, peliklinikan toiminnan ja nettiterapian osalta.

Jokainen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tehty alkukartoitus on osoittanut, että vaikutustenarviointi tulee tehdä. Alkukartoituslomakkeen täyttäminen vie keskimäärin tunnin. Jos alkukartoituslomakkeen laatijalla on jo tiedot henkilötietojen käsittelyn kokonaisuudesta tietyssä prosessissa, voi alkukartoituksen saada valmiiksi jo yhdessä tunnissa.

Eniten aikaa vaikutustenarvioinneissa vie henkilötietojen käsittelyn kuvaaminen prosessissa. Tietosuojan vaikutustenarviointien tekemisen yhteydessä prosesseista nousee esille myös muita kuin tietosuoja-asioihin liittyviä huomioita, mikä edesauttaa toimintojen kehittämistä myös laajemmin.

Vaikutustenarvioinneista on järjestetty aloituskokouksia, joissa prosessia on käyty läpi. Vuoden 2018 loppupuolella käynnistettiin Apotti-tietojärjestelmää koskeva vaikutustenarviointi, jonka tekemistä jatkettiin vuonna 2019. Vaikutustenarvioinnissa järjestettiin useita eri työpajoja, ja se on vaatinut paljon henkilöstöresursseja. Vaikutustenarvioinnissa löydettiin henkilötietojen käsittelyyn liittyviä korkeita riskejä rekisteröidyille. Vaikutustenarviointi toimitettiin tietosuojavaltuutetun toimistolle ennakkokuulemista varten.

Kehittämistoimenpiteenä vuodelle 2020 sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on tarkoitus tehdä vaikutustenarvioinnit ainakin alla esitetyistä prosesseista. Priorisointikriteereinä valintoja tehdessä on ollut käsiteltävien henkilötietojen määrä tai arkaluonteisuus tai epäily

prosessin/järjestelmän toimivuudesta siltä osin, että lainmukainen henkilötietojen käsittely voisi vaarantua.

Vanhus- ja vammaispalvelut:

1. Läsnaölotiedon antaminen Vantaan sairaalan vartijoille, kaupungin puhelinvaihteelle sekä nimetyille omaisille
2. Kotihoidossa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tiedot yhdistetty yhteen rekisteriin (kotihoitoin kokeilulaki)
3. Asiakkaan antama suostumus rekisterirajojen ylittävään näkymään
 - Erityisasumisen laadunvalvontatiimin ja asumispalvelujen järjestämisen prosessi: molemmissa tarvitaan laajalti tietoa asiakkaista (sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon tietoja)
 - Seniorineuvonnan prosessi, asiakkaan antama suostumus terveydenhuollon tietojen käsittelyyn pitäisi saada kirjallisena. Tämä tekee osittain mahdolliseksi koko seniorineuvonnan puhelinneuvonnan.
4. Omaisten toimiminen edunvalvojina tai asioiden hoitajina. Laaja asiakastietojen näkeminen Maisan kautta.

Perhepalvelut:

1. Ehkäisevän toimeentulotuen päätökseen ja maksatukseen liittyvä prosessi
2. Lapset SIB -hanke
3. Ankkurimallin toiminta

Terveyspalvelut:

1. Peliklinikan toiminta
2. Ankkurimallin toiminta

Talous- ja hallintopalvelut:

1. Tietojen luovuttaminen tieteelliseen tutkimukseen
2. Tietojohtamisen prosessit
3. Tietojenluovutusprosessi
4. Käyttölokien käsittelyprosessi
5. Asiakasmaksutiimin sihteerien käyttöoikeudet

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla raportoitiin vuoden 2019 aikana 115 tietoturvaloukkausta. Suuri osa tietoturvaloukkauksista liittyi uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon.

Vuoden 2019 aikana on sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla laadittu prosessiohje tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseen. Tämä on selkiyttänyt tietoturvaloukkauksista ilmoittamista toimialalla. Ohje on nähtävillä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan intran tietosuojasivustolla. Lisäksi Vantaan kaupungin intran tietosuojasivustolla on lisäohjeita tietoturvaloukkauksista.

Tietoturvaloukkausten prosessiohjetta on käyty läpi henkilöstön kanssa, ja myös esimiehet ovat saaneet ohjeistusta siitä, miten tulee toimia, kun tietoturvaloukkaus tapahtuu. Prosessiohjetta myös päivitetään tarpeen mukaan.

Esimiehet ovat puuttuneet tietoturvaloukkauksiin ja käyneet niitä läpi sekä asiaan liittyvän työntekijän että laajemmin koko tiimin kanssa. Osa työntekijöistä on hyvin perillä siitä, mikä on tietoturvaloukkaus, mutta joukossa on myös uusia työntekijöitä, joille asia ei ole niin selvä. Esimiehet ja päälliköt on ohjeistettu käymään säännöllisin väliajoin läpi kaupungin tietosuojaohteet sekä uusien että vanhojen työntekijöiden kanssa. Myös lakimiesten ja tietosuojavastaavien tulee pitää asiaa esillä.

Tietoturvaloukkausten ilmoittamiseen on olemassa oma lomakepohja, joka tulee täyttää, jotta kaikki tarvittavat tiedot ilmoitetaan. Lomake lähetetään sähköpostilla sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojavastaavalle, koko Vantaan kaupungin tietosuojavastaavalle, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajalle sekä palvelualuejohtajille. Tietoturvaloukkausilmoitus kirjataan lisäksi Asta-asianhallintajärjestelmään. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojavastaava käy myös läpi tietoturvaloukkauksia sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmässä säännöllisin väliajoin.

Tietoturvaloukkauksia käsitellään myös yksiköiden kokouksissa ja johtoryhmissä.

OHJEISTUKSET

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan yhteiset tietosuojaan liittyvät ohjeistukset löytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon intra-sivustolta. Sivustolle on koottu ohjeistus, lomakkeet ja muut tiedostot. Ohjeistusta on päivitetty vuoden 2019 aikana ja uusia ohjeistuksia on laadittu. Ohjeistusta tarvitaan myös lisää ja ne vaativat jatkuvaa päivittämistä.

Kun ohje on valmisteltu, viedään se sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmään käsiteltäväksi. Johtoryhmä voi esittää muutoksia ohjeeseen tai hyväksyä sen sellaisenaan. Johtoryhmän hyväksyttyä ohjeen viedään se tietosujasivustolle, jossa se on kaikkien saatavilla. Ohjeistuksista pyritään myös tekemään uutinen intraan, jotta se huomattaisiin. Lisäksi ohjeistuksesta tiedotetaan koulutusten ja konsultaatioihin vastaamisten yhteydessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on vuoden 2019 aikana laadittu seuraavat ohjeet:

- Tietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla
- Lastensuojelun tietojen luovuttaminen
- Puolesta-asiointi sosiaali- ja terveydenhuollossa
- Tietojen korjaaminen
- Tietoturvaloukkauksista ilmoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla
- Tietosuojan huoneentaulu

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on vuoden 2019 aikana päivitetty seuraavat lomakkeet:

- Potilas- ja asiakastietojen korjaamisvaatimus
- Vastaus potilas- ja asiakastietojen korjaamisvaatimukseen
- Asianosaisen tiedonsaantipyyntö
- Henkilötietojen tarkastuspyyntö
- Käyttölokitietojen tarkastuspyyntö
- Potilas- ja asiakastietojen kopiopyyntö
- Puolesta-asioinnin valtuutuksen peruminen
- Tarkastusoikeuden toteuttamisesta kieltäytyminen
- Tietojärjestelmän käyttäjärekisteritietojen tarkastuspyyntö (työntekijälle)
- Valtakirja puolesta-asiointiin

Terveydenhuollon tietojen käytön sekä tietojen käytön valvonnan olemassa olevien ohjeiden päivittäminen on aloitettu. Päivittäminen jatkuu vuoden 2020 puolella.

Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon lomakkeita ja internet-sivuja on päivitetty vastaamaan uutta sääntelyä ja uusia toimintamalleja. Selosteita käsittelytoimista ja informointiasiakirjoja sekä suostumuslomakkeita on päivitetty tarpeen mukaan. Henkilötietojen käsittelyn riskianalyysi ja riskienhallintasuunnitelman on päivitetty keväällä 2019. Ohjeistusta, lomakkeita sekä internet-sivuja ja henkilökunnan intra-sivustoa päivitetään jatkuvasti tarpeen mukaan.

SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA

Lisätietoja: lakimies Heidi Saari
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA SIVISTYSTOIMEN TOIMIALALLA VUONNA 2019

Vuonna 2019 toimialan tietosuojatyössä painottuivat kaupunkitasoisten ohjeiden, sopimusmallien ja asiakirjapohjien käyttöönotto, henkilötietojen tarkastuspyyntöprosessissa havaitut haasteet sekä täydentävien ohjeistusten tarpeellisuus. Lisäksi toimialalle perustettiin toimialan johtoryhmän päätöksellä tietosuojatyöryhmä, jonka tehtävänä on arvioida kasvatuksessa, opetuksessa ja koulutuksessa käytettävien sovellusten tietosuojaa. Työryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa ja sen työ jatkuu myös vuonna 2020.

Kaupunkitasoisten ohjeiden, sopimusmallien ja asiakirjapohjien käyttöönotto toimialalla on onnistunut hyvin. Tietosuojalainsäädännön muuttuneet vaatimukset ovat tosin lisänneet hallinnollista työtä, mikä on pidentänyt toimialalla toteuttavien pienhankintojen käsittelyaikaa sekä siten myös viivytttänyt erilaisten palveluiden ottamista käyttöön.

Rekisteröityjen henkilötietojen tarkastuspyyntöjen määrä säilyi ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Toimialalla käsiteltiin vuoden 2019 aikana yhteensä viisi henkilötietojen tarkastuspyyntöä. Tarkastuspyynnöt pystyttiin pääsääntöisesti käsittelemään tietosuojasetuksessa määritellyssä kuukauden määräajassa. Kahden tarkastuspyynnön osalta määräaika oli pidennettävä pyynnön laajuuden ja monimutkaisuuden vuoksi tietosuojasetuksen 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Henkilötietojen tarkastuspyyntöihin vastaamisessa ilmeni joitakin haasteita. Pyyntöön vastaaminen edellyttää yleensä useamman henkilön työpanosta, sillä tarvittavia tietoja ei välttämättä ole saatavilla keskitetysti. Lisäksi tietyissä tapauksissa on ollut epäselvää, mitä kaikkia tietoja pyynnöt koskevat ja missä tilanteessa rekisteröidyn pyyntö tulisi mahdollisesti käsitellä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisena tietopyyntönä. Tämän vuoksi toimialalla on tarkoituksena laatia kaupungin ohjeistusta täydentävä ohje tietopyyntöjen ja henkilötietojen tarkastuspyyntöjen käsittelystä sekä päivittää tarkastuspyyntölomake.

Vuoden 2019 tietotilinpäätös on sivistystoimen toimialan viimeinen. Vantaan kaupungin 1.1.2020 voimaan tulleen organisaatiouudistuksen jälkeen sivistystoimen alaiset toiminnot jatkavat opetuslautakunnan alaisella kasvatuksen ja oppimisen toimialalla sekä vapaa-ajan lautakunnan alaisella kaupunkikulttuurin toimialalla. Jatkossa toimialat vastaavat tietotilinpäätöksen laatimisesta omalta osaltaan.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Organisaatiouudistuksen myötä Vantaan kaupungin ohjeistus vaikutustenarviointien laatimisesta ja vaikutustenarviointityökalut on esitelty uusien toimialojen johdolle alkuvuodesta 2020. Kaupunkitasoinen ohjeistus ja työkalut on kuitenkin otettu toimialalla käyttöön heti materiaalien valmistuttua lokakuussa 2019.

Toimialan palvelutuotannon järjestäminen edellyttää merkittävien henkilötietomäärien laajamittaista käsittelyä ja suurinta osaa henkilötiedoista käsitellään toimialan

tietojärjestelmissä. Toimialojen keskeisten tietojärjestelmien jo sovittuja vaikutustenarviointeja jatketaan vuonna 2020 ja uusien vaikutustenarviointien tarpeellisuudesta sovitaan yhteistyössä Tietohallinnon kanssa.

Tietojenkäsittelyn laajuuden vuoksi vaikutustenarvioinnin kriteerit täyttyvät tietojärjestelmien lisäksi usein toimialan vastuulla olevien pienhankintojen, palveluiden käyttöönottojen tai vanhojen prosessien uudistamisen yhteydessä. Näiltä osin toimialalla arvioitiin vuoden 2019 aikana vaikutustenarvioinnin tarpeellisuutta 5 tapauksessa, joista 4 tapauksessa alkukartoitus johti vaikutustenarvioinnin laatimiseen. Arviointikohteet olivat seuraavat:

- VaSa – varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä
- G Suite for Education -oppimisympäristö sekä siihen liittyvät käyttäjätiedon provisiointiratkaisut
- Kameravalvonnan järjestäminen
- Mobiilinuorisokortin käyttöönotto
- Kouluhyvinvointisovelluksen käyttöönotto
- Sisäilmakyselyn toteuttaminen anonymisti

Vaikutustenarvioinnit toteuttivat toimialan tietosuojayhteyshenkilö sekä tulosalueiden asiantuntijat (noin 2–4 henkeä). Yhdessä tapauksessa myös toimittaja kutsuttiin vaikutustenarviointiin.

Alkukartoituksen ja vaikutustenarviointimateriaalien täyttämiseksi varattiin yhteistä työaikaa noin 1,5–2 tuntia tietojenkäsittelyn ennakoidun laajuuden mukaan. Tästä ajasta noin 30 minuuttia kului alkukartoituksen laatimiseen ja loput ajasta käytettiin varsinaisen vaikutustenarvioinnin ja riskikartoituksen laatimiseen. Tämän lisäksi asian valmisteluun ja loppuun saattamiseen kuuluviin tehtäviin kului aikaa keskimäärin 4 tuntia.

Toimialan vastuulla olevista arviointikohteista löytyi pääasiassa vain vähäisiä riskejä, jotka olivat toimenpitein korjattavissa. Riskit liittyivät mm. teknisiin ratkaisuihin sekä rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseen.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Toimialan tietoturvaloukkaukset ilmoitetaan ja selvitetään kaupungin yleisohjeen mukaisesti. Kunkin yksikön esimies vastaa ohjeen noudattamisesta sekä ilmoitusten tekemisestä oman yksikkönsä osalta. Mikäli yksikössä tapahtuu tietoturvaloukkaus, esimies ilmoittaa loukkauksesta kaupungin tietosuojavastaavalle sitä varten laaditulla lomakkeella. Lisäksi esimies tiedottaa toimialan/tulosalueen johtoa tapahtuneesta tarvittaessa loukkauksen vakavuudesta riippuen.

Tietoturvaloukkauksen tapahduttua yksikössä ryhdytään heti toimenpiteisiin tapahtuneen korjaamiseksi ja vahinkojen rajaamiseksi. Tietoturvaloukkauksen selvittämisen yhteydessä tarkistetaan loukkaukseen johtaneet syyt ja yksikössä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin vastaavanlaisten tietoturvaloukkausten ehkäisemiseksi jatkossa.

Vuoden 2019 aikana toimialalta ilmoitettiin tietosuojavastaavalle 23 tietoturvaloukkausta. Näistä loukkauksista 11 johti ilmoitukseen rekisteröidyille ja 2 tietosuojavaltuutetulle.

Tietoturvaloukkaukset johtuivat seuraavista syistä:

- Piilokopiotoiminnon käyttämättä jättäminen sähköpostia lähetettäessä (5 kpl)
- Muistitikun/puhelimen puutteellinen valvonta tai katoaminen (5 kpl)
- Sähköpostiviestin lähettäminen väärälle vastaanottajalle (3 kpl)
- Järjestelmän tekninen ominaisuus/puute (3 kpl)
- Keskusteluryhmiin luvatta lisätyt tai luvatta päässeet käyttäjät (2 kpl)
- Laitteen/asiakirjojen joutuminen varkauden kohteeksi (2 kpl)
- Postinkulussa sattuneet ongelmat (2 kpl)
- Työntekijälle annettavan varoituksen tallentaminen salaamattomana (1 kpl)

Tietoturvaloukkaukset ovat pääasiassa olleet vähäisiä ja niihin on reagoitu nopeasti ja ohjeistuksen mukaisesti. Tietoturvaloukkausten ehkäisemiseksi yksiköissä on mm. kerrattu tarvittavat ohjeistukset sähköpostin käytöstä ja laitteiden valvomisesta, minkä lisäksi henkilökunnalle on painotettu huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä.

OHJEISTUKSET

Toimialan tietojen käsittelyssä noudatetaan Vantaan kaupungin yleisiä tietoturva- ja tietosuojaohteita. Yleisohjeita täydennetään tarvittaessa toimiala- tai tulosaluekohtaisella ohjeistuksella. Tähän mennessä toimialalla on laadittu seuraavat koko toimialaa tai yksittäistä tulosaluetta koskevat ohjeet:

- Toimintamalli varkaustapauksissa
- Google-laitehallinta
- Primus-käyttäjien tietojen käsittely
- Varhaiskasvatuksen tietoturvaohje pilvitallennukseen (varhaiskasvatus ja esiopetus)
- Pilvitallennuksen tietoturvaohjeet lyhyesti (varhaiskasvatus ja esiopetus)
- Kuvaus- ja julkaisulupien tukimateriaali (varhaiskasvatus ja esiopetus)
- Ohjeet tieto- ja viestintäteknologisen laitteiston säilyttämiseen Vantaan varhaiskasvatuksessa (varhaiskasvatus ja esiopetus)

Ohjeistusten ajantasaisuutta seurataan ja niitä päivitetään lainsäädännön tai kaupungin yleisohjeistusten muuttuessa. Uudet ohjeet käsitellään tarvittaessa toimialan tai tulosalueen johtoryhmässä ja niistä tiedotetaan henkilöstöä. Ohjeet tallennetaan Vantaan kaupungin intranettiin. Kukin esimies vastaa vastualueellaan alaistensa perehdyttämisestä ohjeisiin esimiesohjeen mukaisesti sekä ohjeiden noudattamisen valvonnasta.

MAANKÄYTÖN, YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN TOIMIALA

Lisätietoja: talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALALLA VUONNA 2019

Vantaalaiset pitävät toimialaa luotettavana, eikä tietopyyntöjä koskien henkilötietoja ole pyydetty kertaakaan vuoden 2019 aikana.

Tietosuojaaselosteita on päivitetty ja niitä on tehty lisää. Toimiala on yhdessä tietohallinnon kanssa rakentanut Ismoon Matti-järjestelmän käyttöoikeuksien pyyntölomakkeen, näin voidaan hallita käyttäjätunnuksia ja oikeuksia Matti-järjestelmässä.

Toimialalla ei ole ns. ylimääräistä tietoturvaressurssia, vaan kaikki tietoturvatyöhön liittyvät tehtävät hoidetaan oman toimen ohella.

Toimialalla on havaittu HR-työpöydän toiminallisuudessa tietoturvariskejä. Väärien henkilöiden loma- ja palkkatietoja on latautunut väärälle esimiehelle. Nämä on ohjeen mukaan ilmoitettu järjestelmän omistajille, joiden tulisi tehdä asiasta tietoturvaloukkausilmoitus. Näin oletamme heidän toimineen.

Toimialan edustaja osallistui muiden toimialojen kanssa Taisto 19 -harjoitukseen. Harjoituksen aiheena oli kyberhyökkäys Vantaalle.

Toimialan luovuttamat henkilötiedot ovat pääasiassa kiinteistöjen omistajatietoja. Tietoja luovutettiin noin 5 kertaa vuoden 2019 aikana, ja niistä on tehty kaupungin geodeetin päätökset.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Lokakuussa 2019 hyväksyttiin alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia koskeva ohjeistus sekä työkalut näiden tekemiseen. Asia esiteltiin tällöin myös kaupungin johtoryhmässä. Vaikutustenarviointeja on tehty myös ennen tätä siihen asti käytettävissä olleilla työkaluilla. Velvollisuus vaikutustenarvioinnin tekemiseen tulee EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja se on pakollista, jos asetuksessa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Tietosuojavastuuhenkilöiden tehtävänä oli viedä työkalut ja prosessi tiedoksi omilla toimialoilla/tulosalueilla sekä jalkauttaa prosessi alulle ja opastaa sen tekemisessä.

Toimialaa koskevat tietoturvaloukkaukset on käsitelty toimialan johtoryhmässä esimerkinomaisesti. Toimialan johtoryhmältä asiat etenevät palvelualueiden johtoryhmiin jne.

Vaikutustenarviointiprosessia ei ole käsitelty toimialan johtoryhmässä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla tehtiin kaksi alkukartoitusta vuonna 2019:

- Pysäköintiautomaattien henkilötietojen käsittely 10/2019
- Puidenhoitopalveluiden kilpailutuksen vaikutustenarvioiden alkukartoitus 12/2019

Alkukartoitus eteni vaikutustenarviointiin yhdessä tapauksessa. Alkukartoituslomakkeen täyttämiseen käytettiin aikaa noin tunti per lomake. Yhdessä tapauksessa alkukartoitus osoitti, että varsinaista vaikutustenarviointia ei tarvitse tehdä. Pysäköintiautomaattien henkilötietojen käsittelyn vaikutustenarviointi on vielä kesken. Vaikutustenarvioinneissa ei ole löytynyt korkeita riskejä.

Tietosuoja ja tietoturvan SharePoint-sivusto on hyvin monimutkainen ja vaikea käyttää, sitä tulisi selkeyttää. Tiedostojen lataaminen on vaikeaa.

Kaupungin tulisi laatia yhteisiä tietoturvaohjeita. Nyt jokainen toimiala yrittää tehdä ohjeita yksin, ja työ tehdään moneen kertaan.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Vuoden 2019 aikana maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalta ilmoitettiin yksi tietoturvaloukkaus, joka käsiteltiin toimialan johtoryhmässä.

Tietoa tietoturvaloukkauksista saadaan tietohallinnon taktisen ryhmän kautta. Yleinen vaikutelma kuitenkin on, että esimiehet tai kukaan toimialalla ei tiedä tietoturvaloukkauksista. Koska niistä ei tiedetä, ei tieto loukkauksista kulje toimialan johdolle. Työntekijät ovat kuitenkin nykyisin melko hyvin perillä siitä, mikä on tietoturvaloukkaus.

OHJEISTUKSET

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla ei ole erillisiä tietosuojaa koskevia ohjeistuksia. Toimiala noudattaa kaupunkiyhteisiä ohjeita.

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

TALOUSSUUNNITTELU

Lisätietoja: suunnittelija Markku Pietinen
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA TALOUSSUUNNITTELUN TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Taloussuunnittelun järjestelmissä ei ollut vuoden 2019 aikana tietosuojatapahtumia, joista olisi aiheutunut riskiä rekisteröityjen oikeuksille.

Henkilöstöhallinnon järjestelmistä palkkatietoja siirretään taloussuunnittelun omistamaan Kompassi-tietovarastointi- ja raportointiratkaisuun. Kompassi ei kuitenkaan muodosta itsenäistä henkilörekisteriä, koska se on osa henkilöstöhallinnon palvelukokonaisuutta. Kompassiin siirretään henkilöstöhallinnon järjestelmistä myös työntekijän perustiedot, työntekijän palvelussuhdetiedot ja poissaolot. Erityisistä henkilötietoryhmistä järjestelmään siirretään Vantaan työntekijöiden sairauspoissaolokoodeja.

Tulosalueen vastuulla on Facta Väestö -osa, jossa käsitellään kaikkien Vantaan asukkaiden perustietoja, perhesuhdetietoja, uskontokuntalajia, edunvalvonta- ja huostaanottotietoja sekä nykyisen ja entisen asumisen tietoja.

Tulosalue vastaa lisäksi Webropol-kyselyjärjestelmästä, jossa käsiteltävät henkilötietoryhmät määräytyvät tehtävän kyselyn mukaan.

Taloussuunnittelun tulosalueella SAP BI -järjestelmällä tehdään henkilöstömenosuunnittelua, mutta prosessissa ei käsitellä yksittäisiä henkilötietoja. SAP-järjestelmäkokonaisuuden kehittäminen ja ylläpito on jakautunut Vantaan kaupungin eri toimialoille prosessin omistajuuden mukaan.

Taloussuunnittelu omistaa myös järjestelmiä, joissa on jonkin verran henkilötietojen käsittelyä lähinnä käyttäjähallinnassa. Näitä ovat IMS-prosessinsuunnittelu ja kaupungin projektisalkkujärjestelmä. Uutena tulosalueen vastuulle toteutettiin vuoden 2019 aikana Targetor Pro -strategiatyökalu, joka on kaupungin strategian suunnittelun, seurannan ja raportoinnin sähköinen väline. Taloussuunnittelu teki vaikutustenarvioinnin alkukartoituksen näistä Targetor Pro:lle, koska se on uusi työväline.

Vantaan maankäytössä vaihdettiin MATTI-järjestelmä rakennustietojen käsittelyjärjestelmäksi vuoden 2019 aikana. Sen jälkeen CGI:n toimittamasta Facta-järjestelmästä jäi Vantaalle vain Facta Väestö -osa. Taloussuunnittelu teki helmikuussa tietohallinnolle muutospyyntönsä Facta Väestö -osan käyttövaltuushallinnan kehittämisestä niin, että käyttövaltuuksien hakemisessa luovutaan pääkäyttäjille lähetettävistä pdf-lomakkeista ja esimiehet hakevat Factan käyttöoikeudet ISMO-järjestelmässä suoraan järjestelmätoimittajalta. Tietohallinto ei ole toistaiseksi ottanut muutospyyntöä toteutusohjelmaansa, minkä takia vuoden 2019 Factan käyttöoikeudet on hallittu erillisautentikoinnilla. Tässä on ollut ongelmana se, että Facta Väestö -osassa on käyttäjiä, jotka eivät enää olekaan oikeutettuja sen käyttöön. Tietopalvelu poisti ennen Uusi Vantaa -organisaatiomuutosta järjestelmästä käyttäjiä, jotka eivät enää ole Vantaan palveluksessa. Samassa yhteydessä tietopalvelu muutti Facta Väestö -osan työskentely-yksiköiden nimet Uuden Vantaan mukaisiksi.

Taloussuunnittelun tietopalvelun verkkolevyllä tallennettujen SAS-henkilötiedostojen salanasuojaus ei ole toteutunut. SAS-ohjelmistossa on bugi, jonka takia kryptaustoiminto

haittaa salasanasuojattujen henkilötiedostojen käsittelyä. Tietopalvelu jatkaa SAS-henkilötiedostojen suojauksen selvittelyä vuoden 2020 aikana. Vaikka henkilötiedostot on tallennettu käyttöoikeuksin suojatulle verkkolevylle, niin kryptaus pienentää henkilötietovuodon mahdollisuutta merkittävästi.

Vuoden 2019 aikana Vantaan uuteen intranettiin on toteutettu Webropol-ohjesivut, millä on helpotettu Webropol-ohjeiden löytymistä ja selkeytetty ohjesivujen ulkoasua. Pääkäyttäjät ovat tarkistaneet säännöllisesti järjestelmän käyttöoikeudet Kompassi-järjestelmän raportilla, jossa on listattu kaupungin palveluksesta poistuneet työntekijät. Taloussuunnittelun tietopalvelu on ehdottanut tietohallinnolle Single Sign On -palvelun käyttöönottoa Webropolissa, jolloin käyttäjä ei enää pääse Webropoliin, kun hänen käyttäjätunnuksensa Vantaan tietotekniikkaympäristöön lakkaa toimimasta. Näin pienennetään riskiä siitä, että esimies ei muista ilmoittaa pääkäyttäjälle työntekijän työsuhteen päättymistä, jolloin työntekijän Webropol-käyttöoikeudet jäävät voimaan. Tietohallinto ei toteuttanut Single Sign On -ratkaisua vuoden 2019 aikana.

Kompassissa on tehostettu testiympäristön käyttöoikeuksien hallintaa varmistamalla säännöllisesti, että testiympäristön käyttöoikeudet ovat vastaavat kuin tuotantoympäristössä, sillä Kompassin testiympäristössä käytetään oikeita henkilötietoja. Kompassin ylläpitoprosesseja on kehitetty, mikä on tehostanut tietosuojaan vaikuttavien järjestelmävirheiden estämistä. Kompassin lokituksen testauksessa havaittiin, että Kompassi kirjoittaa järjestelmän tekemiä toimenpiteitä käyttäjien nimiin, jolloin lokikirjaukset menettävät merkityksensä. Toimittaja ei ole saanut korjattua poikkeavien esimiesroolien (alaisia eri työpistenumeroilla) käyttöoikeushallintaa, vaan niissä on odotettava henkilöstöhallinnon järjestelmien uudistusta. Näiden roolien normaalit käyttöoikeudet on poistettu, koska muuten he näkevät liikaa tietoja.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Taloussuunnittelun tulosalueen johtoryhmässä ei ole erikseen käsitelty EU:n tietosuoja-asetuksen mukaista alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia, vaan vaikutustenarvioinnin prosessia on käsitelty projektien ohjausryhmissä ja taloussuunnittelun sisäisissä yksikköpalaverissa. Taloussuunnittelun johtoryhmä on pieni, jolloin tiedotuksen voi hoitaa myös muun työskentelyn yhteydessä.

Taloussuunnittelun tulosalueella alkukartoituksia on tehty neljälle järjestelmälle: Kompassille, Facta Väestö -osalle, Webropolille ja Targetor Pro -strategiatyökalulle. Alkukartoitusten perusteella kolmelle järjestelmälle piti tehdä myös vaikutustenarviointi.

Alkukartoituslomakkeen täyttämiseen aikaa kului keskimäärin 10 minuuttia, varsinainen vaikutustenarviointi vei työpajoissa aikaa kaksi tuntia. Kompassissa ja Facta Väestö -osassa vaikutustenarvioinnin toimenpiteiden toteutus on edellyttänyt kaksi puolentoista tunnin lisäpalaveria. Vaikutustenarvioinnissa sovittuja toimenpiteitä on vielä toteuttamatta Facta Väestö -osassa, Webropolissa ja Kompassissa.

Kompassin vaikutustenarviointi tehtiin jo vuonna 2018, mutta sitä täydennettiin vuoden 2019 aikana. Vaikutustenarviointiin osallistui 7 henkilöä. Korkeita riskejä olivat oikeiden henkilötietojen käyttö testauksessa, dokumentaation puutteellisuus, henkilötietojen lataaminen tiketointijärjestelmään ja toimittajan henkilöresurssien riittämättömyys. Kompassin vaikutustenarviointia ei ole toistaiseksi käyty läpi toimittajan kanssa. Vaikutustenarvioinnissa ehdotetut toimenpiteet on kuitenkin pääosin toteutettu toimittajan kanssa yhteistyössä.

Facta Väestö -osan ensimmäiseen vaikutustenarviointiin osallistui 7 henkilöä ja ensimmäiseen jatkotilaisuuteen 9 henkilöä. Facta Väestö -osa on vanha järjestelmä, jonka vaikutustenarvioinnissa löytyi 6 kpl korkeita riskejä: järjestelmään jäävät vanhentuneet käyttöoikeudet, henkilötietojen siirto pois järjestelmästä levyhakemistoihin, oikeiden henkilötietojen käyttö testauksessa, tietomurtomahdollisuudet, varmuuskopioiden käsittely, järjestelmään jäävät vanhentuneet henkilötiedot ja puutteet tietoliikenteen suojauksessa. Koska järjestelmässä on kaikkien Vantaan asukkaiden henkilötietojen lisäksi heidän erityisiä henkilötietojaan, niin Facta Väestö on yksi Vantaan kaupungin kriittisimmistä järjestelmistä. Vaikutustenarvioinnissa tuli esille, että järjestelmäkokonaisuus ei ole täysin hallinnassa, koska järjestelmän toimittajakaan ei pystynyt kuvaamaan riittävästi järjestelmän tietosuojan tasoa. Järjestelmätoimittaja osallistui vaikutustenarviointiin, mutta ei ole toteuttanut sovittuja toimenpiteitä aikataulussa.

Webropolin vaikutustenarviointiin osallistui 3 henkilöä. Kriittisiksi riskeiksi järjestelmässä arvioitiin vanhojen, henkilötietoja sisältävien kyselyiden jääminen järjestelmään ja vastaajan suostumuksen pyytämisen unohtaminen henkilötietoja tallentavissa kyselyissä.

Taloussuunnittelu teki Targetor Pron vaikutustenarvioinnin alkukartoituslomakkeen täytön kolmen henkilön ryhmässä. Sen perusteella järjestelmässä ei tarvinnut tehdä varsinaista vaikutustenarviointia, koska henkilötietojen käsittely liittyy lähinnä järjestelmän käyttäjätietojen ylläpitoon.

Vuonna 2020 talouden ja strategian -palvelualueen (aikaisemmin taloussuunnittelu) pitää tehdä vaikutustenarviointi uudessa hankkeessa toteutettavalle pääkaupunkiseudun yhteiselle väestöennusteelle sekä viimeistellä keskeneräiset Facta Väestö -osan ja Kompassin vaikutustenarvioinnit.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Taloussuunnittelun tulosalueella tehtiin vuoden 2019 aikana kolme tietoturvaloukkausilmoitusta, joista yhden ilmoituksen tekeminen ei olisikaan kuulunut taloussuunnittelun tulosalueelle ja yksi ilmoitus osoittautui turhaksi. Kaikista tietoturvaloukkauksista on tehty ilmoitus tutkimuspäällikölle, tarvetta johtoryhmäkäsittelyyn ei ole ollut. Koska tietoturvailmoitukset on toimitettu kirjaamoon, niin niistä on mennyt tieto myös tietoturvapäällikölle ja tietosuojavastaavalle.

OHJEISTUKSET

Taloussuunnittelun tulosalueella on hyödynnetty Vantaan kaupungin tietosuoja- ja tietoturvasivuston ohjeita, joista löytyy yksi erillinen ohje tietopalvelun käsittelemistä henkilötiedoista. Kompassi-järjestelmän henkilötietojen käsittelystä, käyttöoikeuksista ja tietoturvasta löytyvät ohjeet Kompassi-portaalin tietämyskannasta. Taloussuunnittelu on pitänyt kaikki dokumentit ajan tasalla.

ELINKEINOPALVELUT

Lisätietoja: projektiasiantuntija Ronny Rantamäki
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA ELINKEINOPALVELUJEN TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Elinkeinopalveluissa käytössä oleva Hakosalon CRM on havaittu hyvin toimivaksi. Yksikössä ei lähtökohtaisesti käsitellä sensitiivistä henkilödataa, asiakkaat ja sidosryhmät ovat pääasiassa yrityksiä ja oppilaitoksia. CV:t rekrytoinnin yhteydessä luovat näihin poikkeuksen.

Kehittämiskohde on tilatut oppilastyöt ja näissä ilmenneet GDPR-haasteelliset luettelot. Oppilaitoksia on huomautettu ja ohjeistettu puuttumaan asiaan aktiivisemmin.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Vuonna 2019 ei elinkeinopalveluissa ole tehty alkukartoituksia.

Alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia on käyty läpi elinkeinopäällikön ja elinkeinojohtajan kanssa ja tarkennettu ohjeistusta uutiskirjeen ja webropolin käytön suhteen.

Elinkeinopalveluissa ei ole johtoryhmää, jossa käsitellä vaikutustenarviointiprosessia. Uudessa kasvupalveluiden organisaatiossa tilanne muuttuu, ja onkin ehdotettu, että kasvupalveluilla olisi yhteinen tietoturvavastaava.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Elinkeinopalveluissa ei ole tietoon tulleita tietoturvaloukkauksia.

OHJEISTUKSET

Ohjeistukset ovat kaupungin intranetissä.

KAUPUNGINKANSLIA

Lisätietoja: hallintosihteeri Outi Räikkönen
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA KAUPUNGINKANSLIAN TULOSALUEELLA 2019

Vuonna 2019 Vantaan kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän kokouksia järjestettiin säännöllisesti. Kaupunginkansliasta kokouksiin osallistuivat tietosuojavastaava (puheenjohtaja) ja hallintosihteeri. Koulutuksen ja uudistetun tietosuojaoheistuksen ansiosta kaupunginkanslian henkilöstön yleinen tietoturvatietoisuus on lisääntynyt, mutta tietoturva-asioiden viestintää ja markkinointia henkilöstölle tulisi tehostaa edelleen.

Marraskuussa 2019 tietosuojavastaava organisoi koko kaupungin henkilöstölle tarkoitetun tietosuojakoulutuksen, joka käsitti neljä kokonaisuutta: työntekijöiden henkilötietojen käsittely ja yksityisyyden suoja, tietoturvaloukkaukset Vantaan kaupungissa 2019, tietosuojan vaikutusten arviointi sekä tietojen kalastelu.

Osallistujamäärän rajoituksen vuoksi kaupunginkansliasta koulutustilaisuuteen osallistui kolme henkilöä. Tietosuoja ja tietoturvan SharePointin etusivulta löytyvä koulutusvideotallenne on tarkoitus katsoa myöhemmin yhdessä.

Vuoden 2019 lopussa käyttöön otettu kaksivaiheinen tunnistautuminen on otettu positiivisesti vastaan ja koettu toimivaksi. Henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja sisältävässä sähköpostissa käytetään salasanasuojausta, tarvittaessa käytössä on kaksinkertainen suojaus. Salasana tiedostoihin lähetetään vastaanottajalle erillisenä tekstiviestinä.

Kaupunginkanslian tiloihin viikoittain toimitettava lukittu tietoturvapaperilaatikko on tehostanut hävitettävien asiakirjojen tuhoamista. Henkilötietoja sisältävien sähköisten ja manuaalisten asiakirjojen hävittämisessä ja säilyttämisessä on kuitenkin edelleen kehitettävää. Vanhoja asiakirjoja säilytetään tietokoneilla ja kaapeissa, vaikka säilytykselle ei olisikaan enää perustetta. Osa asiakirjoista pitää joka tapauksessa lähettää paperisina eteenpäin.

Kehittämistoimenpiteenä vuodelle 2020 tulisi Kuntademokratian (Lakiasiat ja päätösvalmistelu sekä Hallintopalvelut) tietotilinpäätöksessä tuoda esille 10 keskeisintä prosessia tai järjestelmää, joista tehdään vaikutustenarviointi. Priorisointikriteereinä ovat käsiteltävien henkilötietojen määrä, arkaluonteisuus tai epäily prosessin tai järjestelmän toimivuudesta, jos lainmukainen henkilötietojen käsittely voi mahdollisesti vaarantua.

Arjen tietosuojaa -videokoulutukset ja nettitestit ovat kehitteillä. Kuntademokratian henkilöstön tulee osallistua koulutukseen ja testiin mahdollisimman pikaisesti, kun se on julkaistu intrassa.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Tulosalueella ei ole tehty alkukartoituksia tai vaikutustenarviointeja vuonna 2019.

Tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän SharePointissa on kaikille avoin vaikutustenarviointikansio, josta löytyvät ohjeet ja lomakkeet vaikutustenarvioinnin tekemiseen. Tehdyt alkukartoitukset ja vaikutustenarvioinnit on ohjeistettu viemään ASTA-järjestelmään.

Kaupunginkanslian henkilöstöä osallistui CRM-järjestelmän vaikutustenarvioinnin tekemiseen, joka on vielä kesken.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Kaupunginkanslian tulosalueella tehtiin vuonna 2019 yksi tietoturvaloukkausilmoitus: tietomurto salasanakalastelun pohjalta.

OHJEISTUKSET

Kaupunginkansliassa noudatetaan intranetissä olevia kaupungin yleisiä tietoturva- ja tietosuojaohjeita. Kaupunginkanslian työntekijöille jaettiin ohje henkilötiedon määritelmästä, jonka perusteella alkuvuodesta 2019 tehtiin kartoitus henkilötietojen käsittelystä kaupunginkansliassa. Siinä jokainen työntekijä kirjasi taulukkoon kaikki käsittelemänsä henkilötiedot sekä tiedon niiden säilytyksestä, luovuttamisesta ja hävittämisestä.

Uusi työntekijä kirjoittaa työsopimuksensa lisäksi käyttäjäsitoumuksen. Myös etätyösitoumuksessa mainitaan salassa pidettävien tietojen käsittelystä.

Kaupunginkanslian ohjeistukset löytyvät SharePointista Tietosuoja ja tietoturvan Kaupunginjohtajan toimiala -sivuilta.

Informointiasiakirjat: Smarp, Webropol, Väestötiedot

Koulutus: EU Tietosuoja-asetus, EU Tietosuoja-asetus Vantaa,

Tietosuojalainsäädäntöuudistus

Lomakkeet/linkit: Facta Väestö käyttöoikeuslomake, Kajo Henkilötietojen tarkastuslomake

Ohjeet: Ohje turvakieltoroolin käyttämisestä, Tietopalveluyksikön ohje henkilötietojen käsittelyyn, Turvakiellon käytäntösäännöt

Selosteet käsittelytoimista: Facta Väestö, Hankesalkku, Webropol, Verotulorekisteri,

Tietosuojaseloste Smarp, Vantaan uutiskirjeet / Tietosuojaseloste

Tietosuojan vastuut: Tietotilinpäättös 2018 Tasu

SISÄINEN TARKASTUS

Lisätietoja: tarkastusjohtaja Pentti Asumus
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA SISÄISEN TARKASTUKSEN TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Tietosuojan osalta ei nouse esiin erityisiä huomioita vuoden 2019 osalta.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Tulosalueella ei ole tehty alkukartoituksia eikä vaikutustenarviointeja vuonna 2019. Vuoden 2020 aikana tehdään tarkastusprosessin ja parhaillaan kehitteillä olevan Whistleblowing-kanavan (vihjelinjan / ilmiantokanavan) alkukartoitukset ja vaikutustenarviointit.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Tulosalueella ei ole tapahtunut vuoden 2019 aikana tietoturvaloukkauksia eikä aikaisemminkaan. Tietoturvaloukkauksiin liittyviä asioita ei ole juurikaan käsitelty edellä mainitusta syystä tulosalueen henkilöstön kanssa.

OHJEISTUKSET

Tulosalueella ei ole omaa tietosuojaa/tietoturvaa koskevaa ohjeistusta. Tulosalueella noudatetaan kaupunkitasoisia ohjeistuksia.

VIESTINTÄ

Lisätietoja: viestintäsuunnittelija Kirsti Lehtola
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA VIESTINNÄN TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Viestinnän tulosalue laatinut omistamiinsa palveluprosesseihin liittyvät henkilötietojen sisäiseen käyttöön tarkoitetut käsittelyselosteet sekä julkiset informointiasiakirjat Aineistopankki, Smarp (käyttö päättynyt 2019) ja Vantaan uutiskirjeet. Asiakirjat on julkaistu vantaa.fi-sivustolla.

Tietoisuus henkilötietojen ja yksityisyyden suojaamisesta on vahvistunut viestinnän tehtävissä. Kuva- ja videomateriaalien julkaisun yhteydessä on tullut esille kysymys kuvattavien suostumuksesta kuvan luovuttamisesta kolmannelle osapuolelle. Uusien järjestelmien (vantaa.fi ja uutiskirjepalvelu) hankintaprosessin käynnistyessä viestintä on tehnyt vaikutusten alkukartoituksen.

Viestintä on tuonut tietosuojaan liittyvät kysymykset esille toimialojen yhteisissä toimintaprosesseissa, kuten vantaa.fi -sivuston sisällöntuotanto, sosiaalisen median alustat ja uutiskirjeiden toimitus sekä tarkastellut käyttäjille suunnattuja ohjeita tietosuojan näkökulmasta.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINTI

Viestintä on tehnyt kaksi alkukartoitusta vuonna 2019. Alkukartoituslomakkeiden täyttämiseen viestintä käytti 6 tuntia. Vaikutustenarvioinnin tekemiseen on osallistunut viestinnästä kolme henkilöä ja tietohallinnosta projektipäällikkö.

1. vantaa.fi-sisällöntuotanto- ja julkaisujärjestelmän hankinta

Alkukartoitus osoitti, että varsinaista vaikutustenarviointia ei tässä vaiheessa tehdä julkaisujärjestelmästä.

2. Uutiskirjepalvelun käyttöönotto

Alkukartoitus osoitti, että vaikutustenarviointi tulee tehdä uutiskirjepalvelusta. Vaikutustenarviointi on aloitettu ja on vielä kesken uutiskirjepalvelun osalta.

Alkukartoituksen esille nostamien kysymysten perusteella vaikutustenarvioinnissa pitää erityisesti selvittää käyttäjien ohjeistusta tietosuojan noudattamiseen. Järjestelmän automaatiotoiminnallisuuden käyttöönotto velvoittaa arvioimaan tietosuojan uudelleen.

Korkeita riskejä ei ole havaittu.

Järjestelmän toimittajan kanssa yhteistyö on sujunut hyvin. Toimittajat ovat tietosia tietosuojasäännöksistä.

Kuinka paljon vaikutustenarvioinnin tekeminen on vienyt aikaa? Vaikutustenarviointi on alussa.

Kehittämistoimenpiteet vuodelle 2020

Viestinnän palvelualueella on tarpeen tehdä vaikutustenarviointia olemassa olevien järjestelmien osalta: Uutiskirjepalvelu.

Prosessien ja toimintojen kehittämiskohteita

- Tehdään Aineistopankin alkukartoitus
- Tehdään nykyisen vantaa.fi -sivuston alkukartoitus
- Kuvien käytön ja luovutuksen toimintatapoja tarkistetaan ja dokumentoidaan
- Luodaan sosiaalisen median kilpailuihin liittyvät informointiasiakirjat
- Selvitetään Spotify -palvelun bränditilin käyttöön liittyvät kysymykset ja tehdään mahdollinen alkukartoitus

Priorisointikriteereinä ovat käsiteltävien henkilötietojen määrä tai arkaluonteisuus tai epäily prosessin/järjestelmän toimivuudesta siltä osin, että lainmukainen henkilötietojen käsittely voi mahdollisesti vaarantua.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Vuoden 2019 aikana ei ole tehty tietoturvaloukkaus-ilmoituksia.

OHJEISTUKSET

Viestinnän palvelualueella on tarpeen pitää sisäinen informointitilaisuus tietosuojasta ja sopia vuoden 2020 kehittämiskohteet. Tilaisuus pidetty 21.2.2020.

Yleiset ohjeet luettavissa Tietosuoja ja tietoturva -sivulla intrassa. Viestinnän omat ohjeet pitää kartoittaa, päivittää, koota ja raportoida. Tarkoitus koota ohjeistukset tietosuoja ja tietoturva -sivustolle, jotta ne ovat kaikkien saatavilla, kun ne on tehty.

HENKILÖSTÖKESKUS

Lisätietoja: henkilöstöpalvelupäällikkö Aija Heiskanen
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA HENKILÖSTÖKESKUKSEN TULOSALUEELLA 2019

Henkilöstökeskuksen tulosalueella ei havaittu erityisiä puutteita tai ongelmia tietosuojassa. Erilaisten muutosten yhteydessä ja erityisesti uusien järjestelmien käyttöönoton yhteydessä ei ole kuitenkaan aina muistettu tai ehditty oikea-aikaisesti huolehtia tietosuojaan liittyvien alkukartoitusten ja vaikutustenarviointien käynnistämisestä. Tässä on siis vielä parantamisen varaa, jotta toiminta olisi tietosuoja-asetuksen vaatimalla tasolla.

Vuoden alussa otettiin käyttöön Laura-rekrytointijärjestelmä, ja vanha rekrytointijärjestelmä poistui käytöstä. Tulosalueella valmisteltiin kolmen uuden järjestelmän käyttöönottoa. Uuden työvuorosuunnittelu- ja optimointijärjestelmän Aikajanan pilotointia tehtiin järjestelmän ensimmäisenä käyttöönottavalla varhaiskasvatuksen tulosalueella. eHijat-ohjelmistoversion päivitystä valmisteltiin myös, mutta siihen liittyvä pilotointi jouduttiin siirtämään seuraavan vuoden puolelle. Lisäksi valmisteltiin ServiceNow-palvelualustan käyttöönottoa HR-palveluissa. Tulosalueella otettiin myös käyttöön robotiikkaa rekrytointi- ja palkanlaskentaprosesseissa sekä käyttöoikeuksien hallinnassa. Tietosuojaan liittyen tulosalueella toimittiin kaupungin tietosuojalinjausten mukaisesti.

Kaikissa järjestelmissä ei ole vielä kukaan mahdollisuutta toteuttaa tietosuoja-asetuksen kaikkia vaatimuksia. Erityisesti eHijatin nykyiseen ohjelmistoversioon ei asetuksen mukaista lokitusta ole toteutettu, kun tavoitteena oli seuraavan ohjelmistoversion käyttöönotto vuonna 2019. Uuteen ohjelmistoversioon lokitus toteutetaan. Käyttöönotto siirtyi kuitenkin seuraavalle vuodelle. Taukoliikuntaohjelma ErgoProsta puuttuu myös lokitus.

Tulosalueelle ei tullut vuonna 2019 yhtään rekisteröidyn tietopyyntöä tai pyyntöä oikaista tai poistaa tietoja, eikä yhtään vaatimusta tietojen käsittelyn rajoittamiseen tai tietojen käsittelyn vastustamista.

Käyttöoikeuksien hallinta perustuu edelleen osittain manuaaliprosesseihin. eHijatissa otettiin avuksi robotiikkaa ja oikeuksien hallinnan taso parani merkittävästi aiemmasta tilanteesta. Robottitehtävää kehitetään edelleen seuraavan vuoden aikana. Uudemmissa järjestelmissä käyttöoikeudet muodostuvat joko AD-tietojen tai järjestelmään tuotavassa datassa olevan roolitiedon perusteella ja manuaalista ylläpitoa ei tarvita.

Tietosuojaan liittyviä omia koulutuksia ei järjestetty vuonna 2019 Henkilöstökeskuksen tulosalueella. Henkilöstöä osallistui kuitenkin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän järjestämään kaupunkitasoiseen koulutukseen.

Havaittuna puutteena voidaan todeta, että tietosuojaosaamiseen ei ole pystytty riittävästi resursoimaan henkilöstökeskuksen tulosalueella. Kehittämiskohteeksi nostetaan jatkossa, että osaamista tietosuojavastaavan tehtävissä keskitetään koko kaupunginjohtajan toimialalla ja että keskitettyä osaamista saadaan erityisesti toimialan henkilökunnan ohjeistamiseen ja osaamisen ylläpitämiseen sekä ohjaamaan ja tukemaan eri tulosalueilla tapahtuvaan vaikutustenarviointia.

Muilta osin ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen tilinpäätökseen kirjattujen asioiden osalta.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Lokakuussa 2019 Vantaalla hyväksyttiin alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia koskeva ohjeistus ja työkalut näiden tekemiseen. Velvollisuus vaikutustenarvioinnin tekemiseen tulee EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja se on pakollista, jos asetuksessa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Tulosalueen johtoryhmän kokoukseen on marraskuussa 2019 viety tiedoksi vaikutustenarviointiprosessi ja siihen liittyvät ohjeet.

Aikajanan tietoturva-auditointi suoritettiin loka-marraskuussa 2019, eikä avoimia asioita jäänyt. eHijatin uuden ohjelmistoversion vaikutustenarvioinnin aloituspalaveri pidettiin joulukuussa 2019. Palaverissa todettiin, että järjestelmätoimittajan on syytä täydentää vielä joitakin uuden ohjelmistoversion kuvauksia. Varsinainen alkukartoitus ja vaikutustenarviointi siirtyi vuoden 2020 puolelle. Arviointeihin on osallistunut lähinnä käyttöönottoprojekteihin osallistuneita henkilöitä ja toimittajien edustajia. Yhteistyö on sujunut hyvin. Arviointityöhön kuluneesta ajankäytöstä ei ole tarkempia tietoja, mutta arviolta 1–2 kestoaltaan noin kahden tunnin istuntoa per järjestelmä.

Robotiikan käyttöönotosta on Vantaalla sovittu yhteisesti noudatettavat tietoturvalinjaukset, mutta alkukartoitusta tai varsinaista vaikutusten arviointia ei henkilöstökeskuksen tulosalueella käyttöön otettujen robottitehtävien osalta vielä tehty. Alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia ei myöskään ole tehty Laura-rekrytointijärjestelmästä. HR-palveluissa käyttöönotettavan palvelualustan (Service Now) ja asiakkaille käyttöön tulevan palveluportaalin alkukartoitus ja vaikutustenarviointi on sovittu vuoden 2020 puolelle. Kehittämistoimenpiteenä vuodelle 2020 tulisi tehdä alkukartoitus ja vaikutustenarviointi edellä mainittujen järjestelmien lisäksi työturvallisuusjärjestelmästä (Tutka) ja koulutusten hallintajärjestelmästä (Osuma).

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Henkilöstökeskuksen tulosalueella ilmoitettiin vuoden 2019 aikana neljä tietoturvaloukkausta. Kaikki tietoturvaloukkaukset liittyivät HR-järjestelmiin, kaksi HR -työpöytään, yksi SAP HR:ään ja yksi eHijatasta työterveyshuollon palveluntuottajalle lähteneeseen liittymäaineistoon.

Tietoturvaloukkauksista tehtiin Vantaan ohjeistuksen mukainen ilmoitus, joka toimitettiin sähköpostilla tulosalueen johdolle, tietosuojavaastavalle ja tietoturvapäällikölle. Tietoturvaloukkauksia ei ole käsitelty tulosalueen johtoryhmässä, eikä niitä ole käsitelty työyhteisöissä laajemmin.

Henkilöstökeskuksen tulosalueella käsitellään päivittäin henkilötietoja. Työntekijät ovat tietoisia henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä tietosuoja vaatimuksista. Erityistä kartoitusta

tietosuojaosaamisesta ei kuitenkaan ole tehty, joten tietoa esim. siitä, kuinka hyvin työntekijät ovat perillä siitä, mikä on tietoturvaloukkaus, ei ole olemassa.

OHJEISTUKSET

Henkilöstökeskuksen tulosalueella noudatetaan kaupungin yhteisiä tietosuoja- ja -turvaa koskevia ohjeita, jotka löytyvät intrasta / sharepointista. Teamsissä on koottuna ja koko tulosalueen käytettävissä myös joitakin omia käytännön tietosuojaohjeita ja tietosuojaan liittyvää perehdytysmateriaalia.

KONSERNI- JA ASUKASPALVELUIDEN TOIMIALA

ASUKASPALVELUT

Lisätietoja: palveluesimies Arto Hautala
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA ASUKASPALVELUIDEN TULOSALUELLA VUONNA 2019

Asukaspalvelut osallistui kaupungin yhteiseen tietosuojakoulutukseen 20. marraskuuta.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Vaikutustenarviointi tehtiin joulukuussa Tweb-asianhallintajärjestelmä Astalle.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Vuoden aikana henkilötietojen tarkastuspyyntöjä ei kohdistunut konserni- ja asukaspalveluihin eikä yhtään tietoturvaloukkausta ole kirjattu Astaan.

OHJEISTUKSET

Tietoturvaohjeistuksia on päivitetty ja lisätty intraan. Nyt konserni- ja asukaspalveluilla on yhteensä 6 informointiasiakirjaa ja 10 selostetta käsittelytoimista.

HANKINTAKESKUS

Lisätietoja: hankintalakimies Noora Luoto
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Vaikutustenarvioinnin prosessia ei käsitelty konsernipalveluiden johtoryhmässä vuoden 2019 aikana meneillään olleen Uusi Vantaa -organisaatiomuutoksen vuoksi. Vaikutustenarvioinnit korostuivat erityisesti hankintakeskuksen ja tietohallinnon prosesseissa. Tämän takia raportissa käsitellään ainoastaan hankintakeskuksen vaikutustenarvioinnin prosessia. Tietohallinnon osalta raportoidaan erikseen.

Hankintakeskus otti loppuvuodesta 2019 käyttöönsä kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän laatimat lomakkeet vaikutustenarvioinnin ja vaikutustenarvioinnin alkukartoituksen tekemiseksi. Konsernipalveluiden toimialan tietosuojayhteyshenkilö kertoi 14.11.2019 pidetyssä yksikköpalaverissa vaikutustenarvioinnista yleisesti sekä esitteli kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän laatimat lomakkeet.

Jokaisessa hankintaprosessissa hankinnasta vastaava hankinta-asiantuntija huolehtii siitä, että sekä alkukartoituslomake että mahdollinen vaikutustenarviointi tulee tehdyksi. Jos hankintasopimuksen tekee hankintajohtaja, hankintakeskus vastaa alkukartoituksen ja vaikutustenarvioinnin tekemisestä. Jos hankintasopimuksen tekee muu viranhaltija, vastuu on tällä taholla/toimialalla.

Alkukartoitus ja vaikutusarviointi pyritään tekemään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa hankintaprosessia siten, että tehnyt arvioinnit tulevat huomioiduksi hankinnan kohdetta ja sopimusehtoja määriteltäessä. Hankintakeskuksella on käytössään ns. hankintojen arviointilomake, joka sisältää myös tietosuojaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat osiot. Tällä tavoin tietosuoja-asiat tulevat huomioiduksi osana hankintaprosessia. Valmiit alkukartoitukset ja vaikutustenarvioinnit tallennetaan ASTA-asianhallintajärjestelmään kunkin hankinnan asianumerolle käyttäen toimenpidetyyppiä ”vaikutustenarvioinnin laatiminen”.

Vaikutustenarvioinnin tulee olla valmis ennen kuin hankintasopimus allekirjoitetaan. Jokaiseen vaikutustenarviointiin osallistuu hankinta-asiantuntija, sisäisen asiakkaan edustaja(t) sekä tarvittaessa hankintakeskuksen tietosuoja-asioista vastaava lakimies. Haasteena on ollut hankinnassa mukana olevien toimialojen ja hankintakeskuksen välinen työnjako vaikutusarviointia tehtäessä, erityisesti silloin, kun mukana on useita eri toimialoja. Tältä osin prosesseja tulee kehittää.

Vuoden 2019 aikana alkukartoituksia tehtiin yhteensä 11, joista kolme johti vaikutustenarvioinnin tekemiseen. Tehdyissä vaikutustenarvioinneissa ei ole löytynyt korkeita riskejä. Vaikutustenarvioinnit koskivat optikkopalveluiden, oppisopimuskoulutusten sekä automaattisen aulapalvelun hankintaa. Vaikutustenarviointien perustella voitiin todeta, että nykyiset prosessit ovat pääpiirteittäin kunnossa tietosuojan näkökulmasta, mutta yksittäisiä kehittämisen paikkojakin löytyi. Vaikutustenarviointiin otti osaa, hankinnan laajuudesta riippuen, kolmesta kuuteen henkilöä. Vaikutusarviointia varten järjestettiin kahden tunnin

mittaisia tapaamisia osallistujien kesken. Lisäksi lomakkeita täydennettiin kirjallisesti. Alkukartoituslomakkeeseen täyttämiseen käytettävä aika vaihteli riippuen siitä, liittyikö hankintaan henkilötietojen käsittelyn ulkoistamista. Mikäli liittyi, alkukartoitukseen kului aikaa noin 0,5 henkilötyöpäivää. Jos vaikutustenarviointi tehtiin, aikaa kului yhdestä kahteen henkilötyöpäivää. Oletettavaa on, että arviointeihin käytetty aika vähenee niiden tultua tutuksi kaikille hankinta-asiantuntijoille ja sisäisten asiakkaiden edustajille.

Hankintakeskuksen tilastoissa ei ole huomioitu tietojärjestelmähankinnoissa tehtyjä alkukartoituksia ja vaikutustenarviointeja, jotka tietohallinnon palvelukeskus teki.

TIETOHALLINTO

Lisätietoja: tietoturvapäälikkö Tapio Heinäaro
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TIETOSUOJA TIETOHALLINNON TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Tietohallinto on luonteensa mukaisesti ollut vahvassa roolissa muiden toimialojen tietosuoja-asioissa. Vuonna 2019 saatiin loppuun vuodesta 2016 käynnissä ollut tietosuoja-projekti EUAS. Projektin alkuperäisenä tavoitteena oli, että Vantaan kaupunki pystyy toiminnassaan vastaamaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin. Yksittäisiksi kehittämiskohteiksi projektissa listattiin tietosuojaselosteet, tarpeelliset politiikat ja ohjeet, henkilötietojen riskienarviointi (vaikutustenarviointi), sopimuksiin tietosuojaliitteet (DPA), tietosuojan hallintamalli, tietosuojakoulutus ja tietosuojan huomioiminen ohjelmisto- ja palveluhankkeissa. Projekti päätettiin toteamuksella, että tavoite on saavutettu ja kehittämiskohteet ovat joko valmiita tai muodostuneet osaksi päivittäistoimintaa.

Tietohallinnossa tapahtui useita hallinnollisia ja henkilömuutoksia vuoden 2019 aikana, mm. tietoturvapääällikkö vaihtui sekä Tietohallinnon tietosuoja-asioita käsittelevä ulkopuolinen konsultti vaihtui eläköitymisen myötä. Huolimatta turbulenssista organisaatiossa, tietosuoja-asiat ovat edenneet vahvasti erityisesti tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmän yhteistyön avulla.

Tietohallinnossa kehittämiskohteita on tunnistettu etenkin pilvipalveluiden tietoturvan alueella. Asiassa saatiin huomattava edistysaskel, kun marraskuussa 2019 Office 365 -palvelussa siirryttiin vahvan autentikoinnin käyttöön.

Tietohallinnon tietosuoja-asiantuntija oli yksi kouluttajista Vantaan kaupungin marraskuussa 2019 järjestämässä sisäisessä tietosuojakoulutuksessa, johon osallistui noin 200 Vantaan työntekijää.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Vuoden 2018 tietotilinpäätöksen linjauksen mukaan Tietohallinnon vastuulla olevissa järjestelmissä ei käsitellä arkaluontoisia henkilötietoja, joten niihin ei ole tehty vaikutustenarviointeja.

Tietohallinto on ollut vahvassa roolissa toimialojen vaikutustenarvioinneissa sekä luomassa ja kehittämässä vaikutustenarviointiprosessia että auttamassa sen pohjalta itse vaikutustenarviointien tekemisessä.

Vaikutustenarviointeja, joissa tietohallinnon tietosuoja-asiantuntija on ollut avustamassa vuoden 2019 aikana:

- Aikajana -työvuorosuunnittelu- ja optimointijärjestelmä
- Apotti-potilastietojärjestelmä
- Aromi-toiminnanohjausjärjestelmä (Vantti Oy)
- Cloudpoint
- EazyBreak -henkilöstöetujen hankinta mobiilina
- Facta Väestönosa
- Hijat2 HR -järjestelmä
- Studenta
- Tulkkauspalvelu

- Vaka
- Välitysoperaattori

Lisäksi koko Vantaan laajuinen vaikutustenarviointiprosessi turvakieltojen käsittelystä aloitettiin joulukuussa 2019 Tietohallinnon tietosuoja-asiantuntijan johdolla. Prosessi jatkuu pitkälle vuoteen 2020.

Tietohallinnon näkökulmasta suurin vaikutustenarviointiin liittyvä kehityskohde on itse vaikutustenarviointiprosessin kehittäminen sujuvammaksi. Vaikutustenarviointiprosessi ja sen työkalut on kehitetty vuoden 2019 aikana, ja se on päässyt käyntiin hyvin. Käyttökokemusten perusteella prosessissa alkaa nousta näkyviin kehityskohteita, jotka näkyvät ehkä selkeimmin Tietohallinnolle, joka osallistuu useimpiin vaikutustenarviointeihin.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia ei ole ollut vuoden 2019 aikana Tietohallinnossa. Tietohallinto on usein mukana toimialojen vastuulla olevien järjestelmien ja prosessien henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittelyssä. Tämän myötä Tietohallinnon henkilöstön ymmärrys henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ja niiden vaatimista toimenpiteistä on suhteellisen hyvä.

OHJEISTUKSET

Tietohallinnolla ei ole omaa erillistä sisäistä ohjeistusta tietosuojasta, vaan se tukeutuu kaupungin tietosuojaohjeistukseen. Tietohallinto myös osallistuu aktiivisesti kyseisen ohjeistuksen kehittämiseen.

Tietoturvaohjeistus Vantaan kaupungilla puolestaan on Tietohallinnon vastuulla. Vantaan kaupungin hallintosääntö 1 Luku 6 § Tietoturva ja tietosuoja toteaa tietoturvan ja tietosuojan noudatettavan ”voimassa olevaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä sekä kaupunginhallituksen vahvistamaa tietoturva- ja tietosuojapolitiikkaa ja kaupungin sisäisiä määräyksiä ja ohjeita.” Edelleen 4 Luku 9 § Tietohallinnon tehtävät tarkoittaa että ”Tietohallinnon tulosalue vastaa - - kaupungin tietojärjestelmien tietoturvan ja tietosuojan suunnittelusta, koordinoinnista, kehittämisestä sekä toteuttamisesta ja toteutumisen seuraamisesta.” Vantaan kaupungin tietoturva- ja tietosuojapolitiikka tarkoittaa edellistä kappaleessa 4 Tietoturvan ja tietosuojan vastuut ja organisointi kohdassa 4.2.5 Tietohallinnon palvelukeskus: ”Tietohallinto vastaa - - kaupungin IT-ympäristön ja tietojärjestelmien tietoturva- ja tietosuojaohjeistuksen tuottamisesta ja jalkauttamisesta”.

Vantaan kaupungin tietoturvaohjeistus on ollut pitkään suhteellisen hajanaista ja paikoin kaivannut tarkennuksia. Ohjeita on myös annettu ja julkaistu vain rajatuille käyttäjäryhmille, eivätkä ne välttämättä ole siten kaikkien saatavilla. Tilannetta on yritetty korjata usean vuoden ajan tuottaen paljon luonnoksia uusista ohjeista. Suuri osa luonnoksista on kuitenkin

jäänyt hyväksymättä ja jalkautumatta. Vuoden 2019 suuret muutokset Tietohallinnon organisaatiossa ja henkilöstössä ovat osaltaan vaikeuttaneet tilannetta.

Ohjeiden ajantasaistaminen ja yhteen kokoaminen ovat vuoden 2020 tärkeimpiä tavoitteita Tietohallinnossa tietoturvan osalta. Työ on aloitettu, ja tammikuussa 2020 ohjeiden kokoaminen Tietosuoja ja tietoturva -työryhmän sivustolle yhteen keskitettyyn julkaisusijaintiin on aloitettu.

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Lisätietoja: johtava työterveyslääkäri Pirkko Kokkonen
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Vantaan Työterveys liikelaitos oli Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka toiminta ja henkilöstö siirtyivät yhtiöittämisen myötä Vantaan Työterveys Oy:lle 1.8.2019 alkaen. Kaupunginvaltuusto päätti 16.12.2019, että Vantaan Työterveys liikelaitos lakkautetaan 31.12.2019.

TIETOSUOJA TULOSALUEELLA VUONNA 2019

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tietosuojavastaava on osallistunut kaupungin tietosuojatyöryhmän kokouksiin ja tuonut kaupungin uudet ja päivitetty tietosuojan ja tietoturvan ohjeistukset tiedoksi ja käytäntöön liikelaitokselle.

Vantaan Työterveys liikelaitoksessa on päivitetty myös liikelaitoksen omia täydentäviä tietosuojaoheistuksia.

Tietosuoja-asioita on pidetty säännöllisesti esillä Vantaan Työterveys liikelaitoksessa ja käsitelty johtoryhmän kokouksissa sekä toimipiste- ja ammattiryhmäkokouksissa.

Henkilöstön koulutus tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviin asioihin on toteutettu perehdytyksen yhteydessä. Osaaminen on tarkastettu vuosittain kehityskeskustelun yhteydessä, johon työntekijä on toimittanut todistuksen suorittamastaan Kanta.fi -sivuston tietoturva- ja tietosujatestistä.

ALKUKARTOITUS JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Vaikutustenarviointi on käynnistynyt jo Vantaan Työterveys liikelaitoksen aikana. Vantaan Työterveys liikelaitoksessa vaikutustenarviointi on tehty työterveyshuollon yleisen toiminnan, extranetin ja potilastietojärjestelmän osalta marraskuussa 2018. Vaikutustenarviointi on jatkunut Vantaan Työterveys Oy:ssä syksyllä 2019 kaupungin uuden ohjeistuksen mukaisesti.

TIETOTURVALOUKKAUKSET

Vuonna 2019 Vantaan Työterveys liikelaitoksessa tapahtui kaksi tietoturvaloukkausta. Esimies/ tietosuojavastaava on käynyt tietoturvaloukkauksen läpi työntekijän kanssa. Vantaan Työterveys liikelaitoksessa tapahtuneita tietoturvaloukkauksia on käsitelty johtoryhmän kokouksissa sekä toimipiste- ja ammattiryhmäkokouksissa. Kokouksissa on käsitelty, minkä tyyppisiä tietoturvaloukkauksia on tapahtunut. Lisäksi kokouksissa on käsitelty ja kerrattu, mikä on tietoturvaloukkaus ja esimerkkejä mahdollisista tilanteista.

OHJEISTUKSET

Vantaan Työterveys liikelaitos on noudattanut Vantaan kaupungin tietoturvapoliittikan mukaisesti laadittuja Intranetissä olevia yleisiä ohjeita. Vantaan Työterveys liikelaitoksella on lisäksi ollut omat täydentävät tietosuojaoheistukset. Ohjeistukset mm. tietoturvan, tietosuojan ja järjestelmien oikean käytön varmistamiseksi ovat löytyneet kokonaisuutena Sharepoint/Tietoturva, esimerkiksi

TTH Ohje- Tietoturvaperiaatteet
TTH ohje - Tietosuojavastaavan tehtävät
TTH ohje- Tietojen käytön valvonta
TTH ohje- Potilastietojen käsittely
Toiminnan jatkuvuus ja toipumissuunnitelma ict
Menettelyohje Etätyöohje

Tietosuojaan liittyvä ohjeistus ja sen noudattamiseen liittyvä valvontamenettelyt on ollut todennettavissa dokumentissa TTH ohje- tietojen käytön valvonta. Tietojen käytön valvonnan pääasiallinen vastuu ja toteuttaminen ovat tapahtuneet tulosityksiköissä esimiesten toimesta. Tietosuojavastaava on tarkistanut ohjeiden mukaisesti lokitiedot kerran vuodessa. Jos väärinkäytöksiä on ilmennyt, on niihin tullut puuttua välittömästi.

Jokainen uusi työntekijä on perehdytetty asiakas- ja / tai potilastietojärjestelmien tietoturvalliseen käyttöön sekä tietoturvalliseen toimintatapaan suullisesti ja kirjallisen materiaalin avulla. Apuna on käytetty Kanta.fi sivustolla olevaa koulutus- ja testimateriaalia.

Työntekijälle on kerrottu, mistä Vantaan Työterveys liikelaitoksen tietoturvaa käsittelevät dokumentit ovat löydettävissä. Nimetty perehdyttäjä on vastannut, että perehdytys on annettu ja dokumentoinut asian perehdytettävän perehdytyslistaan.

Tietojärjestelmien käyttöohjeet on toimitettu käyttäjille sähköisesti aina niiden hyväksymisen yhteydessä, perehdytyksen ja päivityksen yhteydessä. Ohjeistusta on käsitelty myös toimipistekokouksissa.

Esimiehet ovat vastanneet henkilöstön kouluttautumisesta. He ovat varmistaneet toimipistekokousten, työntekijävarttien ja kehityskeskustelujen yhteydessä, että henkilöstö on omaksunut annetut ohjeistukset ja osallistunut edellytettyihin tietojärjestelmien käyttöön, potilas- ja asiakastietojen käsittelyyn sekä tietosuoja- ja tietoturva-asioihin liittyvään koulutukseen.

Softmedic pääkäyttäjät ovat kouluttaneet toimintayksiköiden henkilökunnan potilastietojärjestelmän muutoksiin tarvittavin osin. Softmedic potilastietojärjestelmän käyttöohjeiden lisäksi on ollut kirjaamisohjeita, jotka on tallennettu osoitteeseen Sharepoint ICTapu/SoftMedic. Pääkäyttäjät ovat päivittäneet tarvittaessa ohjeet.

TIETOTILINPÄÄTÖKSEN 2019 LIITTEET

LIITE 1: VUODEN 2019 TIETOTILINPÄÄTÖKSEN RAKENNE

Vuoden 2019 tietotilinpäätöksessä keskitytään seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Tietosuoja toimialalla/tulosalueella vuonna 2019
- Alkukartoitus ja vaikutustenarvioinnit
- Tietoturvaloukkaukset
- Ohjeistukset

Tietosuoja toimialalla/tulosalueella vuonna 2019

Havaitut positiiviset asiat, puuteet ja ongelmat sekä kehittämiskohteet
Yleinen kuvaus mitä toimialalla/tulosalueella on tietosuojan osalta tapahtunut

Alkukartoitus ja vaikutustenarvioinnit

Lokakuussa 2019 hyväksyttiin alkukartoitusta ja vaikutustenarviointia koskeva ohjeistus ja työkalut näiden tekemiseen. Asia esiteltiin tällöin myös kaupungin johtoryhmässä. Vaikutustenarviointeja on tehty myös ennen tätä siihen asti käytettävissä olleilla työkaluilla. Velvollisuus vaikutustenarvioinnin tekemiseen tulee EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja se on pakollista, jos asetuksessa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Tietosuojavastuuhenkilöiden tehtävänä oli viedä työkalut ja prosessi tiedoksi omilla toimialoilla/tulosalueilla sekä jalkauttaa prosessi alulle ja opastaa sen tekemisessä.

- Miten asia on viety johdolle tiedoksi?
- Onko vaikutustenarviointiprosessia käsitelty johtoryhmissä?
- Kuinka monta alkukartoitusta on vuonna 2019 tehty?
- Prosessit tai järjestelmät, joista alkukartoitus on tehty?
- Kuinka monessa tapauksessa alkukartoitus osoitti, että vaikutustenarviointi tulee tehdä?
- Alkukartoituslomakkeen täyttämiseen käytetty aika?
- Kuinka monessa tapauksessa alkukartoitus osoitti, että varsinaista vaikutustenarviointia ei tarvitse tehdä?
- Prosessit tai järjestelmät, joista vaikutustenarviointi on tehty tai aloitettu (on kesken vielä)?
- Lyhyet kuvaukset tehdyistä tai aloitetuista vaikutustenarvioinneista ja minkälaisia asioita niissä on noussut esille?
- Onko löytynyt korkeita riskejä?
- Kuinka paljon henkilöitä on osallistunut vaikutustenarvioinnin tekemiseen?
- Onko järjestetty työpajoja?
- Yhteistyön sujuminen järjestelmien toimittajien kanssa?
- Kuinka paljon vaikutustenarvioinnin tekeminen on vienyt aikaa?

Kehittämistoimenpiteenä vuodelle 2020 tulisi tietotilinpäättöksessä tuoda esille 10 toimialalle/tulosalueelle keskeisintä prosessia tai järjestelmää, joista vaikutustenarviointi tulisi tehdä. Priorisointi kriteereinä ovat käsiteltävien henkilötietojen määrä tai arkaluonteisuus tai epäily prosessin/järjestelmän toimivuudesta siltä osin, että lainmukainen henkilötietojen käsittely voi mahdollisesti vaarantua.

Tietoturvaloukkaukset

Vuoden 2019 aikana tapahtuneet tietoturvaloukkaukset

- Lukumäärä?
- Miten esimiesten kanssa on tietoturvaloukkauksia käyty läpi?
- Miten esimiehet ovat käyneet tietoturvaloukkauksia läpi alaistensa kanssa?
- Onko tietoturvaloukkauksia käsitelty johtoryhmissä?
- Miten tieto kulkee johdolle tietoturvaloukkauksista?
- Kuinka perillä työntekijät ovat siitä mikä on tietoturvaloukkaus? (esim. henkilötietoja sisältävän sähköpostin lähettäminen kaupungin sisällä väärään osoitteeseen)

Ohjeistukset

- Kartoitus toimialalla/tulosalueella olevasta tietosuojaa/tietoturvaa koskevasta ohjeistuksesta
- Mistä ohjeet löytyvät?
- Kuinka suuri osa ohjeistuksesta kaipaa päivittämistä?
- Milloin ohjeistukset tuodaan tietosuoja/tietoturvasivustolle, jotta ne ovat kaikkien saatavilla?

LIITE 2: VANTAAN KAUPUNGIN TIETOTURVALOUKKAUKSET 2019

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Tammikuu 2019:

- Koululta on pyydetty vanhemmilta saatavaa suostumuslomaketta lapsen terveystietojen pyytämiseen edellisestä koulusta tai neuvolasta.
- Huoltajien antaman luvan perusteella Vantaan terveydenhoitajaa on pyydetty katsomaan lasten terveystietoja ja arvioimaan, onko niissä jotakin poikkeavaa, joka voisi vaikuttaa lapsen koulunkäyntiin. Terveystietojen hoitajaa on pyydetty luovuttamaan tietoja koululle opiskelijavalintoja varten ennen kuin lapsi on oppilaana koulussa.
- Tietoihin sisältyi terveystietoja, jotka ovat erityisiä henkilötietoja.
- Vanhempien allekirjoittamasta suostumuslomakkeesta ei käy ilmi, mikä on lapsen terveystietojen käsittelyn todellinen tarkoitus ja missä vaiheessa tietoja käsitellään. Kyseisellä lomakkeella ei esimerkiksi anneta nimenomaista suostumusta terveystietojen käyttämiseen oppilasvalintoja varten. Huoltajat eivät siten saa suostumusta antaessaan tietää, mihin he tosiasiaassa suostuvat.
- Lasten huoltajille tullessaan ilmoittamaan asiasta selvityksen laatimisen jälkeen.

Tammikuu 2019:

- Perhehoidon sosiaalityöntekijä lähetti yleisen tiedotuksen omasta työajastaan tekstiviestillä saman aikaisesti useammalle vastaanottajalle. Tekstiviestissä näkyi kaikki vastaanottajat.
- Tietoturvaloukkaus kohdistui 15 henkilöön, joiden puhelinnumerot näkyivät kaikille vastaanottajille.
- Asiasta ilmoitti yksi viestin vastaanottajista.
- Viestistä on mahdollista päätellä lastensuojelun asiakkuus, muutoin viestiketjussa näkyvät vain vastaanottajien puhelinnumerot.
- Havainnon tehneelle vanhemmalle on henkilökohtaisesti pahoiteltu asiaa tekstiviestillä.
- Voidaan ilmoittaa kaikille vastaanottajille, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Tammikuu 2019:

- Kahden ihmisen lääketieteelliseen toimenpiteeseen liittyvät tutkimustulokset oli ilmeisesti postitettu ristiin terveyskeskuksesta.
- Väärän ihmisen tekstin saanut henkilö huomasi heti virheen ja palautti saamansa tekstin kirjeitse terveysasemalle.
- Tämän jälkeen toiselle osapuolelle soitettiin ja informoitiin tilanne. Jälkimmäiseltä myös kysyttiin, onko hän saanut vastaavasti väärän ihmisen kertomustekstin: ei ollut saanut.
- Tietoturvaloukkaus kohdistui kahden ihmisen arkaluonteisiin terveystietoihin.

Helmikuu 2019:

- Henkilöstön palaverin jälkeen asiakastietoja sisältänyt paperi jäänyt yleisiin tiloihin.
- Yksi asiakas löysi paperin, katsoi, mikä se on ja ojensi paperin/listan asiakkaista ohjaajalle. Listassa ollut 3 asiakkaan tiedot: nimi, kotiosoite, puhelinnumero ja kahden asiakkaan kohdalla syy lääkäriissä käyntiin. Yhden asiakkaan lääkäriissä käynnin syytä ei ollut.
- Listan löytänyt asiakas ei kopioinut tietoja itselleen.
- Rekisteröidyille on ilmoitettu tapahtuneesta.

Helmikuu 2019:

- Lähetetty sähköpostiviesti, jossa aiotun vastaanottajan lisäksi myös toinen henkilö, jolle viesti lähetettiin.
- Potilaan nimi ja henkilötunnus siirtyi organisaation sisällä henkilölle, joka ei ole hoitosuhteessa potilaaseen.
- Potilaalle on ilmoitettu puhelimitse ja kerrottu tilanne.
- Viestin vastaanottajille ilmoitettu sähköpostilla ja virheelliselle vastaanottajalle jätetty soittopyyntö, johon ko. henkilö ei ole vastannut.

Helmikuu 2019:

- Potilaalle oli varattu aika eri ihmisen henkilötunnuksella ja asia ilmeni vastaanottotilanteessa. Aika oli varattu naisen nimellä ja potilas paikan päällä oli mies.
- Loukkauksen kohteena asiakas, jolle oli varattu aika ja käyty hänen tiedoissaan, vaikka kontaktia ei ole hänen osaltaan ollut.
- Asiakkaan tiedot eivät ole selvillä, sillä hoitaja ei niitä ottanut ylös. Asia on kirjattu potilaskertomukseen. Ei siis pystytty ilmoittamaan asianosaiselle asiasta.
- Tietoturvaloukkaus kohdistui henkilön nimeen ja henkilötunnukseen.

Helmikuu 2019:

- Kouluterveydenhoitaja teki ilmoituksen tapaturmasta väärän oppilaan tietoihin.
- Henkilö, jolle kirjaus oli tehty, otti yhteyttä sähköpostitse ja kertoi väärästä kirjauksesta tiedoissaan.
- Tietoihin sisältyi kirjaus käynnistä vastaanotolla, mutta ei erityisen arkaluonteisia henkilötietoja.
- Tietoturvaloukkauksesta ei ole ilmoitettu sen kohteelle.

Maaliskuu 2019:

- Tietokone jäi työntekijältä työmatkalla junaan.
- Tietokone oli suljettu ja avaaminen tapahtuu salasanalla. Asiakastietojärjestelmään kirjautuminen vaatii myös salasanan. Tietokoneen kovalevy on suojattu.
- Tietokoneen katoamisesta ilmoitettu tietohallintoon.

Maaliskuu 2019:

- Nuoren asiakkaan kanssa kirjattu tiedot tapaamisesta erehdyksessä toisen asiakkaan tietoihin.
- Osaston ohjaaja huomasi erehdyksen ja ilmoitti asiasta esimiehelle.
- Tietoturvaloukkaus ilmoittajan arvion mukaan vähäinen, koska kirjaus on ollut vain lyhyt kuvaus tapaamisesta ja siinä on käytetty ainoastaan nuoren etunimeä.

- Asiasta on ilmoitettu nuorelle itselleen sekä yritetty tavoittaa hänen vanhempansa puhelimitse. Vanhempaa ei ole vielä tässä vaiheessa tavoitettu, mutta häntä on tavattu muissa merkeissä maanantaina 11.3., jolloin hän on saanut asiasta viimeistään tiedon.

Maaliskuu 2019:

- Työterveyshuollon asiakas löysi työpisteeltään muistilappuja, joihin oli kirjoitettu hänen henkilötunnuksensa ja kehoitus hakeutua tutkimuksiin.
- Työterveyshoitaja kertoi käyneensä tietoturvaloukkauksen kohteen työpaikalla ja jättäneensä sinne muistilaput suljetussa kirjekuoressa. Ei ole tietoa, miten laput päätyivät muiden nähtäville.
- Kyseessä kahta eri henkilöä koskevat muistilaput, joissa molempien henkilötunnukset ja ohje hakeutua jatkotutkimuksiin.
- Kyseessä ovat olleet arkaluontoiset terveystiedot, joista on voitu johtaa päätelmiä sairauden luonteesta.
- Loukkauksen kohteena olleet henkilöt ovat olleet tietoisia asiasta.

Maaliskuu 2019:

- Päihdesairaalan työntekijä oli avannut postit ja havainnut kahden heille kuulumattoman asiakkaan maksusitoumukset ja kuntoutuspäätökset.
- Kirjekuorissa asiakkaiden maksusitoumukset ja kuntoutuspäätökset (omissa erillisessä kuorissa molemmilla asiakkailla).
- Päihdesairaalan työntekijä ilmoitti asiasta soittamalla. Heitä kehoitettiin tuhoamaan asiakirjat.
- Henkilötiedoissa on ollut nimi, henkilötunnus ja osoite.
- Ilmoituksen tietojen mukaan asiakkaille soitetaan, mutta heitä voi olla vaikea saada kiinni sillä molemmat ovat kuntouksessa. Mikäli heitä ei saada puhelinyhteyteen, heille laaditaan kirje tapahtuneesta.

Maaliskuu 2019:

- Hätäkeskukseen tulleen ilmoituksen perusteella on kirjattu väärälle henkilölle lastensuojeluilmoitus. Erehdyksen takia ilmoitus kirjattiin lastensuojeluilmoituksen tehneen henkilön lapselle.
- Tietoihin kuuluivat yksi lastensuojeluilmoitus ja sen perusteella kirjatut sosiaalityön muistiinpanot, noin 5 kirjausta. Loukkauksen kohteeksi joutunut henkilö otti itse yhteyttä ja pyysi poistamaan virheellisen kirjauksen.
- Lastensuojeluilmoituksen lisäksi löytyy tieto poliisin rekistereistä, että kohteessa on käyty, mutta heidän puolestaan ilmoitusta ei ole laadittu. Kirjaus ei sisältänyt henkilötietoja.

Maaliskuu 2019:

- Kannettava tietokone unohtui K-junaan Tikkurilassa eikä löytynyt junaa tutkittaessa uudelleen noin 40 minuuttia myöhemmin.
- Tietokone oli sammutettuna, kaikki työntekijän omat tiedostot oli tallennettu OneDriveen. Käyttäjätunnus ja salasana eivät olleet tietokoneen kanssa samassa laukussa.
- Asiakastietoja ei ole tallennettu muuta kuin VATJ:lle. Muutkin tiedostot, joissa on saattanut olla henkilötietoja (työvuorolista tms.) ovat tallennettu vain pilvipalvelun OneDriveen ja ym. yksikön kansioon G-aseamalla.
- Todennäköisesti henkilötietojen tietoturvaloukkausta ei ole päässyt tapahtumaan.

Maaliskuu 2019:

- Lääkärin vastaanotolle tuli henkilö, jolle oli varattu aika toisen henkilön nimellä ja henkilötunnuksella. Asia selviteltiin tuolloin lääkärin ja asiakkaan kesken.
- Ajanvarausasiakirjaan oli merkitty toisen henkilön nimi ja henkilötunnus. Tietoturvaloukkaus oli tapahtunut erehdyksessä vastaanottoajan kirjaamisen yhteydessä.
- Asia huomattiin, kun vastaanotolle saapui henkilö, jolla oli mukanaan asiakirja varatusta ajasta (tuntemattoman ihmisen nimellä ja henkilötunnuksella varustettuna).
- Tietoturvaloukkauksen kohteelle ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Maaliskuu 2019:

- Neuvolalääkärin vastaanotolla asiakas on päässyt näkemään lääkärin työpöydällä olleen paperin, jossa on ollut muiden asiakkaiden tietoja.
- Näkyvillä olevassa asiakirjassa on lukenut lääkärille saman päivänä tulevien asiakkaiden nimi, henkilötunnus ja käynnin syy.
- Näkyvillä on ollut neuvolan asiakkaana olevien 11 asiakkaan tiedot.
- Asiakas havaitsi itse, ettei hänen ole tarkoitus nähdä kyseisiä tietoja ja palautti asiakirjan lääkärille.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleita ei ole tiedotettu tapahtuneesta.

Maaliskuu 2019:

- Potilas siirrettiin sairaalasta toiseen yksikköön ja hänen mukaansa valmisteltiin kirjekuori asiakirjoineen. Kirjekuoren päälle liimattiin tarra, josta ilmeni potilasta koskevia tietoja. Erehdyksessä kirjekuori joutui lähtevien postien sekaan, jonka vuoksi ulkopuoliset henkilöt ovat nähneet kirjekuoreissa lukevat arkaluonteiset henkilötiedot.
- Kirjekuoren päällä olevassa tarrassa oli potilaan nimi, henkilötunnus, osoite, lähiomaisen nimi ja puhelinnumero.
- Vantin posti- ja kuljetuspalvelun henkilökunta on saanut tietoonsa kyseessä olevan potilaan henkilötunnuksen ja lähiomaisen nimen. Kirjekuori ei ehtinyt lähteä postin kuljetettavaksi ja näin esimerkiksi postin henkilöstö ei ole saanut tietoonsa edellä mainittuja tietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle on ilmoitettu tapahtuneesta.

Maaliskuu 2019:

- Vantaan sairaalan päiväsairaalassa hoidossa olleen potilaan loppuarvio (ote sairauskertomuksesta) on lähetetty potilaalle kirjekuoressa, joka ei ole ollut kiinni kunnolla tai jota ei ole asianmukaisesti suljettu.
- Kirje on tullut potilaan kotiosoitteeseen avoimena. Kirjeessä sisällä salassa pidettäviä potilastietoja.
- Salassa pidettäviin tietoihin sisältyi sairaalan loppuarvioteksti.
- Asia tuli ilmi, kun tietoturvaloukkauksen kohteena olleen henkilön omainen lähetti asiasta viestiä sairaalalle.

Maaliskuu 2019:

- Toimistosihteerin oli vahingossa postittanut kahden asiakkaan päätökset samassa kirjekuoressa ja molemmat päätökset olivat menneet toiselle asiakkaalle. Kyseessä oli vahinko.
- Kuljetuspalvelupäätös sisältää asiakkaan liikkumista kuvaavia toimintakykytietoja ja että hänelle on myönnetty vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu tietyllä ajalla.
- Päätös sisälsi arkaluonteisia henkilötietoja: asiakkaan nimi, henkilötunnus ja osoite sekä päätöstiedot, lisäksi päätöksen perustelutekstinä liikkumista kuvaavia toimintakykytietoja.
- Tapahtuneesta ilmoitti kaupungille henkilö, joka oli vastaanottanut toiselle henkilölle kuuluneet tiedot.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle on soitettu ja tiedotettu tapahtuneesta. Asiakkaalle kerrottiin mitä oli tapahtunut ja miten tietosuojaloukkauksessa kaupungilla toimitaan sekä annettu lisäksi ohjausta kyseiseen päätökseen liittyen.

Maaliskuu 2019:

- Asiakas sai neuvolakäynnin jälkeen erehdyksessä mukaansa toisen henkilön synnytyskertomuksen ja huomasi asian vasta myöhemmin kotonaan.
- Hän palautti toisen henkilön kertomuksen terveydenhoitajalle oma-aloitteisesti.
- Kertomus sisälsi henkilökohtaisia terveystietoja.
- Tapahtuneesta on ilmoitettu tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle henkilölle.

Huhtikuu 2019:

- Työntekijä tulosti henkilötietoja sisältävän asiakirjan virheellisesti toisen yksikön tulostimeen. Henkilö, jonka tulostimeen asiakirja tulostui, oli jo poistunut töistä ja aulavartija kävi noutamassa asiakirjan.
- Vartija toimitti tulosteen henkilökohtaisesti takaisin yksikköön. Tulostetta ei nähnyt kukaan muu ja se hävitettiin tietosuojajätteeseen yksikössä.
- Asiakirjassa luki yhden henkilön nimi ja henkilötunnus sekä terveystietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteelle ilmoitetaan tapahtuneesta.

Huhtikuu 2019:

- Asukkaan lääkelista joutunut vahingossa toisen asukkaan vanhemmille tämän lähtiessä kotilomalle. Asukkaan vanhemmat tämän huomattuaan ilmoittaneet yksikköön soittamalla ja palauttaneet listan takaisin ohjaajille.
- Lista sisälsi tiedot henkilön nimestä, syntymäajasta, henkilötunnuksesta ja lääkitystiedoista.
- Tietoturvaloukkauksen kohteelle on ilmoitettu tapahtuneesta.

Huhtikuu 2019:

- Potilas on saanut toiselle henkilölle kuuluvan kirjeen, jossa oli ajanvaraustiedot.
- Henkilö soittanut asiasta terveystieteeseen ja palauttanut kirjeen sinne vielä samana päivänä.
- Kirjeessä luki potilaan ajanvarauksen tiedot (yksi lääkärin vastaanotto), nimi, henkilötunnus, lääkärikäynnin syy.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena yksi henkilö, johon ollaan yhteydessä ja kerrotaan tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Kotihoidon palveluntuottaja lähetti pyynnöstä 13.5.19 klo 8.14 lääkehoitosuunnitelman ja työntekijöiden lääkeluvat. Nämä oli pyydetty toimittamaan salattuna, mutta se oli jostain syystä jäänyt tekemättä.
- Sähköposti sisälsi viiden henkilön nimet ja henkilötunnukset.
- Suojaamattomasta sähköpostista riski tietojen joutumisesta ulkopuolisille.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville on ilmoitettu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Toimistos sihteeri ilmoitti, että asiakkaan tytär soitti ja reklamoi 26.4.2019 käynnin laskusta. Työntekijä huomasi, että lisäksi laskussa oli jonkun asiakkaan hetu osoitekentässä. Hetuun oli yhdistynyt myös osoitteessa oleva huoneistonnumero.
- Asiakkaan hetu oli liitetty virheellisesti toisen asiakkaan osoitetietoihin. EXT-pääkäyttäjän kanssa pyritty selvittämään millaisessa tilanteessa hetu on lisätty, mutta valitettavasti sitä ei saatu selvitettyä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle ei ole ilmoitettu tapahtuneesta. Tietoturvaloukkauksen uhri on iäkäs henkilö, jolle ilmoitus asiasta voi lisätä tarpeetonta huolta.
- Lisäksi henkilö, jonka osoitetiedossa hetu oli, ei ymmärtänyt mistä oli kysymys.

Toukokuu 2019:

- Asiakaslista jäänyt hoitajalta iltakierroksen aikana asiakkaan luokse. Asiakaslista sisältänyt henkilötunnukset, osoitteet, merkittävät riskitiedot, ovikoodit.
- Asiakas myöntää lukeneensa toisten asiakkaiden tietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 10 kotihoidon asiakasta.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoituksen kirjaamishetkellä ilmoitettu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Kahden raskaana olevan asiakkaan käynnit olivat peräkkäin terveydenhoitajalla 16.05.2019. Molemmilla sama raskausviikko h22, jolloin neuvolan terveydenhoitaja kirjoittaa asiakkaalle raskaustodistuksen.
- Toisen asiakkaan kohdalla terveydenhoitajan tulostaessa Apotista raskaustodistusta näytölle tuli molempien asiakkaiden raskaustodistukset, joista terveydenhoitaja tulosti epähuomiossa väärän asiakkaan todistuksen.
- Asia huomattiin, kun väärän todistuksen saanut asiakas palautti todistuksen terveydenhoitajalle.
- Todistus sisälsi tarkat henkilötiedot, tiedon neuvolan asiakkuudesta sekä raskaudesta.
- Molempien asiakkaiden kanssa on keskusteltu tietoturvaloukkauksesta.

Toukokuu 2019:

- Asiakkaiden sosiaalihuollon tietoja on mennyt Kantaan. Kyse on iäkkäiden asumispalveluyksiköissä ja asiakasohjausyksiköissä syntyneistä tiedoista, mm. palvelutarpeenarvioinneista. Kyseiset tiedot merkataan GFS-järjestelmään, josta tiedot ovat kulkeutuneet Kantaan.
- Vanhus- ja vammaispalvelujen johtoryhmä on tehnyt vuonna 2014 päätökset siitä, mihin toiminta kirjataan. Kun GFS:stä alettiin siirtää tietoja Kantaan, linjattiin Vantaan sosiaali- ja terveystoimessa niin, että sairauskertomustiedot sosiaalipuolella ovat terveydenhuollon tietoja. Päätös on perustunut sen aikaiseen tulkintaan rekistereistä.
- Tietoturvaloukkausta on alettu selvittämään heti asian tultua ilmi. Kelan kanssa on keskusteltu, että pidetään suunnittelukokous siitä, miten tiedot saadaan pois Kannasta.
- Asiakkaita ei ole informoitu tietoturvaloukkauksesta.

Toukokuu 2019:

- Vantaan kaupungin maankäytön kaupunkisuunnittelussa olevalle Toshiba monitoimilaitteelle oli tulostunut Vantaan sairaalan Katriinan osastolta potilaslistoja.
- Tulosteet oli kaupunkisuunnittelussa välittömästi laitettu silppuriin.
- Kaupunkisuunnittelusta saatujen tietojen mukaan tiedoissa oli nimiä ja henkilötunnuksia, hoitosuunnitelmia. Oletettava/arvaus on, että kyseessä on ollut osaston potilaslista. Mikäli koko osaston lista tulostettiin, siinä oli 25 henkilön henkilötiedot.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleille ei ole voitu ilmoittaa, sillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, keitä loukkaus on koskenut.

Toukokuu 2019:

- Kaupungin työntekijä lähetti koosteen Koivukodin 2. talossa asuvien asukkaiden huhtikuun läsnäolopäivistä asiakasmaksutiimille ja oli vahingossa laittanut toisen yhteispostilaatikon vastaanottajaksi.
- Kooste sisälsi viiden asukkaan henkilötietoja.
- Tiedoissa 1 Excel-taulukko, etu- ja sukunimi, syntymäaika.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleille ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Sosiaaliohjaaja latasi asiakkaan henkilötietoja sisältäneen tiedoston vahingossa julkiseen sijaintiin Vantaan kaupungin SharePointissa.
- Tiedosto oli kaupungin hallinnon käyttäjätunnuksilla vapaasti löydettävissä, mutta vain hyvin harva henkilö tiesi tiedoston olemassaolosta tai huomasi sen hakutuloksissaan tai ehdotetuissa tiedostoissaan.
- Tiedosto sisälsi maahanmuuttajapalvelujen asiakkaan nimen, osoitteen ja hänen vuokravelkaansa liittyviä tietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle henkilölle ollaan aikeissa ilmoittaa tapahtuneesta.

Kesäkuu 2019:

- Työntekijä kirjasi väärän henkilön tietoihin lastensuojeluilmoituksen. Kyseessä oli lapsesta tehty lastensuojeluilmoitus, joka päättyi aikuisen tietoihin.
- Työntekijä huomasi itse väärän kirjauksen.
- Virhe johtui erehdyksestä koskien kirjattavan henkilön nimen kirjoitusasua.
- Tietoturvaloukkaus kohdistui kahteen henkilöön.
- Henkilölle, jonka tiedot kirjattiin väärän henkilön tietoihin, on ilmoitettu tapahtuneesta. Toista henkilöä ei ole tavoitettu, asuu mahdollisesti ulkomailla.

Kesäkuu 2019:

- Työntekijä käytti Apotti-järjestelmää ja otti omalta koontinäytöltään SSU-tapahtumat. Tällöin näytölle tuli asiakkaiden tiedot kaikkialta Apottia käyttävistä yksiköistä, mm. Peijaksen päivystyksestä ja päivystysosastolta.
- Hän sulki raportin heti virheen huomattuaan ja teki asiasta Tiketin Apottiin sekä ilmoitti esimiehelleen.
- Vastuualueen ulkopuolisten asiakkaiden tiedot näkyivät hänelle kokonaisuudessaan.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena useita asiakasyksiköitä, ei ole tietoa yksikköjen asiakasmäärästä.
- Tietoturvaloukkauksesta ei ole ilmoitettu.

Kesäkuu 2019:

- Lastensuojelun järjestelmään lisättiin tietoja, jotka sisälsivät henkilötietoja myös muista asiakkaista.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kaksi alaikäistä lasta.
- Tiedoissa luki nimi ja henkilötunnus sekä epävarmoja tietoja ihmisten elämästä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole vielä ilmoitettu tapahtuneesta.

Kesäkuu 2019:

- Työntekijä käytti Apotti-järjestelmää ja otti omalta koontinäytöltään raportin ja raportilla näkyivät myös vastuualueen ulkopuolella olevat asiakkaat ilmeisesti lastensuojeluyksiköstä.
- Hän avasi epähuomiossa yhden raportin osion, jolloin asiakkaiden henkilötiedot näkyivät. Tiedoissa oli eri yksiköiden asiakkaiden henkilötietoja, myös erityisiä henkilötietoja.

- Tietoturvaloukkauksen kohteena olevien henkilöiden tarkasta määrästä ei ole tietoa, loukkauksesta ei ole ilmoitettu rekisteröidyille.

Kesäkuu 2019:

- Työntekijä lähettänyt eteenpäin sähköpostiviestiketjun, joka meni oikeiden vastaanottajien lisäksi yhdelle väärälle vastaanottajalle.
- Väärältä viestin vastaanottajalta saatu nopeasti vahvistus viestin poistamisesta.
- Viestissä siis sähköpostiketju, jossa omaisen palaute ja palvelujohtajan vastaus palautteeseen. Viestissä kerrottu asiakkaan etunimi ja lääkitystietoja. Lisäksi omainen arvostellut viestissä yksikön toimintatapoja ja vastaavan ohjaajan sekä muiden ohjaajien toimintaa (ei nimeltä).
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kolme henkilöä (omainen, asiakas ja palvelujohtaja).
- Loukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Kesäkuu 2019:

- Käytiin läpi Vantaan sairaalan johtoryhmässä Vantaan sairaalan johdon koontinäyttöä. Readmission-tarkastelussa lukua klikkaamalla avautuivat potilaskohtaiset tiedot, vaikka näiltä ylätason näytöiltä näin ei pitäisi käydä, vaan lukua klikkaamalla komponentin pitäisi porautua alemmalle osastotasolle eli näyttää samat tiedot osastoittain.
- Tiedot suljettiin heti, joten selvillä ei ole montaako ihmistä tietoturvaloukkaus koski tai millaisia tietoja oli näkyvissä. Järjestelmätoimittaja on löytänyt virheen ja se on korjattu.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleille ei ilmoiteta asiasta.

Kesäkuu 2019:

- Asiakkaalle oli lähtenyt kirje, joka oli jäänyt sulkematta teipillä.
- Kirjeessä yhden alaikäisen asiakkaan henkilötunnus ja hänen asiointiinsa liittyviä tietoja.
- Tietoturvaloukkaus tuli ilmi, kun asiakkaan isä ilmoitti avonaisesta kirjekuoresta sähköpostitse.

Kesäkuu 2019:

- Vantaalla oli ennen Apotti-järjestelmää käytössä GFS-potilastietojärjestelmä. Kun GFS-järjestelmään merkittiin annettu rokote, kirjattiin rokotteelle erikseen tallennusnimi sekä kauppanimi (2 erillistä kirjausta). Apotin käyttöönoton yhteydessä huomattiin, että joissakin rokotuskirjauksissa rokotteen tallennusnimi ja kauppanimi olivat ristiriitaisia.
- Virheellisiä kirjauksia tehty 39 564 kappaletta yhteensä 38 284 potilaalle. Joillakin potilailla on siis useampi ristiriitainen kirjaus rokotetiedoissa.
- Riskinä on, että potilaalle voidaan tarpeettomasti antaa ylimääräinen rokoteohjelmaan kuuluva rokote tai vaihtoehtoisesti jättää antamatta sellainen rokote, joka on kirjattu järjestelmään ja jota potilas ei ole tosiasiallisesti saanut.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville tullaan ilmoittamaan tapahtuneesta.

Kesäkuu 2019:

- Väärälle potilaalle lähtenyt tekstiviesti, jossa hoito-ohjeita. Virhe johtui puhelinnumeron tallennukseen liittyvästä erehdyksestä.
- Tekstiviesti sisälsi seuraavat tiedot: henkilötunnus, lääkitysohje Forsante-järjestelmän kautta tekstiviestinä.
- Tieto saatiin, kun viestin saanut väärä henkilö ilmoitti asiasta välittömästi viestin saatuaan.
- Lääkitysohje lähetetty oikealle henkilölle viivytyksettä ja hänelle on ilmoitettu tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta.

Kesäkuu 2019:

- Lapsiperheiden tiimi on vastaanottanut asiakkaan, joka tapaamisessa tunnistanut, etteivät lähetteen kuvaustekstit koske häntä. Molemmat asiakkaat ovat käyneet Tikkurilan neuvolassa 6.6.2019 perättäisillä neuvola ajoilla. Ensimmäisenä käynnillä olleesta asiakkaasta oli tarve tehdä lähete.
- Terveystietojärjestelmässä on maininta oikean asiakkaan tiedoissa lähetteestä.
- Tiedot koskivat perhe- ja terveystietoja. Niihin sisältyi tiedot lasten lukumäärästä, tieto raskauden tilasta ja aiemmista raskauksista.
- Molempia asiakkaita on informoitu tietoturvaloukkauksesta ja tietojen korjaamisesta.

Kesäkuu 2019:

- Asukkaan äiti soittanut yksikköön ja kertonut, että asukasta haettaessa kotilomalle isälle annettu mukaan toisen asukkaan dosetti ja tämä huomattu vasta kotona.
- Asiakasta haettaessa kotilomalle, asiakkaan isälle annettu väärän asiakkaan dosetti. Dosetin takana on asiakkaan lääkitystietoja ja nimi sekä henkilötunnus.
- Tiedot sisälsivät identiteettitiedot (esim. nimi ja syntymäaika) ja terveydentilaa koskevat tiedot (lääkitystiedot).
- Tietoturvaloukkauksesta ilmoitetaan rekisteröidyn vanhemmalle, koska rekisteröity ei itse pysty ymmärtämään asiaa.

Kesäkuu 2019:

- Hoitaja on katsellut omaisen kanssa lääkelistaa, joka on ollut lääkekansiossa. Yksikössä samaan aikaan sattunut vaaratilanne, johon yksin ollut hoitaja joutui kiireesti lähtemään eikä huomannut ottaa kansiota omaiselta pois. Palatessaan hän tajusi, että omaisella oli ollut pääsy toistenkin asiakkaiden lääkitystietoihin hänen noin kymmenen minuutin poissaolonsa aikana.
- Omaiselle on soitettu 14.6. ja tarkennettu asiaa, ja hän on kertonut, että hän katseli useiden asukkaiden lääkelistat ennen kuin huomautti asiasta hoitajalle.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena nimiä, henkilötunnuksia ja lääkitystietoja.
- Rekisteröidyille (asiakkaat) ja/tai heidän asioitaan hoitaville omaisille on ilmoitettu 14.6.2019 tapahtuneesta sekä kerrottu oikeudesta tehdä asiasta virallinen kantelu. Kaikki omaiset olivat asian suhteen rauhallisia, eivätkä halunneet jatkotoimenpiteitä.

Heinäkuu 2019:

- Sosiaalityöntekijä oli tulostanut asiakkaalle papereita Apotista ja huomannut, että asiakkaan tiedoista löytyy sinne kuulumaton asiakirja. Sosiaaliohjaaja oli erehdyksissään kirjannut väärän asiakkaan tietoihin perhetapaamisen muistion.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena perhetapaamisen muistio, jossa kuvattu perheen tilannetta ja käytetty asiakkaan nimiä.
- Muistiossa mainitaan kolme henkilöä etunimeltä.
- Tietoturvaloukkauksesta ei ole ilmoitettu asiakkaalle.

Heinäkuu 2019:

- Sosiaalityöntekijä kirjasi Vatj:ssa neljästi väärälle henkilölle käyntitiedot.
- Tiedoissa tapaamiseen liittyvät henkilötiedot.
- Tiedot poistettu väärän henkilön asiakastiedoista.
- Tietoturvaloukkauksesta ei ole ilmoitettu asiakkaalle.

Heinäkuu 2019:

- Työntekijä teki huomion Martinlaakson terveysaseman terveydenhoitajan viestin perusteella, että 11.7. iltapäivällä ja aamulla 12.7. lähetetyissä Apotti MAP terveydenhoitajat -työkoriryhmään kuuluu myös maahanmuuttajapalvelujen ulkopuolisia työntekijöitä ja tuohon työkoriin kuuluville jäsenille lähetetyssä ryhmäviestissä on mennyt salassa pidettävää tietoa myös muille kuin maahanmuuttajapalvelujen terveydenhoitajille.
- Tietoturvaloukkaus sisälsi maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi tulevien nimitiedot, henkilötunnuksen, osoitteen.
- Loukkaukset koskevat kahta yksittäistä asiakasta ja yhtä asiakasperhettä.
- Tieto on mennyt Vantaan perusterveydenhuollon yhden terveysaseman terveydenhoitajien työkoriin, josta sen on huomannut yksi terveydenhoitaja. Ko. terveydenhoitajaa on pyydetty poistamaan viestit.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Heinäkuu 2019:

- Apotti-järjestelmään on 22.7. tallentunut järjestelmän sisäinen viestiketju toiselta viranomaiselta toiselle, missä käy ilmi ilmoituksen lähettävän tahon viesti vastaanottavalle taholle, nuoren sijoituspaikka, osa nuoren yhteys- ja henkilötiedoista, asiakkuus ja kuvausta huolesta.
- Kyseessä oli Apotti-järjestelmän kautta saatu huoli-ilmoitus, mikä on tallentunut toisen nuoren tietoihin. Nuorella, jonka tietoihin toisen nuoren tiedot olivat tallentuneet, on käytössä Maisa-järjestelmä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena yhden nuoren tiedot. Tiedoissa tieto nuoren lastensuojeluasiakkuudesta, sijoituspaikasta, henkilö- ja yhteystiedot sekä kuvaus tämän hetkisestä huolesta.
- Havainnosta ei ole vielä ilmoitettu asianosaisille. Nyt ei ole tiedossa, onko nuori, jonka tietoihin toista nuorta koskevat tiedot ovat tallentuneet, lukenut tiedot Maisa-järjestelmän kautta.
- Tarvittaessa tietoturvaloukkauksen kohteena olevalle ilmoitetaan tapahtuneesta.

Elokuu 2019:

- Salaamattomana lähetetty sähköposti lähti, ja heti sen jälkeen henkilö havaitsi lähetaipainiketta painettuaan salauksen unohtuneen. Henkilö ilmoitti asiasta HaiPro-järjestelmän kautta.
- Viesti sisältää 12 vantaalaisen asiakkaan nimen ja syntymäajan.
- Viesti ei sisällä henkilötunnuksia.
- Todennäköisesti viesti ei ole joutunut sivullisten käsiin, koska vastaanottaja on vahvistanut viestin saapumisen ja poistanut sen.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Elokuu 2019:

- Asiakas ei pysty hoitamaan laskujaan, joten suun terveydenhuolto on toimittanut laskun Myyrmäen sosiaalitoimistoon. Laskua ei ole kuitenkaan sosiaalitoimistossa maksettu, jolloin se on mennyt perintään. Tämän jälkeen Vantaan kaupungille osoitettu perintäkirje oli toimitettu Myyrmäen hammashoitolaan, joka toimitti kyseisen kirjeen suun terveydenhuollon liikelaitoksen hallintoon taloussihteerille.
- Taloussihteerä yritti selvittää, ketä asiakasta perintä koskee. Kyseisen asiakkaan tiedot löydettiin ja laskutusosoitteena oli Myyrmäen sosiaalitoimisto. Ei löydetty henkilöä, jolle laskun olisi voinut osoittaa Myyrmäen sosiaalitoimistossa. Sähköpostista löydetty vastaanottaja aikuissosiaalityö-sähköposti, johon kyseinen asia lähetettiin. Tämän jälkeen tuli ilmoitus, että viesti on Yammerissa ja se tulee poistaa. Viesti poistettiin välittömästi ja etsittiin Vantaan puhelinluettelosta sosiaalityöntekijä, jolle laskutiedot lähetettiin.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena yhden asiakkaan suun hoidon lasku, joka sisältää käyntipäivän, käyntipaikan, suorittajan ja suoritettut toimenpiteet.
- Asiakkaalle soitetaan ja ilmoitetaan tapahtuneesta.

Elokuu 2019:

- Perehdytetty toista työntekijää Vatj:n käyttöön. Katsottu erään asiakkaan asiakastietoja pari viikkoa taaksepäin, jolloin huomattu ko. asiakkaan sivulla toisen asiakkaan viikkokirjaus.
- Kirjausta Vatj:lle tehdessä on luultavasti unohtunut vaihtaa toisen asiakkaan sosiaaliturvatunnus, kun on kopioitu teksti wordiltä, ja näin teksti päättyi väärän asiakkaan sivuille.
- Kirjauksessa yhtä asiakasta koskevia terveyteen liittyviä tietoja.
- Tietoturvaloukkauksesta tullaan ilmoittamaan molemmille asiakkaille.

Elokuu 2019:

- Toimistosihteerä lähetti laskun kaupungin työntekijälle, joka ei kuitenkaan ollut oikea laskunsaaja. Virhe tapahtui, koska oli epäselvää, kenen vastuulle laskun käsittely kuului.
- Virhe havaittiin, kun laskun saanut henkilö ilmoitti, ettei asia kuulu hänen työtehtäviinsä.
- Lasku sisälsi kahden henkilön etu- ja sukunimet.

- Kaupungin työntekijällä on vaitiolovelvollisuus myös muista kuin omiin työtehtäviinsä kuuluvista salassa pidettävistä tiedoista.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Elokuu 2019:

- Vantaan potilasarkistossa arkistotehtävissä työskentelevän työntekijän tulostamat potilasasiakirjat eivät ole tulostuneet toimipisteen tulostimeen, vaikka toimipisteen tulostin on hänen tietokoneensa oletusasetuksena.
- Työntekijä soitti heti Servicedeskiin ja he selvittivät, että tuloste oli mennyt Patotien päiväkotiin. Servicedesk ohjeisti päiväkodin henkilökuntaa tuhoamaan tulosteet tietoturvallisesti.
- Tulosteessa yhden henkilön potilastiedot.
- Väärään paikkaan joutunut tuloste tuhottiin välittömästi löytämisen jälkeen.
- Ei ole tiedossa, ilmoitetaanko tietoturvaloukkauksen kohteelle tapahtuneesta.

Elokuu 2019:

- Toimitiloihin on murtauduttu viikonlopun aikana. Varkaat veivät mukanaan kahden työntekijän tietokoneet.
- Tietokoneisiin pääsy on salasanojen takana. Tietokoneisiin ei ole tallennettu asiakastietoja. Toiminnalla on käytössään asiakastietojärjestelmä, johon myös vaaditaan salasana. Järjestön oma verkkoympäristö on myös salasanojen takana.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kolmen henkilön asiakastietoja, joihin on sisältynyt myös arkaluonteisia henkilötietoja.
- Rekisterinpitäjän arvion mukaan pääsy tietoihin ei ole todennäköisesti ollut mahdollista.
- Kaikille asiakkaille ilmoitetaan tapahtuneesta murrosta.

Elokuu 2019:

- Väärä kalenterikutsun saaja lähetti ilmoittajalle sähköpostin, että kutsu on todennäköisesti mennyt väärälle henkilölle.
- Kalenterikutsun sisällössä asiakkaan etu- ja sukunimi.
- Ilmoittaja uskoo, että tietoturvaloukkaus ei aiheuta haittaa. Henkilö, jolle kalenterikutsu meni vahingossa, oli turvallisuuskouluttaja.
- Kalenterikutsu poistettu, tietoturvaloukkauksesta ilmoittamisesta ei ole vielä päätetty.

Syyskuu 2019

- Henkilön kirjaus tehty toisen henkilön tietoihin
- Sisälsi ohjaajan ja nuoren välisen keskustelun
- Nuoren nimi mainittiin, jonka perusteella tunnistettavissa
- Tieto korjattu seuraavana päivänä
- Ainoastaan virheen huomannut työntekijä nähnyt virheellisen tiedon

Syyskuu 2019

- Palveluntuottaja
- Sähköposti lähti salaamattomana kahdelle vastaanottajalle
- Sisälsi yleisiä henkilötietoja sekä terveystietoja
- Viestit poistettu välittömästi
- Ei todennäköistä, että joutunut sivulliselle

Syyskuu 2019

- Palveluntuottaja
- Sähköposti lähetetty väärälle vastaanottajalle
- Sisälsi lastensuojelun tietoja
- Ilmoitettu loukkauksen kohteelle
- Suojaamattomassa sähköpostissa ei saa lähettää henkilötietoja
- Ilmoitettu **TSV:lle**

Syyskuu 2019

- Esittelijä tallentanut jaoston asialistan intranettiin OneDrivelle niin, että kaikilla kaupungin työntekijöillä on ollut siihen oikeudet
- Sisälsi 11 asiakkaan arkaluonteisia tietoja
- Tiedosto ollut intranetissä noin 4 vuotta
- Lokitiedot saatavana viimeiseltä 3 kuukaudelta
- Tiedostoa katsonut tänä aikana henkilöt opiskeluhuollosta, sosiaalihuollosta, terveydenhuollosta sekä 5 hallinnon työntekijää
- Tiedosto poistettu intranetistä

Syyskuu 2019

- Esittelijä tallentanut asiakastietoja intranettiin One Drivelle niin, että kaikilla kaupungin työntekijöillä on ollut siihen oikeudet
- Sisälsi 1 asiakkaan arkaluonteisia tietoja
- Tiedosto ollut intranetissä noin 4 vuotta
- Lokitiedot saatavana viimeiseltä 3 kuukaudelta
- Tiedostoa katsonut tänä aikana henkilöt opiskeluhuollosta, sosiaalihuollosta, terveydenhuollosta sekä 5 hallinnon työntekijää
- Tiedosto poistettu intranetistä

Lokakuu 2019

- Tietosuojaroskiksia säilytetty lukitsemattomina tilassa, johon asiakkailla avoin pääsy
- Roskikset teipillä kiinni
- Sisälsivät potilastietoja
- Siirretty lukittuun tilaan

Lokakuu 2019

- Lastensuojelun asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan etunimi
- Koski yhtä asiakasta ja yhtä kirjausta
- Tunnistettavissa ainoastaan, jos tietää samalla osastolla olevat henkilöt

Lokakuu 2019

- Työntekijä pyytänyt lokitiedot itselleen
- Samassa työpisteessä työskennellyt työntekijä katsonut hänen tietojaan
- Sairauskertomustietoja
- Ei työtehtäviin kuuluvaa
- Tahallinen
- Ilmoitus **TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Terveyskeskuksesta lähetetty lapsen terveystietoja väärään lastensuojelu laitokseen
- Asiakkaan henkilötunnus, nimi ja lääkärin käyntiteksti (lakisääteinen lääkäritarkastus sijoitetulle tai huostaanotetulle asiakkaalle)
- Koski yhtä henkilöä

Lokakuu 2019

- Vammaispalvelujen asiakas sai oman kuljetuspalvelupäätöksen lisäksi myös toista asiakasta koskevan päätöksen
- Kirjekuoreen laitettu vahingossa 2 eri päätöstä
- Kirjekuori postitettu lisäksi väärään osoitteeseen, joka ei ollut kummankaan asiakkaan osoite
- Kuori ollut avaamattomana 2 kk väärässä osoitteessa
- Sisälsi terveystietoja, sosiaalihuollon tietoja ja tulo- ja varallisuustietoja
- Ilmoitus **TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Lasku lähetetty väärälle asiakkaalle
- Syötetty väärä asiakasnumero
- Sisälsi nimen, henkilötunnuksen ja sairaalan käyntitiedot
- Ilmoitus **TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Sähköposti lähetetty väärälle kaupungin työntekijälle
- Lastensuojelun asiakastietoja: nimi ja sijoituspaikka
- Lapsi ja 2 aikuista
- Väärän sähköpostin saanut työntekijä ei avannut postia

Lokakuu 2019

- Lastensuojelun asiakkaana olevan lapsen isän käymä sähköpostikeskustelu sosiaalityöntekijän kanssa kirjattu kokonaisuudessaan lapsen tietoihin
- Isän arkaluontoista tietoa, jota ei olisi tullut kirjata
- Lapsen äiti nähnyt tiedot
- Lisäksi sähköpostikeskustelua käyty suojaamattomassa verkossa
- Tiedot poistettu
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Palveluntuottajan työntekijän Microsoft-tilille murtauduttu
- Tietojen kalastelu
- Sähköpostit uudelleenohjattu tuntemattomaan osoitteeseen
- Sähköposteissa erityisiä henkilötietoja
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Henkilölle tehty hänen omilla tiedoillaan lasku palvelusta, jota hänellä ei ole ollut
- Lasku mennyt perintään
- Perintätoimistolle mennyt väärää tietoa asiakkuudesta

Marraskuu 2019

- Lastensuojeluyksikön tulosteet ohjautuneet terveystieteiden oheistulostimeen
- Lastensuojelun asiakirjoja
- Koski asiakasperheen 4 henkilöä
- Tulostimen asetukset korjattu

Marraskuu 2019

- Väärä henkilö laitettu toisen henkilön puolesta-asioijaksi Maisassa
- Sivullinen näki kaikki toista henkilöä koskevat terveystiedot
- Sivullinen itse teki ilmoituksen
- Väärä puolesta asiointi ollut yli 1 kk
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Faxattu palveluntuottajalle väärää henkilöä koskevia tietoja
- Kaksi samannimistä henkilöä
- Maksusitoumus ja kuntoutuspäätös
- Nimi-, hetu- ja osoitetiedot
- Ei hoitotietoja tai muita arkaluontoisia tietoja

Marraskuu 2019

- Sairaalan hissin lattialta löytyi potilaslista
- Laitoshuoltaja löysi
- Sisälsi 4 potilaan tietoja
- Mm. diagnoositiedot
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Arkiston ovi jäänyt raolleen ja lukitsematta
- Arkistossa hallinnollista aineistoa sekä asiakasohjausyksikön asiakaspapereita
- Arviolta 300 henkilön asiakaskansiot
- Arkiston käytävälle pääsy sosiaali- ja terveystoimen työntekijöille sekä muilla toimijoilla, joilla on varastotilaa samalla käytävällä

Joulukuu 2019

- Potilaalle annettu vastaanotolla paperisena toisten potilaiden potilastietoja
- Laitoshuoltaja löysi
- Sisälsi 3 potilaan tietoja
- Potilas palautti terveysasemalle
- Ilmoitus **TSV:lle**

Joulukuu 2019

- Kahdelle lastensuojelun asiakkaalle postitettu lastensuojeluilmoitukset ja saatekirje
- Toisen kirjeessä mainittu myös toisen lapsen etunimi
- Etunimi yleinen
- Ei muita henkilötietoja

Joulukuu 2019

- Tietokone varastettu kokoushuoneesta
- Yhteiskäyttökone
- Ei tallennettu henkilötietoja

SUUN TERVEYDENHUOLTOON LIITTYVÄT TIETOTURVALOUKKAUKSET

Lokakuu 2019

- Työntekijän tarkoitus oli lähettää ajan peruuttamiseen liittyvä viesti kahdelle työntekijälle, mutta viesti lähti vahingossa 160:lle työntekijälle
- Virhe tapahtui vastaanottajia valitessa
- Tietoina nimi ja henkilötunnus
- Koski 1 potilasta
- Virheellisen viestin saaneet poistaneet viestit

APOTTIIN LIITTYVÄT TIETOTURVALOUKKAUKSET

Huhtikuu 2019:

- Apotti ja Vantaa testasivat Vantaan Endobase-integraatiota. Testauksen asetelma oli sellainen, että Apotin päässä on testiympäristö ja Vantaan päässä tuotantoympäristö. Ennen rajapintojen avaamista Vantaalla toimittajan edustaja unohti vahingossa siivota viestit jonossa, ja näin 38 ihmisen tiedot pääsivät tulemaan Apotin kahdelle erilliselle integraatioalustalle.
- Tietoturvaloukkaus koski 38 potilasta, joista näkyviin tulivat nimitiedot, osoitetiedot, hetut, lausunnot, ajanvaraus ja tutkimuksenajankohta.
- Tietoihin oli pääsy noin 50 henkilöllä.
- Apotti otti yhteyttä tietosuojavastaavaan ja Vantaan ohjeiden perusteella ne henkilöt kirjataan ylös, joita loukkaus koski ja tiedot poistetaan tämän jälkeen. Tietojen poistaminen aloitettu samana päivänä klo 16 alkaen.
- Loukkauksen kohteena olleille ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Apotin työntekijä sai Vantaan hanketoimistosta sähköpostin ja kysymyksen liittyen liitetiedostoihin. Avattuaan liitteen Apotin työntekijä havaitsi heti, että se sisältää asiakastietoja, joten hän sulki liitteen välittömästi.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena noin 15–20 potilasta ja liitteessä tiedot kotihoidon asiakkuudesta ja henkilötunnus.
- Apotin työntekijä ilmoitti muille viestin vastaanottajille, ettei viestin liitettä tule avata. Tämän jälkeen hän informoi Vantaan hanketoimistossa viestin lähettäjää tapahtuneesta ja poisti itse sähköpostistaan asiakastietoja sisältäneen viestin. Tämän jälkeen asiasta ilmoitettiin rekisterinpitäjälle.
- Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneille ei ole ilmoitettu tapauksesta eikä ole todennäköistä, että tapahtuneesta aiheutuisi korkea riski loukkauksen kohteeksi joutuneiden oikeuksille ja vapauksille.

Toukokuu 2019:

- Vantaan neuvolan perheohjaaja pääsi katsomaan HUSin leikkausta odottavien potilaiden henkilötietoja.
- Tietoturvaloukkaus koski 35 potilaan potilastietoja.
- Apotti-järjestelmässä oleva virhe saatiin korjattua seuraavana päivänä virhetiketin vastaanottamisesta.
- Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneille ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Potilaille on lähtenyt virheellisiä ajanvarausilmoituksia Apotti-järjestelmästä.
- Kaikille, joille ajanvaraus on tehty ajalla 17.5.–2.7., on lähtenyt e-kirje, jossa on virheellinen nimi ajanvaraukselle. Lisäksi aika näkyy Maisassa virheellisellä 4-vuotiaan terveystarkastus -nimellä.
- Kyseessä 3926 virheellistä nimeä ajanvarauksille.
- Apotti vastaanottanut useita häiriöilmoituksia tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Hoitaja oli tulostanut käyntiyhteenvedon, jossa näkyi seuraava lääkärin aika. Yhteenvedossa oli maininta, että potilas olisi asioinut eri ammattihenkilön kanssa kuin todellisuudessa asioi.
- Väärän ammattihenkilön nimi tulostui käyntiyhteenvetoasiakirjaan.
- Tietoturvaloukkaus koski yhtä ammattihenkilöä, asiakirjassa pelkkä nimi.
- Tapahtuneesta ei ole ilmoitettu loukkauksen kohteelle.

Toukokuu 2019:

- Asiakkaalle vietyä sisäänkirjauspäivämäärää muutettiin, jotta asiakas saatiin asetettua väliaikaiselle poissaololle asumisyksiköstään.
- Haittaa sisäänkirjauspäivämäärän muuttamisesta voi olla tilastotietoihin ja Apotti-järjestelmän asiakasta koskeviin automaattisiin hälytteisiin.
- Henkilöön ei kohdistu varsinaista riskiä muutoksesta.
- Tietoturvaloukkaus koski yhden henkilön asiakastietoa sosiaalihuollon työikäisten asumispalveluissa.

Toukokuu 2019:

- Loppukäyttäjä (sairaanhoitaja) oli varannut ajan yksikkönsä aikataulutettavat määräykset -jonosta. Kun hän ajanvarauksen tehtyään palasi takaisin työjonoon, jonossa näytti edelleen olevan aktiivisia määräyksiä muttei hän nähnyt niitä avattuun työjonon. Hallinnollisena käyttäjänä sovelluskehittäjät näkivät nämä määräykset työjonossa.
- Ongelma koski noin 300 potilaan potilastietoja.
- Riskinä oli, että potilaalle tarkoitettu aika voi jäädä varaamatta, jos loppukäyttäjä ei ole kytkenyt suodatinta päälle.
- Ilmoituksesta ei käy ilmi, onko tietoturvaloukkauksesta ilmoitettu potilaille.

Toukokuu 2019:

- Häiriötä ratkottaessa yhden potilaan, joka on myös Apotin työntekijä, omakontaktitiedoista poistettu epähuomiossa omakontaktina ollut terveysaseman tiimi Epiciläisen toimesta.
- Tietoturvaloukkaus koski yhden potilaan potilastietoa (omakontakti).
- Apotin työntekijä huomasi asian itse omissa Vantaan potilastiedoissaan Maisan kautta ja ilmoitti Apotin sisäisen prosessin mukaisesti.

Toukokuu 2019:

- Lastensuojelun avopalvelun yksikön lähetetyöjonoa avattaessa näytön alaosaan aukeaa automaattisesti yksi lastensuojeluilmoitus. Yksittäisen työntekijän pitäisi kuitenkin voida selata listaa ja avata sieltä vain hänelle kuuluvat ilmoitukset eikä niin, että automaattisesti aukeaa jonkun toisen työntekijän asiakkaan tietoja, joihin muilla ei pitäisi olla asiaa. Jononäkymän pitäisi siis tulla esiin ilman, että yksikään ilmoitus aukeaa automaattisesti. Jokainen työntekijä käy sitten poimimassa listasta omiin työtehtäviinsä kuuluvat, avaa ne ja tekee niille tarvittavat toimenpiteet.
- Virheen aiheutti konfiguraatiovirhe Apotti-järjestelmässä.

- Tiedoissa näkyvissä lastensuojelun asiakkaiden tietoja. Niiden määrää ei pystytty arvioimaan lukumäärällisesti.
- Ilmoituksesta ei käy ilmi, onko asiakkaille ilmoitettu tietoturvaongelmasta.

Toukokuu 2019:

- Järjestelmän virheen vuoksi asiakkaiden rokotetietoja on merkitty järjestelmään virheellisesti.
- Rokotus on väärin henkilöillä, joilla on merkintä GFS:ssä Ditebooster-rokotuksesta.
- Kyse on noin 35 000 rokotustiedosta.
- Tiedot on saatu korjattua oikeiksi sovelluskehityksen avulla.

Toukokuu 2019:

- Vantaan sosiaalihuollossa on tehty yhdessä asiakkaan kanssa toimeentulotuen hakemus Maisassa väärän asiakkaan Maisa-tilillä. Edellistä asiakasta ei siis ollut kirjattu ulos Maisasta. Uuden asiakkaan tullessa paikalle on Maisan käyttöä jatkettu edellisen asiakkaan tilillä.
- Sosiaalityöntekijä ja asiakas ovat täyttäneet ja lähettäneet toimeentulotuen hakemuksen edellisen asiakkaan tilillä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 1 toimeentulotuen hakemus ja 2 Maisa-tiliä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 2 henkilöä.
- Ilmoituksesta ei käy ilmi, onko asiakkaille ilmoitettu tietoturvaloukkauksesta.

Toukokuu 2019:

- Kotihoidon käyntien ajanvarauksia katosi järjestelmästä. Työnjaossa on virheellisesti aikataulutettu asiakkaiden ajanvarauspyynnöt väärinpäin ja sen jälkeen peruttu ns. ylimääräiseksi ajatellut ajanvarauspyynnöt.
- Virheen seurauksena kahden kotihoidon asiakkaan tiedot katosivat järjestelmästä.
- Tiedot sisälsivät kahden asiakkaan ajanvaraustiedot.
- Virhe saatiin korjattua samana päivänä virhetiketin vastaanottamisesta.

Toukokuu 2019:

- Henkilötietojen muuttuminen: Rokotustietoja on konvertoitunut väärin GFS:stä Apottiin.
- Rokotteensaajat, joille on GFS:n mukaan annettu rokotus DTaP-IPV, näyttävät Apotissa saaneen rokotuksen DTaP.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 1157 henkilöä.
- Tietoturvaloukkaus koski rokotetietoja, jotka ovat terveystietoja.

Toukokuu 2019:

- Apottiin tulee yläkenttään heräte "uusi tulos" laboratoriovastauksista, jotka näkyvät siis muillekin kuin terveydenhuollon ihmisille ilman asiakkaan lupaa.
- Loukkaus koski kolmen sijaishuollon yksikössä asuvan nuoren henkilön laboratoriotuloksia sekä diabeteksen verensokerin kontrollia.
- Nuoret eivät olleet antaneet lupaa tietojen näkymiseen sijaishuollon henkilöstölle, eikä sitä heiltä myöskään kysytty.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleiden kanssa on keskusteltu tapahtuneesta.

Toukokuu 2019:

- Perhekuntoutusyksiköissä on myös lasten vanhempia sisäänkirjattuina, vaikka näkymät heidän tietoihinsa tulee olla rajatut (käytännössä ei normaaleja dokumentointityökaluja/työnkulkuja).
- Nyt yksiköissä oli käyttöönotosta lähtien kuitenkin ollut vanhat työkalut ja näkymät, joiden kautta on ollut mahdollista myös tarkastella lasten vanhempien tietoja laajemmin. Mahdollisesti on pystytty tarkastelemaan esim. lääkitystietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena sosiaalihuollon asumis- ja laitospalveluissa rekisteröityinä olevien lapsiasiakkaiden vanhemmat. Tarkemmasta lukumäärästä ei ole tietoa.
- Pääsy tietoihin on rajattu henkilöihin, joilla on lakisääteinen salassapitovelvollisuus.
- Ilmoituksen perusteella loukkauksesta ei ole ilmoitettu rekisteröidyille.

Toukokuu 2019:

- Tuotantokäytönoton yhteydessä Endobase-integraatiota käynnistettäessä Vantaan Endobasen puskurista lähti Apottiin päin 12 kpl sanomia, jotka eivät Apottiin kuulu.
- Endobase-järjestelmää käytetään Vantaalla endoskopiaturkimuksiin ja lausuntojen tekemiseen.
- Kyseessä Endobase-tutkimustuloksia eli terveyteen liittyviä henkilötietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 12 potilaan terveystietoja.

Toukokuu 2019:

- Koulukuraattorille on näkynyt järjestelmässä lastensuojelun asiakaslapsen lastensuojelun vastuusosiaalityöntekijä järjestelmävirheen vuoksi.
- Tämä on paljastanut lastensuojelun asiakkuuden koulukuraattorille.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena tieto yhden lapsen sosiaalihuollon asiakkuudesta.
- Virhe järjestelmässä korjattu ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen.

Toukokuu 2019:

- Etätukihenkilö luonut häiriötiketin 26.5.2019 ja liittänyt tikettiin vahingossa väärän E-tunnisteen.
- Sovelluskehittäjä avannut väärän asiakkaan tiedot 27.5.2019 noin klo 11.45.
- Loukkaus koski Vantaan sosiaalihuollon rekisterin tietoja yhden asiakkaan kohdalla.
- Tiedot suljettu, kun vahva epäily asiakkaan oikeellisuudesta nousi (epäilyttävä episodi, väärän tyyppinen merkintä tiketin antamien tietojen perusteella).

Toukokuu 2019:

- Loppukäyttäjä (Vantaan työntekijä) huomasi asiakaspuhelua kirjatessaan, että palvelukontaktiin hänen yksikköseen kirjautui väärä yksikkö.
- Tietoturvaloukkaus koski Vantaan sairaalan sosiaalityöntekijän palvelukontakteja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena alle 10 ihmistä, joukossa Vantaan kaupungin terveysosiaalityöntekijöitä ja heidän potilaitansa.

Kesäkuu 2019:

- Ilmoittaja käytti Apotti-järjestelmää ja otti omalta koontinäytöltään raportin. Raportilla näkyivät myös vastualueen ulkopuolella olevat asiakkaat, ilmeisesti lastensuojeluyksiköstä.
- Hän avasi epähuomiossa yhden raportin osion, jolloin asiakkaiden henkilötiedot näkyivät.
- Oman vastualueen ulkopuolisten asiakkaiden tiedot olisivat näkyneet hänelle kokonaisuudessaan.
- Kyse useiden yksiköiden asiakkaiden henkilötiedoista.
- Tietoturvaloukkauksesta ei ole ilmoitettu rekisteröidyille.

Kesäkuu 2019:

- Apotti-järjestelmä on alun perin konfiguroitu etsimään tietueita vain tunnistenumeroilla näistä erillisistä järjestelmistä. Koska tunnistenumeroinnit näissä erillisjärjestelmissä ovat olleet toisistaan riippumattomat, on eri järjestelmien eri tietueilla voinut olla samoja tunnistenumeroita.
- Se, että eri tietueilla on sama numero, johtaa käytännössä siihen, että Apotti-järjestelmässä oleva linkki johtaa väärään tietueeseen. Esimerkiksi lääkärin yrittäessä avata EKG-rekisteröintitietuetta, aukeaa hänelle eri potilaan TT-tutkimuksen kuvat.
- Potilaiden määrää, jota loukkaus on koskenut, on mahdoton arvioida tarkasti. Oletettavasti kaikki sellaiset lääkärit, jotka ovat avanneet PACS-linkillä toisen potilaan kuvat, eivät ole tehneet siitä häiriöilmoitusta.
- Myös suuri osa käyttäjistä tietää, että EKG-käyrät eivät näy PACS:ssa, joten oletettavasti he eivät ole edes yrittäneet katsoa sieltä. Karkea arvio on, että loukkaus olisi koskenut alle 50:tä potilasta.

Kesäkuu 2019:

- Raportti näyttää henkilötietoja, jotka paljastavat sosiaalihuollon asiakkuuden ylittäen palvelutehtävärajan.
- Ilmoituksen mukaisessa tilanteessa asumispalvelujen päällikkö on nähnyt vanhuspalveluiden lisäksi lastensuojelun laitospalveluiden asiakkaita.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena tieto lastensuojelun asiakkuudesta.
- Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneiden lukumäärästä ei ole tietoa.

Kesäkuu 2019:

- Vantaan työntekijä oli ottanut omalta koontinäytöltä SSU-tapahtumat. Tällöin näytölle tuli asiakkaiden tiedot kaikkialta Apottia käyttävistä yksiköistä, mm. Peijaksen päivystyksestä ja päivystysosastolla.
- Vantaan työntekijä oli sulkenut raportin asian huomattuaan, tehnyt tiketin Apotille sekä ilmoittanut esimiehelleen.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena asiakas/potilastietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneiden määrästä ei ole varmuutta.
- Käyttäjälle on mahdollisesti provisioitu väärä rooli, mikäli hän pääsee tietoihin, jotka hänelle eivät kuulu.

Kesäkuu 2019:

- Vantaalta tuli häiriötiketti kadonneista merkinnöistä (palvelukontakti) 4.6.2019 loppukäyttäjän toimesta. Palvelukontakti oli kadonnut, koska potilaan Vantaan palvelukontakteja on manuaalikonsersioissa siirretty vahingossa HUSin palvelukontakteiksi.
- Tässä tapauksessa tämä tarkoittaa sitä, että Vantaan käyttäjä ei enää näe tekemäänsä kontaktia eikä pääse lopettamaan määräyksiä, jotka estävät kontaktin siirron.
- Virhe tapahtunut Vantaan konsersioiden yhteydessä, kun loppukäyttäjä on vahingossa kirjannut palvelukontaktin HUSin puolelle.
- Tietoturvaloukkauksia koski yhden potilaan terveystietoja.

Heinäkuu 2019:

- Apotti-järjestelmässä jokaisella kuntalaisella on lähtökohtaisesti vain yksi asiakas/potilastietue. Nelihenkisessä perheessä perheenjäsenillä oli Apotti-järjestelmässä useampi asiakas/potilastietue.
- Häiriötiketti koski kahta lapsista, joista toisella oli järjestelmässä kaksi tietuetta ja toisella kolme. Näihin tietueisiin liitetyt henkilötunnukset eivät löytyneet myöskään VRK:sta.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena terveydenhuollon potilastiedot ja sosiaalihuollon asiakastiedot.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena neljä henkilöä.

Elokuu 2019:

- Kun Maisassa on uutta tietoa potilaalle, lähtee siitä potilaan valitsemalla tavalla heräte esim. tekstiviestillä, sähköpostilla tai mobiiliin herätteenä. Herätteessä kerrotaan, että uutta tietoa on Maisassa saatavilla. Tässä herätteessä käytetään nimeä, jotta potilas tietää koskeeko uusi tieto häntä itseään vai esimerkiksi jotain muuta henkilöä, jonka puolesta-asioija hän on.
- Tässä tapauksessa asiakkaan tiedoissa on ollut toisen asiakkaan sähköpostiosoite. Potilaan tiedoissa on sama sähköpostiosoite kuin toisella potilaalla, eli yksi sähköposti ei ollut oikein, koska se oli syötetty väärin terveydenhuollon toimipisteessä. Tämän vuoksi sähköpostiherätteet Maisasta ovat menneet väärälle potilaalle.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kahden potilaan nimet ja sähköpostiosoitteet.
- Loukkauksesta on oltu yhteydessä rekisteröityihin.

Elokuu 2019:

- Apotin tiedonhallintajärjestelmästä on poimittu lokitietoja, jotka on ollut tarkoitus siirtää HUS:in järjestelmään.
- Tietojen joukossa on ollut lokitietoja Vantaan käyttäjistä.
- Tiedoissa näkyvissä useita potilastietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olevien määrästä ei ole tällä hetkellä tietoa.
- Lokinäytteen siirtäminen on keskeytetty, kunnes ongelma saadaan ratkaistua.
- Apotin näkemyksen mukaan lokitietojen kiistämättömyyden ja eheyden vaarantuminen saattaa aiheuttaa vaaraa sekä loppukäyttäjien että potilaiden oikeusturvalle.

Elokuu 2019:

- Apotti-järjestelmästä ajettu pdf-muotoinen raportti (joka ilmeisesti sisälsi asiakkaiden nimiä ja hetuja) lähetettiin suojaamattomassa sähköpostissa Vantaan taloushallinnosta ensin Vantaan hanketoimistoon ja sieltä Apottiin useille vastaanottajille.
- Tiedoissa sosiaalihuollon asiakastietoja (ostopalveluiden asiakkaita), joiden joukossa hetu, nimi, osasto, hoitojakson pituus.
- Asian havainnut Apotin työntekijä oli viipymättä informoinut viestin lähettänyttä Vantaan työntekijää siitä, että epäilee viestin liitteen sisältäneen asiakastietoja.
- Vantaan hanketoimiston vastauksen mukaan asia täytyy selvittää. Apotilla ei ole tiedossa, onko asiaa selvitetty ja jos on, onko tietoturvaloukkaus varmistunut.

Syyskuu 2019

- Apotissa työntekijälle vain yksi tunnus ja yksi työkori
- Työntekijä vaihtanut työpaikkaa Vantaalta HUS:iin
- Näkee edelleen Vantaan tiedot
- Koskee kaikkia muitakin vastaavia tapauksia
- Asiaa ei ole korjattu pyynnöistä huolimatta
- Ilmoitettu **TSV:lle**

Syyskuu 2019

- Hoitajan tunnusten alla sekä terveysasema ja kotihoito
- Hoitajalle reititetty kaikki terveysaseman laboratoriotulokset, joilla ei ole vastaanottajaa
- Terveysaseman laboratoriotulokset menevät myös kotihoidon työntekijöiden postilaatikoihin
- Kotihoidon työntekijät näkevät laboratoriotuloksia henkilöiltä, jotka eivät ole heidän asiakkaitaan
- Kyseisen hoitajan kohdalla asia on korjattu
- Ilmoitettu **TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Työntekijä kirjautui Apotin koulutusjärjestelmään kertakirjautumisella ja havaitsi, että hänen tiedoissaan näkyi toisen käyttäjän kurssisuoritukset
- Tiedoissa näkyi nimi ja kurssisuoritukset/ilmoittautumistiedot
- Koski 4 henkilöä
- Henkilöillä oli sama identifioiva AD-numero

Lokakuu 2019

- Henkilö valtuuttanut tyttären asioimaan puolestaan Maisassa
- Valtuutus kirjattu väärin ja täysin sivullinen merkitty valtuutetuksi
- Väärän valtuutuksen saanut henkilö ilmoitti
- Asiakkaan terveystiedot
- Ilmoitus **TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Lapselle tehty päätös sosiaalihuoltolain mukaisesta tuesta
- Päätös lähetty myös äidille, joka ei ole lapsen huoltaja
- Lapsen perheen yhteystiedot olleet salaiset
- Äiti saanut yhteystiedot ja ottanut yhteyttä lapseen
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Järjestelmä mahdollistaa terveydenhuollon tietojen näkymisen sosiaalihuollolle suostumuksen perusteella
- Rekisterirajat ylittäviä suostumuksia merkitty väärin
- Terveydenhuollon tiedot näkyneet sosiaalihuollossa, vaikka tähän ei ole ollut suostumusta
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Apotti-järjestelmässä on havaittu häiriö, joka estää eReseptien määräämisen sekä potilastiedon arkiston aineistojen hakemisen
- Häiriötilanteen syy oli HUSin hallinnoimassa liityntäpisteessä
- Häiriö kesti muutaman tunnin
- Hoitavat yksiköt käyttivät paperisia lääkemääräyksiä häiriön aikana
- Hoitotiedot siirretään OmaKantaan takautuvasti
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Järjestelmä mahdollistaa terveydenhuollon tietojen näkymisen yli rekisterirajojen
- Rekisterirajat ylittäviä suostumuksia ei ole
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- Apotti-suostumus on avannut virheellisesti sosiaalihuollon rekisterin Vantaan perusterveydenhuoltoon ilman erityisen syyn vahvistustoimintoa
- Sosiaalihuollon kontaktien olisi pitänyt olla näkyvillä BTG:n (erityisen syyn vahvistus) takaa, ei ilman
- Ilmoitus **TSV:lle**

Marraskuu 2019

- HUS ilmoitti, että heidän lokitiedoissaan näkyy myös vantaalaisia käyttäjiä
- Lokitiedot näkyvät väärällä rekisterinpitäjällä
- Koskee työntekijöitä, jotka työskentelevät sekä HUS:lla että Vantaalla
- Ilmoitus **TSV:lle**

Joulukuu 2019

- Käyttäjä ilmoitti, että hänen henkilötunnuksensa ja VRK-korttinumeronsa ovat muuttuneet toisen henkilön tiedoiksi
- Integraatiossa päivitetty väärän henkilön tiedot
- Tiedot olleet väärät 4 päivän ajan

Joulukuu 2019

- Yksikössä työntekijöiden on mahdollista nähdä myös yksikköön sisäänkirjattujen huoltajien asiakas- ja potilastietoja ja päästä kirjaamaan heille merkintöjä
- Asiakas- tai potilastiedoille ei yksikön työntekijöillä ole käsittelyoikeutta
- Järjestelmävirhe
- Koskenut kymmeniä henkilöitä

SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA

Tammikuu 2019:

- Vantaan kaupungin työntekijä lähetti erehdyksessä toisen lapsen huoltajalle sähköpostiviestin, jossa oli mukana myös toiseen perheeseen liittyviä tietoja.
- Viesti sisälsi perheen lapsen ja äidin nimen, lapsen henkilötunnuksen ja perheen osoitteen. Viestissä oli myös tieto siitä, että perheen äiti on yksinhuoltaja.
- Työntekijä huomasi nopeasti virheensä ja lähetti perään pahoitteluviestin.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kaksi henkilöä, joille ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Tammikuu 2019:

- Päiväkodin työntekijä oli kuljettanut muistitikkuja päiväkotien välillä ja muistitikku oli matkalla kadonnut.
- Muistitikku sisälsi tietoja toiminnan yleisestä suunnittelusta sekä mahdollisesti yhden päiväkotiryhmän lasten etunimet.
- Muistitikku ei sisältänyt lasten henkilötunnuksia tai muita arkaluonteisia tietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena on ollut 14 lasta.
- Tapahtuneesta ei ole ilmoitettu rekisteröidyille.

Tammikuu 2019:

- Esimies on laatinut työntekijälle varoituksen ja tallentanut erehdyksessä luonnoksen tietokoneen G-asemalle, jossa varoitusluonnos on ollut yksikön työntekijöiden nähtävillä.
- Asiakirja on sisältänyt tiedot työntekijän nimestä, ammattinimikkeestä ja laiminlyödyistä tehtävistä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena ollut henkilö on ilmoittanut asiasta esimiehelleen, jonka jälkeen lomake on siirretty toiselle työasemalle.
- Ei ole tiedossa kauanko lomake oli väärällä työasemalla henkilöstön nähtävänä.

Helmikuu 2019:

- Urheilupuiston päiväkodin esiopetusryhmän suljettuun Facebook -ryhmään oli päässyt hakkeroitumaan ryhmään kuulumaton jäsen. Hakkerointi oli tapahtunut yhden ryhmän vanhemman henkilökohtaisen Facebook -tilin kautta.
- Tietoturvaloukkaus koski päiväkotiryhmän 21 lasta, joiden kuvia oli julkaistu suljetussa Facebook- ryhmässä.
- Kuvien yhteydessä ei lukenut henkilötietoja tai päiväkodin yhteystietoja.
- Ryhmään hakkeroitunut henkilö on saanut valokuvat käyttöönsä ja pystynyt niitä tallentamaan omille laitteilleen.
- Ryhmään kuuluneiden lasten perheille on ilmoitettu tapahtuneesta.

Helmikuu 2019:

- Päiväkodin yhteiskäyttöosoitteesta lähetetty sähköposti lähti koko yksikön vanhemmille niin, että siinä näkyi kaikkien sähköpostiosoitteet.
- Kyseessä inhimillinen erehdys.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena noin 170 lapsen vanhemmat eli noin 250 henkilöä.

- Työntekijöitä on ohjeistettu lähettämään vanhemmille menevät sähköiset tiedotteet niin, että vanhempien osoitteet eivät näyt vastaanottajille.

Maaliskuu 2019:

- Kerhon työntekijät huomasivat aloittaessaan työpäivän, että kerhon lukollinen kaappi oli auki ja lähes kaikki kaapin sisältö hävinnyt. Kaappi sisälsi teknistä laitteistoa (tietokone, tabletti, älypuhelin, vanha matkapuhelin ja muistitikkuja) sekä lasten paperit.
- Lasten nimet sotut, osoitteet, puhelinnumerot, yhdestä lapsesta myös em. lisäksi potilastietoja: toimintaterapeutin arvio. Lisäksi lähes kaikista lapsista vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta kirjattuja havaintoja lapsista.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 21 lasta ja 42 huoltajaa.
- Vanhemmille ilmoitettu tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutumisesta ja poliisille tehty rikosilmoitus varastetuista esineistä.

Maaliskuu 2019:

- Päiväkodin lukitusta kaapista kadonnut muovitasku, jossa muistitikku ja tyhjä muistikortti.
- Muistikortti ja muistitikku todennäköisesti joutuneet roskiin siivouksen yhteydessä.
- Muistitikku sisälsi tietoja yhdestä lapsesta.
- Yksittäisen lapsen kuvaus ja lapsiryhmän päivälomake, jossa lasten etunimi ja sukunimi.
- Lapsen vanhemmille ilmoitettu tapahtuneesta.

Maaliskuu 2019:

- Päiväkodin työntekijöiden käytössä ollut puhelin hävinnyt työpäivän aikana. Katoaminen huomattu saman päivän iltana.
- Puhelinta etsitty seuraava päivä ja liittymä päätetty sulkea.
- Puhelin sisälsi tietoja 21 vanhemman puhelinnumeroista, henkilökohtaiset viestitukset tekstiviesteillä ja WhatsApp-keskusteluissa, valokuvia ryhmän lapsista ja toiminnasta. Lisäksi tietoja päiväkodin erilaisista yhteistyökumppaneista ja henkilökunnan jäsenten yhteystiedot.
- Puhelimen liittymä suljettu katoamista seuraavana päivänä torstaina, puhelin löydetty maanantaina päiväkodin postilaatikosta.
- Tapahtuneesta ilmoitettu ryhmän lasten vanhemmille.

Maaliskuu 2019:

- Koulupsykologi havaitsi tulkkitilausta sähköisessä järjestelmässä tehdessään, että näkee tiedot muiden samassa koulussa työskentelevien tekemistä tilauksista (ainakin tulkkauspäivä, oppilaan nimi ja varaajan nimi).
- Tiedoissa näkyvät asiakkaan nimi, koulun nimi, tilaajan nimi, tulkkauksen ajankohta, tilausnumero ja tulkattava kieli.
- Arkaluonteisista tiedoista näkyvissä ovat asiakkaan nimi yhdistettynä tilaajan nimeen. Tämä paljastaa esim. opiskeluhuollon asiakkuuden, joka on salassa pidettävää tietoa.
- Opettajalla kuitenkin vaitiolovelvollisuus, eli vaaraa siitä, että tieto joutuisi organisaation ulkopuolelle, ei ole.

- Ohjeistettu perusopetuksen psykologeja, että tilaukset tulee tehdä jatkossa ilman asiakkaan nimeä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteet eivät ole tiedossa, eikä heille ole ilmoitettu.

Maaliskuu 2019:

- Päiväkodin työntekijä oli lähettänyt päiväkotiryhmän vanhemmille sähköpostia siten, että kaikkien sähköpostiosoitteet olivat näkyneet ryhmän 26 vanhemmalle.
- Tietoturvaloukkaus rajoittunut yhden ryhmän vanhempien sähköpostiosoitteisiin.
- Loukkaus aiheutunut inhimillisestä erehdyksestä, joka johtui muuttuneista sähköpostitoiminnoista.
- Asiasta tiedotettu vanhemmille sähköpostitse ja käyty loukkausta läpi myös suullisesti.

Huhtikuu 2019:

- Päiväkodin lapsiryhmän opettaja oli laittanut kesälomakyselyn myös sähköisesti perheille. Saajaksi oli kuitenkin valikoitunut Korkeasaaren myyntipalvelu.
- Viesti ei ollut piilokopio, vaan sekä Korkeasaari että toiset vanhemmat voivat nähdä toistensa sähköpostiosoitteet.
- Tietoturvaloukkaus oli kohdistunut lasten vanhempiin, joita oli 23 kappaletta.
- Henkilökunnan kanssa käyty läpi käytänteet sähköpostin lähettämiseen ja siihen, että viestien lähettämisessä tulee aina noudattaa erityistä huolellisuutta.

Toukokuu 2019:

- Päiväkodin työntekijä lähetti s-postia ryhmän vanhemmille ja oli unohtanut laittaa lähetyksen piilokopiona. Kaikkien vanhempien osoitteet siis näkyivät kaikille ryhmän vanhemmille.
- Viestissä näkyi 42 vanhemman sähköpostiosoitteet.
- Huoltajille on lähetetty asiasta s-postia ja pahoiteltu tapahtunutta inhimillistä virhettä.
- Huoltajia on pyydetty olemaan yhteydessä päiväkodin johtajaan, mikäli haluavat keskustella tapahtuneesta.

Heinäkuu 2019:

- Päiväkodin iltapäivystäjältä unohtui yksi päiväkodin puhelin päiväkodin pihalle.
- Puhelimeen tallennettu vanhempien ja työntekijöiden puhelinnumerot, yhteensä noin 45 puhelinnumeroa.
- Puhelin on ennen löytymistään ollut muutaman tunnin valvomatta päiväkodin pihalla ja viikonlopun puhelimen löytäneen asiakasperheen hallussa.
- Puhelinta ei ollut suojattu salasanalla tai suojakoodilla.
- Tietoturvaloukkauksesta ilmoitetaan työntekijöille ja vanhemmille, joiden numerot oli tallennettu puhelimeen.

Elokuu 2019:

- Nuorisopalvelujen työpajalla työkokeilussa olleen nuoren todistus lähetettiin kirjekuoressa tilastoitavaksi ja arkistoitavaksi. Kirjekuori on lähtenyt ulkoisen postin mukana eikä se saapunut perille. Tapahtuneesta on kulunut sen verran aikaa, että on syytä olettaa kirjeen kadonneen postinjaossa.
- Todistuksessa näkyy nuoren nimi, henkilötunnus kokonaisuudessaan, jakson aikana tehdyt mahdolliset suoritukset sekä arvio jakson aikana suoriutumisesta. Todistuksesta pystyy myös päättelemään, että kyseinen henkilö on ollut TE-palvelujen kanssa järjestettävässä työllistävässä toimenpiteessä.
- Kirje todennäköisesti kadonnut Postin käsittelyssä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena yhden ihmisen tiedot, tapahtuneesta ei ole ilmoitettu rekisteröidylle.

Elokuu 2019:

- Varhaiskasvatuksen opettaja lähetti lapsiryhmän vanhemmille viikkotiedotteen sähköpostitse ja unohti lähettää viestin piilokopiona.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 40 vanhemman sähköpostiosoitteet.
- Vanhemmille on pahoiteltu tapahtunutta ja heille on tarjottu mahdollisuus keskustella asiasta päiväkodin johdon kanssa.

Elokuu 2019:

- Primus-järjestelmään on luotu uusia tunnuksia, joissa on ollut sama sähköpostiosoite kuin aiemmin poistetuissa tileissä
- Uusi käyttäjä on päässyt lukemaan edellisen käyttäjän sähköpostitietoa
- Etunimi, sukunimi ja sähköpostiosoite loukkauksen kohteena
- Koski oppilaita ja opettajia
- 19 henkilöä
- Henkilöille ilmoitus
- **TSV:lle ilmoitus**

Syyskuu 2019:

- Kirjepostia lähetetty asiakkaille eivätkä kirjeet ole saapuneet perille
- Sisältäneet nuorten todistuksia
- Nimi, henkilötunnus, arviot ja työllistävät toimenpiteet
- Ei tietoa kirjeiden kohtalosta
- 5 henkilöä

Syyskuu 2019

- Puhelin jäänyt päiväkodin pihalle
- Sisälsi vanhempien puhelinnumerot, tekstiviestejä ja henkilökunnan WhatsApp-ryhmä
- 32 henkilöä
- Palautettu päiväkodin postilaatikkoon
- Ei tiedossa, että olisi tapahtunut tietoturvaloukkaus

Syyskuu 2019

- Päiväkotiin murtauduttu lauantaina
- Varastettu ryhmien puhelimet, 1 läppäri ja 7 tablettia
- Vanhempien ja henkilökunnan puhelinnumerot ja valokuvia lapsista
- Koskee yhteensä noin 200 henkilöä
- Suljettu sim-kortit, kun murto tullut tietoon maanantaina
- Ilmoitettu poliisille
- **Ilmoitus TSV:lle**

Lokakuu 2019

- Päiväkodin vanhempien WhatsApp-ryhmä
- Ryhmään lisättiin 2 vanhemman nimet, jotka eivät olleet antaneet siihen suostumusta
- Vanhempien puhelinnumerot näkyivät muille
- Lisäksi kuva, jossa lapsi näkyi
- Vanhemmat ilmoittivat asiasta

Lokakuu 2019

- Esiopetusikäisten lasten vanhemmille lähetettiin sähköpostia niin, että kaikki vanhemmat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet
- Yhteensä 40 henkilöä
- Työntekijältä unohtui piilokopiointi
- Vanhempia informoitu asiasta

Marraskuu 2019

- Oppilaan tili poistettu järjestelmästä
- Järjestelmään tuotu uuden saman nimisen oppilaan tiedot
- Aikaisemman saman nimisen oppilaan tiedot tulivat näkyviin uudelle oppilaalle
- Ei tiedossa, että tiedoissa olisi käyty

Marraskuu 2019

- Lista lasten vanhempien sähköpostiosoitteista lähetetty vahingossa vanhemmille
- Noin 110 vanhemman sähköpostiosoitteet
- Sähköpostin liitteenä ollutta listaa ei saanut kuitenkaan auki

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Maaliskuu 2019:

- Facta Väestö -osan pääkäyttäjä pyysi 7.1.2019 Vantaan ISMO-palvelussa CGI:tä poistamaan entisten työntekijöiden käyttöoikeudet Facta Kyselyrajapintaan. Työntekijöiden nimet näkyivät kuitenkin Oracle K2000TE-kannassa, kun pääkäyttäjä tarkasteli 12.3.2019 Oracle-kannan tietoja. Henkilöt ovat poistuneet Vantaan kaupungin palveluksesta.
- Facta kyselyrajapinnan kautta voi tarkastella kaikkien Vantaan asukkaiden nimi-, osoite-, huoltaja- ja asumistietoja ilman, että tietojen tarkastelusta jää lokimerkintöjä. Palvelimelle kirjautumiset lokitetaan.
- Haittaa ei ole aiheutunut, koska Factan kyselyrajapintaan pääsee vain Vantaan sisäverkosta. Vantaan kaupungin työntekijöillä on joka tapauksessa vaitiolovelvollisuus saamistaan työtehtäviensä ulkopuolisista luottamuksellisista tiedoista myös työsuhteen päättymisen jälkeen.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu. Ilmoittamistarvetta ei ole, koska varsinaista väärinkäytöstä ei ole havaittu.

Maaliskuu 2019:

- Väestörekisterijärjestelmään oli myönnetty käyttäjätunnus ja salasana, jotka lähetettiin sähköpostitse väärälle henkilölle. Tämä oli saman niminen kuin henkilö, jolle tunnukset piti lähettää.
- Kyseessä järjestelmä, jolla pääsee katsomaan kaikkien Suomen asukkaiden nimi-, osoite-, huoltaja- ja asumistietoja.
- Haittaa on tuskin aiheutunut, koska tunnukset saanut henkilö ei luultavasti ole käyttänyt niitä. Vantaan kaupungin työntekijöillä on joka tapauksessa vaitiolovelvollisuus myös saamistaan työtehtäviensä ulkopuolisista luottamuksellisista tiedoista.
- Asiasta ilmoitettiin sekä tietoturvaloukkauksen kohteelle että väärät tunnukset saaneelle henkilölle.

Maaliskuu 2019:

- Esimies havaitsi käyttäessään HR-työpöytää, että hän näkee entisen esimiesalaisensa nykyisiä alaisia järjestelmän kautta.
- Tiedoissa näkyi tehtävätietoja, vuosilomia ja poissaoloja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena viisi henkilöä.
- Vastaava yksittäinen virhe havaittiin kesäkuussa 2018 ja siitä tehtiin niin ikään selvitys tietoturvaloukkauksesta. Järjestelmätoimittaja on sen jälkeen etsinyt ohjelmastaan syytä, mikä aiheuttaa sen, että joissain tapauksissa järjestelmän taakse jää virheellisiä yhteyksiä. Ohjelman korjaus tuli Vantaalle testiin 21.2.2019 ja se on kuitattu 1.3.2019.
- Uuden tietoturvaloukkauksen myötä järjestelmätoimittajaa on pyydetty kiirehtimään korjauksen tuotantoon siirtämistä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleille on ilmoitettu tapahtuneesta.

Lokakuu 2019

- Käyttäjän sähköpostiosoitteesta on lähtenyt suuri määrä spam-viestejä ja tili on lukittu
- Tahallinen hyökkäys
- IP osoite USA:ssa
- Sähköpostissa henkilöiden yhteystietoja

HENKILÖSTÖPALVELUIHIN LIITTYVÄT TIETOTURVALOUKKAUKSET

Kesäkuu 2019:

- Tietoturvaloukkauksesta ilmoittanut havaitsi itse pääsevänsä SAP HR:ssä Vantti Oy:n henkilöiden tietoihin, vaikka se pitäisi olla käyttäjäroolilla rajattu pois.
- Kahden henkilön tietoja katsottiin, mutta pääsy olisi koko Vantin SAP HR:n tietoihin. Lukumäärästä ei ole tietoa.
- Tiedossa on, että vain yksi SAP HR:n pääkäyttäjä (ilmoittaja) on katsonut tietoja, mutta selvityksen alla on, onko muillakin pääsy tietoihin.
- Henkilötiedoissa ilmenee työntekijöiden tehtävätietoja.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu asiasta.

Elokuu 2019:

- Vantaan Työterveys Oy:n henkilökunnan tietoja siirtyi tahattomasti Terveystalolle. Terveystalo hoitaa osan kaupungin työntekijöiden työterveydestä.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena 76 henkilön Y-tunnus, henkilötunnus, sukunimi, etunimet, kotiosoitetiedot, organisaation numerotunnus, tehtävänimikkeen numerotunnus sekä selväkielinen tehtävänimike, Vantaa-ID-numero, kuluva ja edellisen vuoden sairauslomapäivien kertymäluvut (ei siis yksittäiset sairauslomajaksot) sekä työsähköpostiosoite.
- Tietoja ei ladattu vastaanottavan tahon järjestelmään ja niihin oli teoreettinen pääsy vain yhdellä Terveystalon henkilöllä, jonka työtehtäviin kuuluu henkilötietojen käsittely.
- Henkilöille ei ole ilmoitettu, mutta Terveystalosta on saatu lista henkilöistä, joita loukkaus koskee. Mikäli aiheelliseksi nähdään, heille voidaan ilmoittaa.

Elokuu 2019:

- Postituksessa tapahtuneen virheen takia potilaan sairauslomatodistus ja muistio lähetettiin väärälle henkilölle. Asiakirjat vastaanottanut henkilö ilmoitti tapahtuneesta Työterveys Oy:lle ja palautti asiakirjat, jotka sittemmin on lähetetty uudelleen oikeaan osoitteeseen.
- Postitettaessa oikean asiakkaan tietoihin on kirjattu postitus, mutta tulostusvaiheessa on tulostunut kuori, jossa onkin ollut toisen potilaan (jolle postitettu samalla kertaa postia) osoitetiedot. Kuoreen laittamisen vaiheessa on jäänyt varmistamatta, että osoite ja potilasasiakirjat ovat oikean henkilön.
- Kirje sisälsi yhden henkilön potilastietoja; kirjeessä sairauslomatodistus ja neuvottelumuistio.
- Kirjeen vastaanottanut henkilö palautti kirjeen takaisin työterveyteen.

- Tietoturvaloukkauksen kohteena olleelle tullaan ilmoittamaan tapahtuneesta.

Lokakuu 2019

- HR-työpöydällä näkyi esimiehelle entisten alaisten tietoja
- Sairauspoissaolotiedot näkyivät myös
- Koski 7 henkilöä
- Loukkauksen kohteeksi joutuneita informoitiin
- Järjestelmän toimittaja korjasi virheen

KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA

Kesäkuu 2019:

- Maahanmuuttajapalveluiden psykologi ilmoitti pitkään jatkuneesta tietoturvaongelmasta, jossa työtilojen huonon äänieristyksen takia asiakkaiden kanssa käytyjä keskusteluja kuului oven läpi muille käytävässä odottaville asiakkaille.
- Loukkaus ilmoitettiin, kun käytävässä odottanut tulkki kuuli huoneen oven läpi potilaan ja psykologin käymän keskustelun.
- Asiakkaiden kanssa käydyt keskustelut sisälsivät useita arkaluontoisia henkilöiden terveystietoja, kuten sukupuolisuuntautuminen ja traumakokemukset.
- Tietoturvaloukkauksen kohteena kymmeniä potilaita.
- Loukkauksen kohteena oleville ei ole ilmoitettu tapahtuneesta.

Lokakuu 2019

- Puhelinpalvelujen yhteystiedot
- Luettelosta voi kuka tahansa hakea yhteystietoja, joiden haltija ei ole antanut suostumustaan niiden julkaisemiseen
- Turvakiellon alaiset henkilön yhteystiedot löytyivät
- Henkilö itse havaitsi tämän
- Henkilön tiedot poistettu palvelusta

Marraskuu 2019

- Järjestelmässä liian laajat käyttöoikeudet
- Esimiehet näkevät muitten kuin alaistensa tietoja
- Loukkauksen kohteena 37 henkilöä
- Näkyy kaikki työntekijän tiedot, esim. poissaolotiedot ja koodit
- Havaittu testauksessa

Joulukuu 2019

- Yksityishenkilölle ositettu kirje tullut kirjaamoon
- Kirje avattu ja leimattu kirjaamossa
- Potilasturvakeskuksen lähettämä kirje

TALOUSPALVELUKESKUKSEEN LIITTYVÄT TIETOTURVALOUKKAUKSET

Lokakuu 2019

- Asiakkaalle postitettiin lasku, jossa oli toisen henkilön tietoja
- Nimi ja tieto, että lasku koski turvaranneketta
- Ilmoitus **TSV:lle**

**Vantaa
Vanda**